

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugoslaviji

slavili 120 Din, za

inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov

stop. peti-vrsta

maloglasov po 150

in 20. vrsti oglaš

nad 45 mm višine

po 3 in 4 Din, v

uredniškem delu

vrstica po 10 Din

p. pr. vedem q

naročilu popust

Izide ob 4 zjutraj

razen pondeljke in

dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, neizbrani
pisala se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnitvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, število št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Največja svetinja

Jezik, ki ga je človek iz najpreprostejših začetkov po svojem nadnaravnem razumu razvil do svojega najvišjega umotvora, ni samo golo občevalno sredstvo v borbi za obstanek, ampak najpristnejši izraz duha, ki s pomočjo jezika sam odkriva svoje notranje bogastvo. Jezik je skrivnostni svetovni kulture, ki jo človek iz neizčrpnih globlin svojega duha ustvarja, da si podredi vesoljstvo. V jeziku se razodeva takó iracionalna, načunska, z neiztrošljivo radodarnostjo vedno nove oblike življenja ustvarjajoča stran naše narave kakor delovanje razuma, ki vse smiselno ureja: v njem pesnimo, molimo Najvišjega, doslučujemo najpopolnejšo lepoto in si olepšujemo življenje pa tudi v strogih sistemih mislimo, raziskujemo in opredeljujemo stvari, ki nas obdajajo, da jih znamo smoteno prav rabiti.

V jeziku pa se ne razodeva samo duhovna bit posameznika, ki se z njegovo pomočjo razvija do polne osebnosti; po njem se izpopolnjuje tudi do svoje najvišje oblike ona skupnost, v katero je vrojen vsak človek in ki jo imenujemo narod. Jezik je narodu duša, glavno sredstvo, po katerem se razvija do tiste kulturne stopnje, ki mu po njegovih zmognostih pristojna in po kateri se meri njegova vrednost v družini vsega človeštva. Narod se ne more do te popolnosti dvigati: ko samo po rodnem jeziku, ki se ne da nadomestiti po nobenem drugem bodisi tujem bodisi na novo skovanem; kakor so in ostanejo narodi različni, tako so in ostanejo različni jeziki. Le rodni jezik posreduje vsakemu članu naroda kulturne dobrine, ki so jih ustvarjala in zbirala minula pokolenja kakor more tudi vsak nov član narodne zajednice le v tem jeziku kulturni zaklad svojega naroda z novimi poznanji obogatiti in organsko duhovno celoto. Brez svojega jezika narod ni več narod, je le brezlična masa ali je vsaj okrnjen v najbistvenejših in najbolj vrednih osebinah svojega življenja in snovanja. Je list, ki odpaviš od žive veje, venci in ni nikomur več koristen; z jezikom vred usahne počasi tudi tvorna moč naroda.

Slovenci smo postali v stoletni borbi to, kar smo, s pomočjo svojega jezika. Celó, ko je bil pod tujimi gospodarji dolgi vek obsojen, da služi izražanju misli in čustev samo ob domačem ognjišču, v intimnosti vaškega svetišča ali kot preprosta pesem naroda hlapcev in dekel, oropan vsake možnosti razvoja in izpopolnjevanja, je vendarle ohranil toliko moči v svoji skromni lepoti, da nam je očeval rod popolnega izumrtja. Ko pa so v preporedilnem spomladnem pokretu vseh evropskih narodov v sredi devetnajstega stoletja odpadle tudi z nas najhujše spona, so se naši prvi budniki z vsem žarom svoje narodne ljubezni najprvo lotili izčiščenja, olepšanja in obogatitve našega jezika. V aegi jezika je obstajalo skoro vse naše narodno delo, v to so bile naperjene vse sile, vsa stremjenja, vsi naporí naših znanstvenikov, ki so izpočetka bili skoro sami jezikoslovci; vsa tvornost naših pesnikov, ki so iskali za svoje umotvore najlepšega slovenskega izraza. Naš jezik nas je osvobodil in tako se nam je od Prešerna do Zupaničeva ustvarila govornica, ki je nedosežna v svoji klenosti in milini obcnem; ki je najčistejša izmed vseh slovanskih, v kateri je naš narod spesnil dela, s katerimi se ponasamo pred vsem kulturnim svetom. S pomočjo tega jezika, ki je bil brušen in likan ko malokateri drugi, smo se povzdignili do današnje svoje izomike, ki nam je priborila upoštevanje, kakršnega bi si tak maloštevilni narod kakor smo mi sam po sebi ne bil mogel zaslužiti. Bili bi se utopili v nemškem, italijanskem ali ilirskem morju, ne da bi bili mogli ustvariti toliko duhovnega bogastva kakor smo ga. Saj je to mogoče le na naravni osnovi lastnega, materinega jezika, ki so v njem skrite sile rodne krvi, sokovi naše lepe zemlje, očiščevalno trpljenje tolikih generacij!

Čemu to pišemo? Ker moramo protestirati, z ogorčenjem vse svoje duše žigosati, da se naš jezik v zadnjem času zopet tako pači, tako mrcvari, spravlja ob svojega duha in lepoto. Pačijo ga časniki in časnikarji, društva in društvena naznanila, trgovci in reklama, predavatelji, posamezniki v zasebnem občevanju in korporaciji v svojih objavah; pačijo ga tudi tisti sicer zelo zaslužni slovenski kulturni delavci na primer, ki je prevajal novi kazenski zakonik. In vendar je to početje popolnoma neobrazljivo in brezsmiselno, ko vendar hvalabogu ne živimo več kot tuji podložniki, ampak smo ponosni državljani

Drugi dan haaške konference

Madarska — največja težava konference

Haag, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Drugi dan haaške konference ima sledeči program: dopolne seja odbora za vzhodne reparacije, sestanek odbora strokovnjakov za nemške reparacije, opoldne skupno kosilo francoske in nemške delegacije, popoldne pa seja odbora strokovnjakov.

Glede Youngovega načrta samega ni nobenih prevelikih težkoč. Prve resnične težkoče se bodo pokazale morda že danes popoldne na seji odbora za vzhodne reparacije. Z Avstrijo je za sedaj vse razčiščeno. Zdi se tudi, da je prišlo do sporazuma glede bolgarskih reparacij, menda na podlagi tega, da prevzame Bolgarska plačevanje anuitet po 11 milj. zlatih frankov, ki se bodo plačevali skoro izključno Grčiji, obenem pa se Bolgarski ukine še tekoči moratorij.

Potehtakem bi ostalo samo madjarsko reparacijsko vprašanje, ki ga Madjarska nasproti Romuniji veže z optantskim vprašanjem in do sedaj ni pokazala nobenega upanja na rešitev. Vendar v Haagu niso več mnenja, da bo Madjarska, kakor do sedaj, pol vsakim pogojem ostala trdovratna, tako da je mogoče, da bodo morda v odboru za vzhodne reparacije nastale vsaj možnosti poravnave. Vsekakor pa bo v tem odboru razprava posebno živahna.

Nemška in francoska delegacija se bosta pri današnjem prvem osebnem stiku pri kosilu najbrže razgovarjali tudi o sproženem vprašanju sankcij. Francozi se prizadevajo, da bi bili Nemcem kolikor mogoče naklonjeni na ta način, da bi se ves kompleks vprašanj prevedel na kako razsodiščno postopanje.

Seja odborov

Haag, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Odbor strokovnjakov za Youngov načrt je danes začel svoja posvetovanja. Na dopoldanski seji je odbor razpravljaj po programu o vsem predmetu. Obenem je bila tudi seja odbora za vzhodne reparacije. Tu se je takoj ob pričetku jasno pokazalo nesprotstvo med Madjarsko in Romunijo. Romunski delegat Titulescu in madjarski delegat, grof Bethlen, sta svoji nasprotni stališči ostro orisala.

Kmalu nato so države dolžnice zapustile sejo za vzhodne reparacije, da so države upnice mogle same razpravljati o tem kompleksu vprašanj. Sklenili so, da bodo danes popoldne najprej razpravljale o avstrijskem reparacijskem vprašanju, v ponedeljek o bolgarskem, v torek ali pa morda šele v sredo pa o madjarskem reparacijskem vprašanju. V zvezi s tem se je razvila splošna diskusija o avstrijskem reparacijskem problemu v zvezi z rezultati pariških preiskovalnih komisij. Pri tem je romunski delegat Titulescu izrazil nado, da bo Romunija lahko sklenila z Avstrijo pogodbo, posebno glede specifičnih avstrijsko-romunskih vprašanj. Jugoslovanski delegat dr. Marinković pa je tudi izrazil upanje, da si misli sklenitev posebnega dogovora med Avstrijo in Romunijo v slični obliki kakor je bil pred kratkim sklenjen nemško-poljski likvidacijski dogovor.

Francoski tisk nezaupljiv do Nemčije

Pariz, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Dasi je nemški zunanji minister Curtius na včerajšnjem razgovoru z Briandom ponovno zagotovil, da bo Nemčija nespremenljivo nadaljevala Stresemannovo politiko, izražajo pariški listi gotovo tozadevne dvome. »Journal« vpraša naravnost, ali dr. Curtius hoče in more nadaljevati Stresemannovo politiko. Celó listi, kakor »Republique«, »Ere Nouvelle« in »Volonté«, zahtevajo, da je treba, dasi je dr. Schacht izključen, naj-

lastne države, v kateri je dan vsem jugoslovanskim rodovom popoln svoboden razmah ustvarjanja v vseh panogah duhovnega življenja. Čemu tedaj kvariti jezik, ki se je oblikoval s tolikim trudom, ki ga obdružuje in se z njegovimi najlepšimi proizvodi seznanjajo naši rodni jugoslovanski bratje, ki ga ni mogoče zamenjati kakor ni mogoče zamenjati samega sebe, svoje duše, svojega jaza. Tem menj je opravičljivo to lahkomišelnost zanemarjanje lepe in čiste slovenščine, ker nam naši pisatelji, naj samostojno tvorijo ali prevajajo, prav danes podarjajo prave mojstrovine jezika. Samo bedak more biti proti novim tvorbam, ki so z ozirom na nove razmere, potrebe in neprestano nanovo odpirajoča se področja duhovne kulture pa tudi

prej vedeti, ali ni vendarle prisoten njegov duh. Z nezaupanjem sprašujejo tudi listi, kako naj se interpretira nemški predlog, da naj se nemško-poljska likvidacijska pogodba, ki jo je predložila Poljska, ne priloži haaškemu dogovoru samemu, temveč samo kot njegova priloga. »Journal« izjavlja, da hoče Nemčija predlog enostavno torpedirati. Če bi bil ta dogovor sprejet v haaško pogodbo samo, bi ga nemški državni zbor gladko ratificiral, kot priloga k pogodbi pa bi v nemškem državnem zboru, ki je razpoložen proti Poljski, gotovo ne dobila zadostnega števila glasov za ratifikacijo.

»Matin« piše: Na ta način ne bo nobene končne likvidacije vojne. Z vsó gotovostjo računajo pariški listi s tem, da se bo vprašanje vzhodnih reparacij rešilo več ali manj nasilno, v vprašanju likvidacije pa že pričakujejo nekatere težkoče, ki jih označuje »Echo de Paris« takole: 1. Ali se bo Nemčija odrekla svojemu staremu dobroimetju nasproti Avstro-Ogrski in Bolgarski? 2. Kateri odločilni dan naj se določi za anuitete likvidacije bivšega nemškega imetja v Angliji, Franciji, Belgiji itd.? To vprašanje je posebnega pomena za Francijo radi razmer v Loreni in Maroku. 3. Vprašanje je, ali so Poljska, Češkoslovaška, Jugoslavija in Romunija likvidacijo tudi res izvedle pravično.

Komentarji angl. tiska

London, 4. jan. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« izjavlja, da je naložitev sankcij v nasprotju z duhom Youngove pogodbe. Konference bo najbrže za tak slučaj določila razsodiščno postopanje. List izjavlja obenem, da upanje za rešitev vzhodnega reparacijskega problema ni posebno ugodno. V Haagu se bo težko uveljavil argument, da naj bo uveljavljenje Youngovega načrta odvisno od rešitve vzhodnih reparacij.

Uradni komunike

Haag, 4. jan. AA. Danes je bil izdan naslednji uradni komunikat:

Komisija za vzhodne reparacije se je sestala ob 15.15. Avstrijska delegacija je podala pred komisijo svoje poročilo o stališču avstrijske vlade napram reparacijskemu vprašanju. Komisija je izvolila pododbor za proučitev nekih tehničnih vprašanj. Prihodnja seja bo dne 6. januarja popoldne.

Boj za vzhodne reparacije

Budimpešta, 4. jan. (Tel. »Slov.«) »Pesti Hirlap« poroča iz Haaga, da bodo nasledstvene države in Grčija glede tako zvanih administrativnih dolgov in obveznosti bivšega c. in k. avstroogrškega armadnega vodstva stavile Madjarski in Avstriji nove zahteve. Po današnjih razmerah dosegajo te zahteve za Madjarsko najmanj 1 milijardo zlatih kron. Madjarska pa bo njihov pravni naslov zavrnila, dočim zastopa Avstrija stališče, da ona ni pravna naslednica monarhije, temveč tudi ona samo nasledstvena država.

Budimpešta, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Dopisnik »Neues Wiener Tagblatt« doznava, da je Italija sporočila Madjarski, da lahko na haaški konferenci računa s strani Italije na popolno podporo svojega stališča.

Haag, 4. jan. AA. Nizozemski minister zunanjih zadev Belard van Bloekland je priredil snoči svečano večerjo na čast delegatov druge haaške konference.

Haag, 4. jan. AA. Danes so se sestali pri skupnem zajtrku štirje francoski ministri z Berthelotom in prof. Besnardom s štirimi nemškimi ministri z njihovimi tremi državnimi podtajniki.

praktičnega življenja nujno potrebne, pač pa se je treba odločno obrniti proti tvorbam, ki niso v duhu našega jezika, v stilu naše kulture in izražanja, ki pomenjajo bitnostno izpremembo našega duševnega sklada in se protivijo tako tradiciji kakor naravnemu razvoju naše govorice v čim višjo dovršenost.

Zato pozivamo vse, ki so odgovorni za našo kulturno rast, za naše duhovno obličje, za naše pridobitve pa za našo veljavo in mesto v veliki jugoslovanski narodni družini, da čuvajo nad čistočo našega jezika s čustvom upravnabožne spoštljivosti, ker jezik je največja svetinja. Kdor je ne spoštuje, se sam odpoveduje pravice, da bi ga drugi spoštovali in se sam ponižuje v brezpomembnem nič.

Terseglav.

Napreden list o transakciji »Napretka«

Osrednja uprava hrvatskega kulturnega društva »Napredak« v Bosni je vse svoje premoženje izročila vrhbosanski nadškofiji in pojasnila svoj korak z jasno izjavo, ki jo je še bolj potrdila izjava nadškofa Šariča. Kljub temu pa nekaterim ta transakcija ni bila po volji — razume se, da je med njimi tudi naše ljubeznivo »Jutro« — in zato so ti v »Politiki« in »Novostih« nastopili proti tej transakciji. Tem nezadovoljnejšem odgovarja na uvodnem mestu »Obzor«, najboljši in najuglednejši hrvatski napredni dnevnik takole:

»... Zakaj je uprava »Napretka« izvedla transakcijo (svojega premoženja) ravno na vrhbosansko nadškofijo, je čisto jasno povedano v izjavi društva. Vrhbosanska nadškofija je namreč največji dobrotnik tega zasluznega hrvatskega društva in je zato popolnoma razumljivo, da je bil to eden odločilnih vzrokov, da se nepremičnine društva poverijo vrhovni ustanovi katoliške cerkve v Bosni in Hercegovini. Toda uprava »Napretka« je imela še druge važne razloge, da tako postopa. To je obveza vrhbosanske nadškofije, da prevzema vse dolgeve »Napretka« in pa obveza, da bo dajala iz dohodkov društva na leto 120 štipendij.

Tako ugodnih materijelnih pogojev ni mogel dati upravi »Napretka« nihče drug, ko samo vrhbosanska nadškofija. Razven teh materijelnih ugodnosti pa je bilo še drugo važno vprašanje, v katere roke naj se izroči usoda »Napretka«. Gotovo je, da je uprava »Napretka« naravnost modro postopala, ko je nepremičnine društva izročila v roke našega duhovništva, pri čemer je zelo umestno povdarila, da bo imel od tega »Napredak« samo koristi, ker je duhovništvo v najboljši tesni zvezi z našim narodom.

»Obzor« prehaja nato na izjavo nadškofa dr. Šariča in pravi, da je nadškofija prevzela na sebe velika bremena, da reši zasluzno hrvatsko kulturno društvo. Da pa ne bo imela nadškofija nobene koristi od transakcije, se vidi iz izjave nadškofa, ki pravi:

»Nepremičnine, zemljeknjižno prenešene na vrhbosansko nadškofijo, sem pripravljen vsak hip, ko to zahteva hrvatski narod po upravi, izvoljeni po sedanjih društvenih pravilih hrvatskega kulturnega društva »Napredak«, vrniti pod istimi pogoji, pod katerimi sem zemljeknjižno prevzel nepremičnine društva.

Toda beograjski dnevnik »Politika« in tukajšnje »Novosti« nista zadovoljna s to transakcijo. Čeprav jima je na prosto dano, da se ne strinjata s sklepom osrednje uprave, vendar pa mislimo, da jima ni bilo treba kritizirati upravo baš zato, ker so nepremičnine društva izročene duhovništvu, oziroma vrhbosanski nadškofiji. Tako trdi »Politika«, da »Napredak« pod upravo duhovnikov ne bo mogel zadostiti svoji nalogi. »Novosti« pa so v skrbeh, ker je transakcija izvršena ravno na vrhbosansko nadškofijo, mesto na frančiškane. Pri tem skušajo spraviti naše franjevcov v nasprotje z vrhbosansko nadškofijo. »Novosti« se celo boje za premoženje »Napretka«, če bi Vatikani imenoval v bodočnosti za vrhbosanskega nadškofa osebo, ki bi malo čutila s hrvatskim narodom. Boje se celo, da bi mogla ta transakcija na vse zadnje pomeniti pokatoličenje »Napretka«.

Kar se tiče naših zaslužnih frančiškanov, smo prepričani, da bodo oni sami kot prvi zavrnili vsak poskus, da se jih spravi v nasprotje z nadškofom. Zlasti še, ker je z izročitvijo »Napretka« nadškofiji dana tudi njim največja možnost, da delajo intenzivno za cilje »Napretka«.

Pri tej priliki smatramo, da je treba posvetiti več pažnje pomenu omenjene vesti »Politike«. Ta beograjski list piše, da ne bo mogel »Napredak« pod duhovniško upravo zadostiti svoji nalogi. Mi pa smo nasprotno prepričani, da bo baš sedaj, ko je prišel »Napredak« v roke vrhbosanske nadškofije, s čemur je dana duhovništvu možnost najširše akcije za širjenje stremjenja »Napretka«, moglo to društvo požeiti največje uspehe. Ker je duhovništvo — kakor je pravilno rečeno v izjavi društva — ravno oni faktor, ki je v stalni in neposredni zvezi z našim narodom, to dejstvo pa je odločilnega pomena za uspeh ustanove, kakor je »Napredak«.

Tako piše napredni hrvatski dnevnik in mislimo, da ta lekcija zadostuje tudi ljubeznivemu — »Jutru«.

Delo vlade v letu 1929

Prosvetno ministrstvo.

O delu prosvetnega ministrstva je »Slovenec«¹ že dosti poročal ob priliki, ko so se pripravljali razni prosvetni zakoni. Zato bomo iz poročila prosvetnega ministrstva navedli le najvažnejše stvari.

V uvodu svojega poročila pravi prosvetno ministrstvo, da je bilo vedno prepričano, da je vsako uspešno delo na prosvetnem polju nemogoče, dokler ni izvedena edinstvena prosvetna zakonodaja za vso državo. Zato je takoj po 6. januarju skušalo izvesti unifikacijo prosvetne zakonodaje.

Najprej je bil izdelan zakon o srednjih šolah, ki je bil proglašen dne 31. avgusta. Mesec dni kasneje sta bila podpisana zakona o učiteljskih in o šolskih knjigah.

V interesu zboljšanja učnega osobja in v interesu zboljšanja njih materialnega stanja, pa je bilo potrebno znižati število odvisnih srednjih šol. V vsem je bilo 29 nižjih gimnazij odpravljenih, 19 popolnih gimnazij pa se je spremenilo v štirirazredne. V zvezi s tem sta bila v Kruševcu in Negotinu že otvorena dva internata, osnovali pa se bodo tudi v drugih krajih, zlasti v onih mestih Južne Srbije, kjer so bile gimnazije odpravljene.

Zakon o šolskih knjigah je zlasti važen vsled tega, ker se bo sedaj mnogo lažje izvajal edinstveni duh v šolah in olajšalo nadzorstvo v njih.

Podpisana sta bila dalje še dva važna zakona in sicer zakon o narodnih šolah in zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije.

Z vsemi naštetimi zakoni je usmerjeno prosvetno delo v eno smer, vse prosvetne sile pa podrejene enemu cilju: da vsaka mlada generacija dobiva svojo duševno hrano iz čistega in neskaljenega nacionalnega izvira, da se duhovno zjedini in da stremi k enem in istem nacionalnem idealu.

Važno je tudi pravopisno navodilo, ki ga je izdalo ministrstvo in ki je že vpeljano po vseh državnih šolah. Dalje je omeniti uredbo o organizaciji prosvetnega ministrstva.

Sedaj se izdelujejo ti zakoni: o meščanskih šolah, o višjih pedagoških šolah in o notifikaciji diplom. Zakon o avtorskem pravu je že podpisan, zakon o ustanovah pa je pripravljen. Poleg tega se živahno deluje na organizaciji prosvetnih oddelkov pri banski upravi.

Namerava pa se izdelava še teh zakonov: 1. o glavnem prosvetnem svetu, 2. o narodnih knjižnicah, 3. o državnih arhivih, 4. o gledališčih, 5. o igraliskem penzijskem fondu, 6. o muzejih in varstvu starin ter spomenikov, 7. o umetnostnih šolah, 8. o državnih tiskarnah, 9. o državnem geološkem zavodu in 10. o fondu za zdravstveno zaščito šolarjev. Razven dveh so vsi ti zakonski načrti že gotovi.

Odhod slovenske poklonitvene deputacije

Ljubljana, 4. jan. AA. Za odhod poklonitvenega odposlanstva iz dravske banovine je določen naslednji program:

Odposlanstvo bo odpotovalo iz Ljubljane dne 10. januarja ob 20 s posebnim vlakom, ki prispe v Belgrad naslednjega dne ob 9.

Za potovanje s tem vlakom bodo določenim članom poklonitvenega odposlanstva pravočasno dostavljene izkaznice, ki jih izstavi ljubljanska občina.

Člani poklonitvenega odposlanstva iz krajev severno Ljubljane prispejo v Ljubljano z običajnimi vlaki, člani odposlanstva iz krajev severno Zidanega mosta pa v Zidani most, kjer se bodo priključili ostalemu odposlanstvu.

Božičnica za invalide

Belgrad, 4. jan. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Mate Drinković je s svojim današnjim odlokom odredil podporo za božične praznike iz dohodkov narodnega invalidskega fonda. Podpora znaša 350.000 Din in jo prejme savez vojnih invalidov in oblastni odbori v vsej državi. 40.000 Din podpore je posebej določenih za oblastni odbor vojnih invalidov v Belgradu, 8.000 Din za udruženje preminulih in padlih oficirjev in 2000 dinarjev za vojne invalide in sirote ortopedskega zavoda v Belgradu.

Imenovanja

Belgrad, 4. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministrstva notranjih zadev sta imenovana v dravski banovini:

Za predstojnika mestne policije v Mariboru v 4a-I L. Keršovan, v Celju pa v 4-I Alojzij Gerzinič, svetnik policijske uprave v Ljubljani.

Napredovanja

Belgrad, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Večji diplomatski ukaz je izšel. Med drugimi so napredovali Vekoslav Vršič, vicekonzul v Münchenu, tajnik Stanjo Erhatic v 5-I, tajnik ministrstva Janko Poljaš iz 7 v 6 skupno. Teodor Vodusek v 7-I in obenem imenovan za vicekonzula v Düsseldorfu.

Upravno politični uradnik Frano Čermak je prestavljen iz Ljubljane k okrajnemu glavarstvu Radovljica.

Za okr. zdravnika v Murski Soboti je postavljen dr. Josip Bečan sedanji zdravnik v Prelogu.

Uredba o likvidaciji telovadnih društev

Belgrad, 4. jan. AA. Na podstavi § 13 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta sta ministra prosvete ter vojske in morarice danes predpisala

uredbo o likvidaciji jugoslovenskega Sokola, hrvatskega Sokola, Orla in srbskega Sokola.

Uredba se glasi:

Čl. 1.

Ona društva Jugoslovenskega sokolskega saveza, Hrvatskega sokolskega saveza, Jugoslovanske orlovske zveze in Srbskega Sokola »Dušan Silni«, ki so se v zmislu § 12 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije združila in stopila v Sokola kraljevine Jugoslavije, so dolžna do 15. januarja 1930 vključno zaključiti vse knjige, ugotoviti stanje blaganje ter sestaviti inventar vse svoje premične in nepremične lastnine, nadalje spise vseh terjatev in vseh obvez z dokumenti vred, ki se nanašajo na lastninsko stanje.

Čl. 2.

Uprave društev, ki so predvidene v čl. 1, bodo izročile zaključene knjige, arhiv in dokumente ter ostale, kakor tudi vse premično in nepremično lastnino novodoločenim upravam društev Sokola kraljevine Jugoslavije, ako ta društva sicer niso drugače sklenila.

Novodoločene uprave društev Sokola kraljevine Jugoslavije morajo vse to prevzeti in bodo prevzem potrdile s svojimi podpisi na zaključnih knjigah, inventarju in spisih.

Do prevzema dolžnosti po novih upravah bodo stare uprave kraljevih društev delovale naprej pod svojo osebno zakonsko odgovornostjo in s posebnimi v to svrhu prirojenimi knjigami, spiski itd. Na plačnicah, zaglavjih in pri podpisih je treba vselej pristaviti besedi »v likvidaciji«.

Čl. 3.

Lastnine društev Jugoslovenskega sokolskega saveza, Hrvatskega sokolskega saveza,

Pred poroko italijan. prestolonaslednika

Novoporočenca spre me papež 7. januarja

Bruselj, 4. jan. AA. Pri odhodu belgijskega kraljevskega para s princezino Marijo José v Rim je prišlo po bruseljskih ulicah in na postaji do navdušenih ovacij belgijski kraljevski dvojici. Postaja je bila okrašena z italijanskimi in belgijskimi zastavami. Ko so se pojavili visoki gosti, je navdušenje priklopelo do vrhunca. Godba je zasvirala najprvo belgijsko himno, zatem pa italijansko kraljevsko koračnico. Italijanska kolonija je bila na kolodvoru polnoštevilno zastopana. Ovacije so trajale še dolgo po odhodu vlaka.

Bazelj, 4. jan. AA. Vlak z belgijskim kraljevim parom je prispel v Basel davi ob 10.40. Belgijski kraljevski par sta pozdravila tamošnja konzula Italije in Belgije. Belgijski kraljevski par je izstopil na kratek zajtrk, narkar je vlak nadaljeval pot ob 11.10.

Pariz, 4. jan. AA. Iz vaticanskega mesta

Italijanski tisk za preložitev sedeža D. N.

Obsežne varnostne odredbe švicarske policije za varstvo italijanske delegacije

Milan, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Radi protifašistične zarote, ki je bila odkrita v Parizu, zahteva tudi »Popolo d'Italia«, da se sedež Društva narodov premesti iz Švice. List nadalje poroča, da je anarhist, profesor Verner, ki je bil aretiran v Bruslju, prišel v Zenevo z napačnim potnim listom in da je neoviran s strani švicarske policije lahko govoril s tamkajšnjimi protifašističnimi odbori o atentatu proti italijanski delegaciji Društva narodov in da si je lahko ogledal lokale Društva narodov. List zahteva, da naj italijanski zunanji minister zahteva od Sveta Društva narodov, da javno razpravi o problemu preložitve sedeža.

Pariz, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Poizvedbe o protifašističnem komplotu so v Marseillu dovedle do aretacije nekega Schiavettija, pri katerem so našli pisma de Rose, ki je izvršil

Lastnina društev ostane nedotaknjena

Belgrad, 4. jan. AA. V javnosti se razširjajo tendencijsne govorice, da bodo storjeni ukrepi, s katerimi bo poseženo v lastnino nekih hrvatskih in slovenskih društev. Pri tej priliki so neka društva prodala svojo lastnino pod ceno.

Pooblaščenici smo izjavili, da so te govorice popolnoma neresnične, ker sploh ni obstojal tak namen in tudi ni nikakega povoda za tako poslovanje. Te govorice, se zdi, da razširjajo oni, ki bi hoteli na ta način priti do lastnine teh društev. Zato se tem potom opozarja, da so te govorice absolutno neresnične in izmišljene.

Briand se ne sestane s Mussolinijem

London, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Pariški dopisnik »Times« demantira vest, da se bo Briand še pred koncem meseca januarja sestel z Mussolinijem v Rapallo, da bi se z njim razgovarjal o podrobnostih sredozemskega Locarna, ki naj ga skleneta Francija in Italija.

Jugoslovanske orlovske zveze in Srbskega sokola »Dušan Silni«, ki so ukinjena z določbo § 12 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije, pripada svrhi, ki je predvidena v pravih dotičnih društev.

Čl. 4.

Uprave društev, ki so navedene v čl. 3, bodo nadaljevale funkcije samo v pogledu likvidacije kot likvidacijske uprave ukinjenih društev pod imenom »Likvidacijska uprava ukinjenega društva ...« in bodo dolžne postopati predhodno po določbah čl. 1 ter izvršiti likvidacijo lastninskega stanja v roku, ki ga zahtevajo razmere, da se ugotove in zberejo aktiva ter poravnajo pasiva društva.

Pristojna nadzorna oblast bo v vsakem posameznem primeru določila dolžni rok za likvidacijo, nadziralo delo likvidacijske uprave ter bo sprejemalo, potrjevalo in priznavalo njihove zaključne likvidacijske račune.

Po potrditvi likvidacijskih računov bo likvidacijska uprava izročila lastnino prvenstveno onim, katerim jo namenijo društvena pravila, dočim bodo dokumenti o izročitvi predloženi pristojnemu nadzornemu oblastvu.

Čl. 5.

Pristojna nadzorna oblast bo nastopila v zmislu zakona proti onim upravam, ki bi po razglasitvi te uredbe o društveni lastnini in njeni razdelitvi ravnala proti predpisom društvenih pravil in te uredbe.

Čl. 6.

Odredbe čl. 1, 2, 3, 4 in 5 te uredbe se nanašajo tudi na uprave savezov in na uprave žup organizacij, ki so navedene v čl. 1 te uredbe.

Čl. 7.

Ta uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

poročajo, da bo papež sprejel belgijski kraljevski par in novoporočenega italijanskega prestolonaslednika z njegovo soprogo v svečani avdijenci 7. januarja.

Rim, 4. jan. AA. Narodna fašistična stranka bo poklonila italijanskemu prestolonasledniku Umberto za poroko dragoceno umetniško rezbarijo mitološke vsebine iz 16. stoletja in bronasto vazo iz 15. stoletja, ki jo držita dva Atlasa.

Pariz, 4. jan. AA. Po poročilih iz Zeneve so švicarska oblastva zaradi potovanja belgijskega kraljevskega para po Švici podvzele obsežne varnostne odredbe ter pojačale nadzorstvo nad anarhističnimi elementi. Ravno tako so belgijska oblastva odredila posebne ukrepe opreznosti pri odhodu vlaka belgijskega kraljevskega para in princezinje Marije José, ki so odpotovali na poročno svečanosti v Rim.

atentat na italijanskega prestolonaslednika v Bruslju. Ker v pismih ni bilo nič obtežilnega, so morali Schiavettija zopet izpustiti.

Zeneva, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Švicarska policija je že odredila posebne korake v varstvo delegacij med zasidanjem in tudi v varstvo članov izven sej. Topot ne bodo zastražene samo ceste, ki vodijo k palači Društva narodov, temveč tudi ceste, ki vodijo do stanovanj italijanske delegacije (katera je do sedaj stanovala v istem hotelu, kakor francoska delegacija). Domneva se, da italijanski zunanji minister Grandi ne bo stanoval v hotelu, temveč v villi nekega prijatelja. V tajništvu Društva narodov so odredili posebne začasne odredbe. Neki višji uradnik Društva narodov pa je izjavil, da bo neobhodno potrebno poostri sedanjo kontrolo, ker se je pojavila atentatorska strast.

Italija ni več proti podmornicam

Rim, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Glede razorožitvene konference v Londonu izjavlja danes »Tribuna« ponovno, da bo Italija ostala zvesta Mussolinijevi formuli, da hoče Italija v resnici omejiti oboroževanje, toda seveda samo pod pogojem, če bodo tudi druge države izvedle take omejitve. Italija je zato opustila svoje predsodke proti odpravi podmornic in se izjavila za Hooverjev predlog. Toda Italija pričakuje, da se konferenca ne bo omejila na to, da bi našla formule za nove oborožitvene programe, temveč da bo v resnici in odkrito dosegla omejitev oboroževanja. Samo v tem primeru Italija na konferenci praktično sodeluje.

Nanking, 4. jan. AA. Francoski poslanik je izročil kitajski vladi noto, v kateri francoska vlada odklanja odobritev enostranske razveljavje eksteritorialnih pravic tujecev na Kitajskem.

Pariz, 4. jan. AA. Kardinal Verdier bo svečano ustoličen v ponedeljek 6. januarja

Naloge nemških katoličanov v novem letu

Ob priliki, ko je breslavski kapitel izrekel novoletne čestitke svojemu nadškofu, kardinalu Bertramu, je le-ta v odgovoru razvil nekaj misli k verskemu življenju nemškega katolicizma v novem letu, ki so po vsebini, kakor tudi radi visokega cerkvenega dostojanstvenika, ki jih je izrekel, pomembne. Kardinal je v glavnem poudaril tri stvari:

Osnove krščanske socialne etike je treba razširiti med ljudstvo, da bodo ljudje poučeni, kaj Cerkev uči in česa ne uči. Nepoučenost krščanskih mas mi strašno drago plačujemo. Izvrstna dela mnogih katoliških učencev ostanejo pogosto docela neizrabljena. Bere jih le ozek krog ljudi. Toda zadnji katoliški delavec si mora biti na jasnem o krščanskih družabnih in gospodarskih naukih. Prav tako mora biti poučen o škodljivih učinkih liberalizma in socializma.

Pa tudi vsak katoliški mladenič mora vedeti, kako združevati telesno in duhovno kulturo, da bo za njegovo življenje rodilo blagoslov. Vsaka katoliška družina mora poznati krščanski nauk o nerazdružljivosti zakona in o božjih, nedotakljivih zakonih, ki jih je Stvarnik položil v zakonski poklic. Treba je vedno znova dramiti in poučevati ljudstvo, da se bo zavedalo svojih naravnih pravic, ki jih ima do konfesionalne šole in to pogosto govoriti o pomenu katoliških mladinskih organizacij.

Vse to so naloge katoliškega tiska, ki mora z veliko večjo oostrostjo in poudarkom, pa tudi jasnostjo razširjati med ljudstvo krščansko-socialne ideje. To je katoliška akcija dobrega časopisja, kakor jo je odobril tudi sv. oče.

Druga naloga, ki jo stavi kardinal svojim vernikom, je poziv na tesnejše sodelovanje katoliške javnosti pri čuvanju vere in morale. Treba je odločno nastopiti proti pamfletistom, proti javnemu sramotanju sv. obredov, sv. maše, duhovščine itd. Od oblasti ne moremo vedno pričakovati pomoči. Boje se, da jih bo sodišče pustilo na cedilu. V tem slučaju velja za kat. ljudstvo: pomagaj si samo! Imamo močne organizacije mož, žena, fantov in deklet, ki bi se morale zavedati svoje naloge in ustvarjati objektivnejše javno mnenje.

Tretja naloga je varstvo katoliške dobrodelnosti. Desetletje so bila interkonfesionalna dobrodelna društva. A sedaj opazujemo, da na eni strani vleče vse nase državni birokratizem, na drugi strani pa socializem in komunizem. Socializem in komunizem je uspelo, da vzdržujejo močne otroške podpornice organizacije, v katerih razkristjanjujejo otroke tudi katoličanov, ki tak zločin na svojih otrocih še plačujejo. Katoliški vzgojitelji naj se še z večjo ljubeznijo posvetijo delu pri vzgoji mladine.

Kardinal omenja h koncu še duhovne vaje, ki jih je sv. oče priporočil krščanskemu svetu kot najboljše, novodobno duhovno orožje. Duhovne vaje bodo prinesle ozdravljenje razvrzanemu družinskemu življenju, one so najboljša šola za vzgojo voditeljev katoliškega javnega življenja.

Vidmar v Hastingsu drugi

London, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Mednarodni šahovski turnir v Hastingsu je končal danes po desednem stanju z nedvomno zmago Capablance. Drugi je Jugoslovian dr. Vidmar, tretji pa Madjar Maroczy.

Slovenka dobila prvo nagrado Pošne hranilnice

Belgrad, 4. jan. AA. Pošna hranilnica je lani razpisala 51 nagrad za najboljše sestavke o vprašanju »Zakaj in kako naj varčujemo?« Sestavke so izgotovile učenke in učenci četrtga tečaja učiteljskih šol. Prva nagrada je bila prisojena na predlog šolskih ravnateljev in posebne komisije v prosvetnem ministrstvu učiteljstvenici Erni Česnik v Mariboru v znesku 500 Din. Njena naloga je najboljše odgovorila nastavljenim vprašanjem, drugo nagrado v znesku 400 Din je prejel Vasiljev Mihajlovič iz Novega Sada, tretjo nagrado v znesku 100 Din pa Jerka Ivković iz Zagreba.

Vesti iz Hrvatske

Zagreb, 4. jan. (Tel. »Slov.«) V Podravju se zbira poklonitvena deputacija Nj. V. kralju, ki ji bo načeloval dr. Gjuro Ljubič, ki se je udeležil že poklonitvene deputacije Zagorcu in Primorcu. Deputacija je mislila odpotovati v Belgrad v prvih dneh prihodnjega tedna. Toda, ker se nahaja v tem času v Belgradu poklonitvena deputacija iz Dravske banovine, so kmetje iz Podravja sklenili, odpotovati v Belgrad okrog 15. februarja.

Zagreb, 4. jan. (Tel. »Slov.«) V Zagrebu je začel izhajati novi list »Radničke novine«. Namen lista je, dvigniti kulturni, prosvetni in ekonomski nivo delavskih organizacij. Prva številka se bavi v glavnem z revizijo socialno-politične zakonodaje. List izdaja kot lastnik g. Vladimir Pfeifer.

Zagreb, 4. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je začel izhajati v Zagrebu nov humoristični list, ki ga izdaja književnik Isa Velikanović. List bo izhajal v velikem formatu.

Djarkovo, 4. jan. (Tel. »Slov.«) V uredništvu tukajšnjega hrvatskega katoliškega tednika »Narodna odbrana« se je izvršila sprememba. Odstopil je namreč dr. Sečkar, katerega mesto je prevzel dr. Matija Petlić.

Pridite in učite nas!

Nova duhovnija Kristusa kralja v Hrastniku

Gola radovednost me je gnala, da sem ob božičnih dneh obiskal novo duhovnijo v Hrastniku. Čital sem v časnikih, da nameravajo sezidati v Hrastniku novo cerkev in jo pokloniti kot zlatomašni dar Slovencev sv. očetu Piju XI.

Odkrito priznam, da sem dvomil v realizacijo te sicer zelo potrebne ustanove. A vsi moji pomisleki, vsi dvomi so izginili, ko sem prišel v kraj sam in živel par dni med dobrim delavskim ljudstvom.

Mislil sem, da me bodo kot tujca nezaupno sprejeli, da bom čul grde kletve, gledal mrke in malodušne obraze, videl posurovele pijane ljudi, a z radostjo priznam, da nisem ničesar slabega opazil. Šel sem k službi božji, ki se vrši v Logarjevi dvorani. Kako okusno so spremenili dvorano v svetišče božje. Dvorana je bila nabito polna ljudi, tudi med tednom jih prihaja nad 200. Do solz sem bil ganjen, ko sem pri službi božji poslušal ljudsko petje božičnih pesmi, vsi so prepevali — šolarji pa tudi izmučeni in osiveli delavci. Slišal sem tudi, da so otroci otroškega vrta zbrali 100 Din, delavci pa so darovali na božič 1000 Din za novo cerkev.

Po končani službi božji sem obiskal delavskega dušebrižnika g. Alojza Zalarja. Stanuje v podstrešni sobici bratovske bolnice. Uživa le sadje in je popoln abstinent, a kljub temu vedno vedrega obraza. Zastavljal sem mu par vprašanj glede nove duhovnije in cerkve Kristusa Kralja:

»Ali ste se težko vživeli v delavske razmere, ker ste kot duhovnik delovali doslej le med kmetijskim ljudstvom?«

»Prav lahko,« mi odvrne g. delavski duhovnik. »Bival sem par mesecev na Dolu in sem od blizu opazoval delavske razmere in spoznaval njihovo trpljenje. Sicer ste pa sami videli lahko pri službi božji gorečnost naših ljudi.«

»Povejte mi, kako ste pa ljudi dobili v takem številu v cerkev?«

»Ne vem. Prišli so in čezdalje več jih prihaja; kaže se že potreba po dvojni službi božji ob nedeljah. Vsi so srečni, da imajo blizu cer-

kev; posebno so veseli tisti, ki so mnogo storili in žrtvovali, da se je ustanovila nova duhovnija. A ne samo mladina in delavstvo, ampak tudi inteligenca in ravnateljstvo rudnika in obeh tovarn so novi duhovniji zelo naklonjeni.«

»Ali so delavci verni?«

»Čudno vprašanje. Tudi delavec ima vero, seveda svojevrstno, ne tako solnčno in polno poezije kot kmet, ki vedno živi v prosti naravi. Delavec vsled vednega brnenja strojev v tovarnah in težkega dela v rovih skoraj včasih pozabi na Boga, a njegova duša, preizkušena v velikem trpljenju, še tembolj zahrepeni po Bogu in odrešenju. Težko je delo rudarjev in steklarjev, trd je njihov kruh; a edino krščanska vera da delavcu oporo, da vztraja v boju za vsakdanji kruh.«

»Razodenite mi, pomagal bi Vam rad, če sa najbolj potrebujete za Vašo duhovnijo?«

»Vsega. Od svečnikov in sveč do mašne obleke; kar imamo sedaj, imamo vse izposojeno. Dobro bi nam služila že stara in nerabna mašna obleka, ki leži po omarah bogatejših cerkev. Kako hvaležni bi bili naši ljudje, ako bi se našli plemeniti darovalci, ki bi nam z dovoljenjem cerkvene oblasti take nerabne paramente poklonili.«

»Kdaj bodele pa gradili novo cerkev? Ali že letos?«

»Bogve! Blizu 100.000 Din je nabranih, a to je premalo za novo cerkevno stavbo. Ko bomo imeli dovolj denarja, bomo začeli s stavbo novo cerkve. Več Vam ne morem povedati. Moram iti, otroci me čakajo, imam pevsko vajo.«

Zelo ljubeznivo me je delavski duhovnik spremil do avtomobila, ki me je popeljal ob črnem potoku na kolodvor. Z veseljem sem vstopil na vlak in vzbudila se mi je tiha ponižna želja, da bi se slične duhovnije ustanovile po vseh središčih delavcev, rudarjev in železničarjev kot na Zidanem mostu, na Senovem pri Rajhenburgu, v Gaberju pri Celju, v Melju, v Mariboru. (In še marsikje drugje! Op. ur.) Neizmerno mnogo dobrega bi storile za delavstvo.

Uspehi tenorista Banovca v Ameriki

NJEGOVA ZMAGA NAD ITALIJANSKIM TENORISTOM BAGGIORE, ČLANOM OPERE V RIMU

Tenorist Svetozar Banovec, ki je absolviriral doslej 15 izredno dobro uspešnih koncertov v Ameriki in katerega je sprejela tudi ameriška publika z največjim navdušenjem, je imel po krasno uspelem drugem koncertu 4. decembra v Clevelandu Oh. ravno tako lepo uspeši koncert v Calumetu Mich., ki je vreden, da ga zabeležimo, kajti ta koncert pomeni velik korak naprej za slovensko narodnost v Ameriki.

»Amerikanski Slovenci iz Chicaga prinaša v svoji številki od 13. decembra med drugim sledeče: »V nedeljo 8. decembra smo imeli priliko videti zopet eno prireditelj, katere uspeh je nepričakovano dobro uspel. Ta dan je namreč priredil slovenski operni pevec Svetozar Banovec tukaj (Calumet) koncert, kateri nam bo gotovo ostal v spominu še mnogo let. Vsa tukajšnja slovenska društva, katera so se združila in skupno angažirala g. Banovca, so lahko ponosna, ker njihovo pričakovanje se je v polni meri obneslo.

Koncert se je vršil ob pol 3 popoldne in krasnejših dveh ur nismo preživeli že mnogo let. Velika italijanska »Columbus« *dvorana* je bila polnjena do zadnjega kotička in mnogo jih je moralo stati. Veliko je bilo navzočih tudi naših angleških Amerikancev. In kar nas je najbolj razveselilo, je bila njihova pohvala našemu pevcu. Značilno je, da je bilo med njimi več kritikov, kateri ga niso mogli prebraviti. Sam vodja tukajšnjega pevskega zbora »Copper Country Choral Club«, ki je nastopil v raznih večjih mestih, se je izrazil, da je g. Banovec najboljši pevec, kar jih je še kdaj slišal na Calumetu. To je izredna pohvala, ako pomislimo, da je komaj pred par tedni tukaj nastopil italijanski operni pevec Baggioire, ki je član italijanske opere v Rimu in ki je že večkrat nastopil skupno s svetovno znanimi pevskimi, kakor Schumann-Heink, Tetrizzini in z drugimi. Dasi je Italijan Baggioire rojen na Calumetu in je bilo že zaradi tega pričakovati, da ga bodo tukajšnji Italijani in drugi nosili na rokah, vendar ni dosegel med svojimi poslušalci uspeha, kakršnega je dosegel Banovec. On nima tiste prikupljive osebnosti, ki tako diči našega pevca. Četudi ima nekoliko močnejši glas od Banovca, vendar ni vli v njega tistih občutkov, kateri tako karakterizirajo pravega pevca-umetnika. Bil je samosvesten in svoje slave, on je imel v mislih le sebe, ko je pel, dočim se je izkazal g. Banovec ravno nasprotno. In tako je prekosil naš pevec Italijana v njegovem rojstnem mestu — slavnega tenorista rimske opere. Živijo Banovec!

Da pa ne boste mislili, da je to le moja hvala, čitatelj, kaj je pisal tukajšnji angleški dnevnik »Calumet News« *drugi dan po koncertu. Celo kolono je posvetil našemu pevcu in med drugimi piše:*

»V njegovih pesmih je bil zlasti dramski efekt zelo krepak, v katerem je Mr. Banovec naravnost razkošen. Njegove kreacije v operah morajo vzbujati naravnost pozornost in napetost, kajti njegov talent v igranju je skoroda na istem višku kot v petju. Oboje — oder in vokalizacija — se vidi, sta šla skozi temeljito šolo, ki mu je združena s prirojenim talentom dala temelj in sposobnost, ki se izraža v zanj lahki gracioznosti in izvajanju programov.

Vrhu tega pa ima Mr. Banovec še neprecenljiv dar prikupne osebnosti (personality). Danes

govori o njem v Calumetu vsakdo, ki ga je slišal, kakor o svojem osebnem prijatelju. Njegov pojav tu je zapustil v naših družabnih krogih nepozaben vtis. Ne samo pri svojih rojakih, temveč pri vseh, ki so prosi nacionalnega in domovinskega ponosa, je Rudolf Banovec občudovan.

Dosti osebnosti, ki so kompetentne v presoji petja, je proglasilo Mr. Banovca za najboljšega pevca, kar jih je do danes še bilo slišati v Houghton okraju in to brez izjeme. Vrata njegove bodočnosti so mu brez dvoma na široko odprta, kajti če bo povsod na svoje poslušalce izvajal tak vtis, kakršnega je napravil na nas, mora postati število njegovih občudovalcev brezbrojno...

Tako angleški list Večjega priznanja mu sami ne moremo dati Veseli in ponosni smo, da nas je obiskal. Njegov obisk pomeni velik korak naprej za našo narodnost.

Smrt jeseniškega veterana

Jesenice, 3. januarja 1930.

V četrtek 2. januarja je v visoki starosti umrl na Savi g. Jožef Krašovec, upokojeni tovarniški predelavec. Bil je dolgo let predsednik katoliškega delavskega prosvetnega društva na Jesenicah in bil lani za službo, ki si jih je pridobil za prosvetno delo v društvu, izvoljen za častnega člana društva. Udeleževal se je v vso vsmo tudi na karitativnem polju ter bil dolgo vrsto let predsednik jeseniške Vincencijevske konferenice, član raznih bratovščin itd. Pred nekaj leti ga je zadela kap, tako da je skoraj onemogel, sicer pa je bil do zadnjega časa še kolikor toliko pri zdravju. Katoliško delavsko prosvetno društvo na Jesenicah ga je v soboto popoldne z vsemi odseki spremilo k zadnjemu počitku na jeseniško pokopališče. Slava njegovemu spominu!

V sredo 8. januarja se bo v novem društvenem domu vršil prosvetni večer. Kdor si želi dve urici prijetne zabave, naj pride!

Novomesto v l. 1929

Rojenih: domačih 32, (tujih, v ženski javni bolnišnici 73). — Umrlih: domačih 25, (tujih, v ženski javni bolnišnici 39); vseh pod 15 leti umrlih 25. Od drugod semkaj pripeljani in v Novem mestu pokopani so bili trije. — Oklicanih je bilo 24 parov, enako število je bilo poročenih, od teh iz tujih župnij 18 parov, dočim je bilo izmed domačih zaročenecv druge poročeni 9 parov. Skupna starost vseh v katoliški cerkvi poročenih znaša 1293 leta.

Pred sto leti (1829) je bilo v novomeški župniji 36 rojstev, smrtnih slučajev pa 59; med temi je 11 vojakov takratne novomeške garnizije, ki so razen enega vsi umrli v vojašnici (Novo mesto št. 4). Poročeni so bili 1829 trije pari, njihova skupna starost je znašala 241 leto.

Ljudska si mogoče v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od 1 do 90 let in izplača do največ 13.000 Din na podpora. Zabeležite brezplačno pristopno izjavo.

Kranjska industr. družba ustavila delo

Javornik, 3. januarja.

Danes je podjetje Kranjske industrijske družbe v obratu na Javorniku objavilo, da ima vse delavstvo 14 dnevni dopust. Kot vzrok se navaja, da tovarna nima zadostni naročil.

Kaj pomeni za veliko večino delavstva in njihove družine tak prisiljen 14 dnevni neplačan dopust, in to beš sedaj v najhujši zimi, bi si lahko mislil vsak. Ko bi KID to vedela, tudi delavstva ne bi pošiljala na dopust. Prav l. 1929. poleti, ko je imela tovarna polno naročil, se je večina delavstva upirala delati na ture. Tovarna pa je diktirala in delalo se je celo ob nedeljah in praznikih.

Delavstvo je nad takim postopanjem KID gotovo upravičeno močno razburjeno ter smatra, da bi se morala družba ozirati tudi na delavstvo in njegov socialni položaj, ne pa ravnati z njim tako, kakor dokazuje gornje dejstvo, zlasti pa še sedaj po znani izpremembi v lastništvu podjetja.

Oblasti pa prosimo za posredovanje in pomoč!

Slovenska žrtev v Franciji

Merlebach, 23. decembra 1929.

Dne 22. decembra smo spremljali k zadnjemu počitku slovenskega rojaka, rudarja Alojzija Dacarja, doma iz Vranje peči nad Kamnikom. Ubilo ga je v rudniku. Ubožec zapuščena žena in 11 letno hčerko.

Ko so nas obiskali pevci ljubljanske Glasbene Matice, je njegova hčerka poklonila zboru venec. Sedaj je sirota sama s svojo materjo.

Rajni je bil splošno priljubljen, kar je pričal njegov pogreb. Bil je član slovenskega društva »Edinost«, ki ga je sprejelo na pokopališče z dvema zastavama.

Zopet požar v Jaršah

Domžale, 4. jan.

V Jaršah so imeli tekom 48 ur dva velika požara. Tik za Jarško šolo ležala šupa in hlev, last Josipine Zabavnikove vulgo Rakelova, sta postala v noči od petka na soboto žrtvi požara. Pogorela sta do tal. Živino, kravico in telička so požrtvovalni sosedje rešili. Nevarnost, da se vžge nasproti ležeča stanovanjska s slamo krita hiša in gospodarska splotja Slabičevega mlina so preprečili vrli gasilci iz Radomljah s svojo motorko, ki je zopet izredno dobro delovala. Tudi gasi no društvo z Vira je prihitelo ter veliko pripomoglo, da je bil velik požar v kratkem času lokaliziran. Škoda je zopet velika, zavarovalnina pa baje mala. Jaršane je ta drugi požar močno razburil in se zopet zatirajo, da je bil podtaknjen.

O tem požaru smo iz Radomelj prejeli še naslednje dodatno poročilo:

V Radomljah so opazili požar malo pred pol 11. G. Škerjanc ml. je takoj skočil v svoj tovorni avto, ki so ga zasedli gasilci z novo motorno brizgalno. Točno 15 minut potem, odkar so opazili ogenj v Radomljah, so radomeljski gasilci s svojo motorko že gasili v Jaršah. Ko bi ne bilo te silne brizgalne in pa izredno požrtvovalnih radomeljskih gasilcev, bi bil požar zahteval katastrofalnih žrtev. Zato zasluži taka požrtvovalnost javnega in dejanskega priznanja!

Stara korenina

Murska Sobota, 2. jan.

Daleč na okrog je znan Matija Horvat iz Kupšinec pri M. Soboti. Največjo pozornost vzbuja njegova visoka starost. Teži ga namreč že 98. leto. Vkljub tej visoki starosti je starih čil in ga je videti na vseh sejmih v okolici. Tudi v duševnem oziru je še svež. Še zdaj zna pripovedovati zgodbe iz davnih časov. S svojimi okroglimi prav imenitno zabava mladino.

Obstrelil se je

M. Sobota, 3. januarja.

Pekovskemu vajencu Ivanu Perk ostane Silvestrov večer v žalostnem spominu, dasi si je nameraval privoščiti posebno zabavo. S streljanjem je hotel proslaviti Silvestrovo. V roke je vzel flobert. Poiskal je tudi naboje. Pri basanju je moral biti zelo nepreviden, kajti pripetila se mu je skoraj nerazumljiva nesreča. Ko je dajal naboj na mesto, se je petelin sprožil. Počilo je in fantu je orožje padlo iz roke. Naboj mu je šel skozi d'an. Veselja je bilo takoj konec. Poškodba je taka, da so morali spraviti fanta v bolnico.

„Otmičari“ iz Bolgarije

Naš jezik nima samostalnika za srbski izraz »otmičar«. Po starem srbsko-bolgarskem običaju fant svojo izvoljenko ugrabi, jo »otme«. Ta rop dekleta se imenuje »otmičar«. Tisti, ki rop izvrše, so »otmičarji«. Ta navada, ki seveda ni ne moderna, ne priporočljiva, se ponekod še izvršuje. Da bi pa iz ene države v drugo hodili ropat neveste, to je pa vendar zelo redko.

Kakor poročajo iz Negotina, je te dni prekorajla skupina desetih Bolgarov jugoslovansko-bolgarsko mejo blizu vasi Šipikov. Finančni stražniki so jih takoj opazili in so pričeli nanje streljati, ker se niso hoteli ustaviti, temveč so hoteli pobegniti. Dva možka, od katerih je bil eden ranjen, so finančni stražniki ujeli, med tem ko je bil eden beguncev ustreljen. Ujetnika sta povedala, da sta prišla s svojimi tovariši preko meje, da bi ugrabila hčer kmeta Todorja Kifoviča iz vasi Šipikov za sina kmeta Ilije Despotova iz bolgarske vasi Groždovec v Mrtnicevce so finančni stražniki spoznali ženo Despotova, ki so je sama udeležila otmičarskega pohoda za svojega sina. Naše oblasti so o tem tragičnem dogodku obvestile bolgarske mejne straže.

Družba za širjenje vere
vljudno vabi na

Japonski misijonski večer

ki ga priredi na praznik Razglašanja Gospodovega, dne 6. januarja 1930 ob 20 v Unionu

Sporedi:

1. Pesem (zbor Poselske zveze). — 2. Deklamacija v japonsčini (ga. Skusek). — 3. Samospjev (gdé. Schmitt). — 4. Otroška igrice. 5. Misijonsko polje v Deželi vzhajajočega solca (japonski, predavanje ob skioptičnih slikah).

Vstopnina: Sedeži po 4, 3, 2 Din, stoj. 1 Din

V predprodaji se vstopnice dobe v mlekarni Sv. Petra c. 33, na praznik pa v Unionu od 17 dalje.

„Mi smo sveti trije kralji“

Ljubljana, 4. jan.

Letos sem opazil v večerni ljubljanski megli samo troje trojic svetih Treh kraljev. Lani jih je bilo več. In človeku bi se kar zdelo, da je neka višja sila reducirala tudi svete Tri kralje. Letošnji sveti Trije kralji, kolikor jih poznam, so majhni otročiči in čudno je, da je pri vseh treh trojicah najmlajši vedno črni zamorec Goldešmar. Ta se mora vedno žrtvovati in mora odnehati, zakaj starejša dva mu bržkone doma pripovedujeta, da nikomur izmed teh treh ne pristoji tako izvrstno črni biks na licih, kakor njemu, najmlajšemu.

Prvi sveti Trije kralji so se vzeli tam iz okolice Prul ali Zobjeka. Previdno hodijo že od novega leta dalje in najbrže bodo tudi še nocoj hodili in jutri zvečer, plaho se ozirajoč nazaj in v stranske ulice, da se ne bi odkod pripodil kak njihov sovratnik in jih nagnal s kamenjem ali z mrzlimi kepami snega ter jim pokvaril njihovih kraljevskih oblatic. Hudo bi bilo, če bi kepa zbila kralju Boltežarju krono z glave. Res je krona le papirnata ali Gašper jo je delal doma celo uro in je po pravici ponosen nanjo. Ni imenitnih lokalov v tistem koncu mesta in sveti Trije kralji, naj pojejo še tako lepo, zaslužijo prav malo. Izkušeni so pa že toliko, da neha go hoditi od gostilne do gostilne že okrog pol 11 zvečer, zakaj pozneje so gosije bolj pijani, dasi sicer bolj radodarni, vendar tudi bolj surovi.

Druga trojica svetih Treh kraljev se je vzela iz Šiške. Ti trije kralji pojejo najlepše, lepše kot prulski, dasi tudi ti trije ne pojejo slabo. In bolj koražni so. Zakaj v Šiški so ljudje prijaznejši in ti Trije kralji se upajo celo v zasebne hiše, kjer ni nobenih gostlin. Največji je seveda zopet Gašper, ali kako smešen je bil in kako je padlo njegovo kraljevsko dostojanstvo, ko so se nekeje pošalili z njim in mu objubili celega kovača, samo če napiše na vrh vrat tri križ in črke G-M-B ter letnico, znamenje svetih Treh kraljev. Malček se je trudil, pristavil klopico, do vrha vrat pa le ni segel. Ali v Šiški so dobri ljudje in so sveti Trije kralji le dobili kovača. Znamenje svetih Treh kraljev so pa ljudje napravili kar sami na vrata.

Sveti trije kralji, ki jih je dalo mestno središče samo, so pa ali prenavihani ali preveč pozabljivi. Njihova kraljevska oblatica so res kar imenitna. Lepša od prvih dveh trojic, zato pa s petjem zaostajajo za tema dvema. Obredli in oblezli so že vse gostilne po središču mesta, na šentjakobskem mostu so se s prulskimi že domenili za mejo svojih rajonov, s šiskarskimi pa sploh niso prišli skupaj, predač so oboji narazen. Skromni niso ti trije kralji. Nič jim ni, tudi če v kako gostilno pridejo petkrat do šestkrat zaporedoma, dokler se natakarica vendar ne spomni in jih prijazno spremi do vrat. »Vsak večer pa ne boste hodil sem!« Nič ne zamerijo, še ko odhajajo, odpojo: »Mi sveti Trije kralji — iz Betlehema pridemo«. Srednji Melhior posebno ceni od zemeljskih darov dobre torte in pecivo. Kaj rado se pripeti zato, da v kaki gostilni ali kjerkoli že Melhior ne more peti svojega soprana, ker mu tiči v ustih krof, zato pa morata Gašper in Boltežar bolj napenjati grli.

Ne more biti velik zaslužek teh kraljev, le malo priberačijo pri vršenju svojih kraljevskih dolžnosti. V večerni zimski megli hodijo od ulice do ulice, od lokala do lokala, nič jim ni mar neprijaznosti, ki jih čisto dožive, mar jim je le dinarčkov, ki se nabirajo v njihove žepce. Le troje trojic je letos, lani jih je bilo več, morda jih bo prihodnje leto tudi, ali pa manj. Letos še hodijo skozi mrak in meglo in pojejo: »Mi smo sveti trije kralji — iz Betlehema pridemo«.

Kr. dvorno Apoteko

V Beogradu, na Terazijah št. 7

(v palači Izvozne Banke)

je kupil in preuredil naš rojak
Gorenje
Mr. Miroslav Rožman
bivši ravnatelj Salus d. d. v Ljubljani, in jo bo vodil v kompaniji z
g. Mr. M. Karakaševićem,
pod imenom

Apoteka „Kolarac“

Beograjskim Slovincem se priporoča in želi
SREČNO NOVO LETO!

Mr. Rožman

Pišejo nam

Iz Dobove

Ena fara in ena občina bo v naši Dobovi, to je gotova stvar. Do tega mora kmalu priti. Fara ima približno 2200 duš in sedem občin, kar pač ni na mestu. Po novem zakonu se bodo te občine že itak spremenile v eno veliko občino. O tem govori že cela fara skoro z zanimanjem.

Na našem pokopališču je dobil trgovec Gustav Sešek krasno moderno grobnico z lepim spomenikom, ki nosi napis »Naš zadnji dom«. Spomenik je deloma iz pravega, deloma iz umetnega kamena, tako da napravi veliko mesteč utis na človeka. Staro pokopališče bi bilo opustiti popolnoma in tudi mrtvašnico bi bilo treba prestaviti na novo pokopališče.

»Slovenec« se redno prodaja ob nedeljah pred cerkvijo, deloma se kolportira po fari. Dobovčani, pridno seganjajo po njem, da boste imeli konec leta celotni »Ilustrirani Slovenec«, ki prinaša zanimive slike iz vsega sveta.

Divje hroščanje se čuje posebno ob nedeljah, kar dela najbrže letošnje vino. No, fantje, lepše bi pač bilo, ko bi združeno zapeli lepo slovensko pesem na vasi in bi marsikdo z veseljem poslušal, tako je pa farane kar strah vaših glasov. Pa tudi to vpije bi človek ne zameril, če bi bilo zvečer, a je pozno ponoči in včasih še proti jutru, da marsikomu kviri spanje.

Radio-postaj imamo tudi v Dobovi več. Tako ima eno tukajšnji učitelj in pesnik g. Lojze Peterlin-Balog, drugo ima železniški uradnik v Dobovi, ki obe brezhibno delujeta.

Elektriko bi lahko imela cela fara od podjetnega mlinarja in posestnika g. Hotka ob Sotli v Rigoncah. Dobro bi bilo, da bi se občine zavzele za to in se poslužile te ugodne prilike, seveda za tako ceno ne, kakor se govori, ampak za primerno. Če smo že izgubili ugodnost, ko smo mislili, da bo šla elektrika s Krškega polja v Zagreb, pa se primimo sedaj te prilike in sicer za ceno, ki bo odgovarjala.

Iz Slovenjgradca

V tukajšnjem kinu Rdečega križa se predvaja prihodnji teden, 12. januarja, film »Svetovlavljski dnevi orlovstva v Pragi«. Film se predvaja ob pol 10 dopoldne in ob 4 popoldne. Pojasnjeval bo film eden izmed udeležencev izleta v Prago. Po potrebi se bo tudi predvajal film ob pol 2 popoldne. Vabljeni so vsi domačini kakor tudi iz bližnje in daljne okolice, ki se izleta niso mogli udeležiti, kakor tudi oni, ki so se izleta udeležili, da si ogledajo ta film. Predvajanje traja okoli dve uri in se vrši tak čas, da se ga z ozirom na prihod in odhod z vlakom lahko udeleži bližnja in daljna okolica.

Iz St. Petra pri Mariboru

Nekaj oseb že dalj časa uprizarja gonjo proti zasebni dekliški osnovni šoli tukajšnjih šolskih sester. So pač nahujskani in zapeljani ali tako nevedni, da sami ne vedo, kaj delajo. Nočejo uvideti, da sami sebi delajo škodo. Preden bo par svobododomelcev šentpeterskega kova spravilo šolske sestre od tod, bo še mimo nas steklo mnogo vode po Dravi. Sicer pa vse to šolskim sestram ne bo škodovalo, ker šentpetersko ljudstvo pač zna ceniti veliko vzgojno in socialno delo, ki ga te vrste nad 60 let med nami. — Ljudsko gibanje: V preteklem letu je bilo rojenih 64 oseb, umrlo pa jih je 39. Porokanih je bilo 25 parov. — Tukajšnja domačinka gđena Pepca Kirarjeva je premeščena kot učiteljica v Maribor. Komandir tukajšnje orožniške postaje l. Kočutar pa je premeščen na Muo.

Od Soče in Jadrana

Fašistični božič. Fašisti delajo na to, da se odpravi postavljanje božičnih drevesec, češ da je ta navada germanska. Tako je bilo letos prepovedano sekati drevesca in morali so jih uvažati iz Jugoslavije. Mesto božičnega drevesca so fašisti uvedli »fašistično befanco« (Epifania pomeni sv. Tri kralje), ki prinese fašističnim otrokom darila. Med ljudstvom se nabira denar in s prispevki slovenskega ljudstva kupljena darila poklonijo fašisti slovenskim otrokom da bi jih pridobili za fašizem. Darovati morajo predvsem gostilničarji in vsi ličencarji. Kako znajo učitelji nabirati, se je pokazalo v Ilirski Bistrici, kjer se je nabralo 10.000 lir.

Novo aretacije. Goriške ječe so se dni napolnile. Prav tako v Trstu, kjer so zaprli nekaj slovenskih trgovcev. Istra seveda ne znoja. Na Pazinščini je bilo zaprtih okoli 40 ljudi. Aretiranci bodo preživeli v zaporu še sv. Tri kralje, narkar jih izpusti policija na svobodo. Dne 6. januarja se namreč poroči italijanski prestolonaslednik. Policija je prejela nalog, da aretira vse »nevarne elemente«, da bi ne motili poroke, ki se bo vršila ... v Rimu! Doselej so zapirali ob fašističnih praznikih samo komuniste, zdaj se je krog razširil tudi na slovenske propagandiste, to je na bolj znane Slovence. Vse bi bili Primorci prej pričakovali kakor to, da bodo proslavili poroko prestolonaslednika v ječi. Navadno prinesejo takšne slovesnosti amnestijo, ne pa zapor.

Aretacija istrskega duhovnika. V nedeljo dne 29. dec. se je župnik Just Filipič, ki upravlja iz Lindara tudi fari Borut in Zareče, napravil na vlak, da se odpelje maševat v Borut. Na postaji pa so ga karabinerji aretirali in odpeljali na policijski komisariat. Izpustili so ga šele zvečer. Zabili pa so mu, da se ne sme več ganiti iz Lindara. Verniki v Borutu in Zareču so ostali v nedeljo brez maše. Policija dolži župnika, da hodi propagirati po vaseh.

Aretacije v Istri. Po vsej Istri je bilo radi poroke prestolonaslednika zaprtih mnogo ljudi. Najbolj je prizadeta Pazinščina. Tako so aretirali karabinerji tudi gđ. Tuhtanovo, uradnico pri »Istrskem listu« v Trstu, ko je prišla v Trzic k staršem na božične počitnice. Odpeljali so jo v Trst.

Zračna zveza Trst—Reka—Zader se je otvorila v četrtek. Namen zveze je zvezati Reko s Trstom in Ancono. Iz Zadra v Ancono je namreč že preskrbljeno z zračno zvezo. Doselej je plul hidroplan direktno z Brionov v Zader, zdaj pa obide tudi Reko. Iz Trsta na Reko vozi letalo 1 uro.

Zdravilišče na Trnovem. V Gorici so v teku priprave za zgradbo velikega zdravilišča v Trnovskem gozdu. V zdravilišču naj bi bilo prostora za 2500 ljudi. Tako bi nastala v Trnovskem cela vas. Stroški bi znašali okoli 60 milijonov. Prispevali bi v prvi vrsti državna blagajna za socialno zavarovanje, potem deželna uprava. Tržaški zdravniki so že davno spoznali zdravilno moč svežega trnovskega zraka in tja gor pošiljali jetične. Radi pomanjkanja modernega razkuževanja se je jetika jela širiti tudi med zdravim ljudstvom. Akcija za novo zdravilišče vodi fašistični poslanec Caccese in ima predvsem politično ozadje. V srce slovenske dežele naj se postavi italijanska nasebina. Vzoredno gre akcija za dvig tujskega prometa, ki ima prav tako političen namen.

»Dante Alighieri« na delu. Milanska sekcija društva »Dante Alighieri«, ki propagira italijansko kulturo v inozemstvu, je darovala tržaška Lega Nazionale 2000 lir za otroški vrtec na Lastovem.

Nova imena poitalijančena. Tržaški prefekt je z navadnim odlokom izpremenil zopet celo vrsto slovenskih priimkov. Ime Regent se izpremeni v Reggente. Samo ta priimek nosi 29 ljudi, ki se bodo odslej pisali proti svoji volji Reggente.

Zrtev ovadnosti. V Trstu se je te dni zaključil proces proti nekemu Frideriku Landa z Reke, ki je bil obdolžen špijonaze. V notranje ministrstvo je prispele ovadbe, da delavec Friderik Landa, nameščen v Cosulichevih ladjedelnih v Trzihu, izvaja špijonazo. Landa je po poklicu dijak tehniške visoke šole, v tovarno pa je stopil kot delavec, da bo lažje špijoniral. Posrečilo se mu je celo priti v oddelek podmornic. Navdušen je za Nemčijo in Rusijo. Skušal je nadalje špijonirati v ladjedelnih v Spezi in Napolju. Policija je na podlagi te ovadbe poslala v Trzih posebnega funkcionarja, da zadevo preišče. Nato je bil Landa stavljen pred sodišče. Med razpravo se je dognalo, da se je nad delavcem maščevala njegova ljubinka neka Bergamasco Marija, ker jo je zapustil. Ovadila ga je svojemu šefu, miličnemu fašistu, ki je ovadbo formuliral. Sodišče je Lando opustilo, ker je ljubinka končno priznala, da si je vse podrobnosti proli delavcu izmisli. Koliko je takih ovadb in obsodb!

Biserno mašo je daroval v Vinavi č. g. Matije Rebolj, konzistorialni svetnik tržaške škofije. Slavljenec šteje že 89 let, a je še krepak. Prvo sv. mašo je daroval pred 60 leti.

Smrtna kosa. Franc Winkler z Lokvi pri Trnovem je padel s strehe, kjer je popravljal dimnik, in se nametuš ubil. — V Gor. Dolch je veja udarila kmeta Primoža Kržišnika, ki je sekal drevo; nekaj dni kasneje je Kržišnik umrl.

Preganjanje slovenskih duhovnikov na Primorskem

Sprava med cerkvijo in državo v Italiji ni niti zdaleč prinesla cerkvi zaželjene svobode, pač pa se je spor med fašizmom in katolicizmom še poostril. Napetost se posebno čuti na Primorskem. Vatikan je moral z vso silo nastopiti, da je preprečil konfinkacijo slovenskega župnika Essicha in v Istri se dogajajo slučaj, da duhovnika aretirajo na poti v cerkev, kjer čaka ljudstvo na sv. mašo. Pa ne samo v Istri, tudi na Goriškem slovensko duhovščino preganjajo. — Ko noče goriški prefekt potrditi dveh slovenskih duhovnikov, ki jih je predložil škof. Goriški nadškof je namreč oremestil župnika Abrama od Sv. Lucije v Pevmo in imenoval za župnika pri Sv. Luciji č. g. Premrla, kaplana v Tolminu. Goriški prefekt pa noče potrditi nobenega izmed njih. Če bo goriški prefekt vztrajal na svojem stališču, pride zadeva po določitih konkordata pred Vatikan. Gotovo je, da se bo Vatikan odločno zavzel za stvar; kajti tu ne gre več za eno ali drugo osebo, za enega ali drugega slovenskega duhovnika, temveč za obstoj vse slovenske duhovščine v Italiji, ki ji je s konkordatom zagotovljeno življenje v Italiji. Gre za to, ali bodo slovenski duhovniki sploh še smeli biti nastavljeni kot župniki. Proti imenovanju omenjenih slovenskih duhovnikov ne morejo politična oblastva navesti nobenega konkretnega vzroka, uobenega takozvanega protidržavnega dejanja, pač pa je prišla na goriški prefekturi v rabo označba »slavofilski duhovniki«. To se pravi, slovenski duhovnik se ne more namestiti, ker ljubi slovensko ljudstvo, svoje sotrpine. Kaj je na svetu bolj krščansko, kakor ljubezen do trepičih? Vse kaže, da se bo tudi radi slovenske duhovščine in slovenskega bogoslužja moral v kratkem vneti boj med Vatikanom in Italijo glede razlage konkordata. Tako pritiskajo italijanska oblastva na katoliško akcijo v imenu konkordata in prav v imenu istega konkordata zahteva fašistični tisk odstranitev slovenske duhovščine s Primorskega. Cerkev se na drugi strani sklicuje na konkordat in se je v prvem vprašanju že izrekla, ko je sv. oče energično nastopil proti preganjanju katoliške akcije. Gotovo je, da se bo cerkev prav tako odločno zavzela tudi za slovensko duhovščino. Primer župnika Essicha potrjuje to naše pričanje.

Cerkveni vestnik

Cerkvena glasba v stolnici. Danes v nedeljo po novem letu na god presv. Imena Jezusovega se bo pri veliki maši ob desetih izvajala Filkejeva maša v čast Materij božji v d-molu, gradual Foersterjev, pri ofertoriju Mittererjev »Jesu, Rex admirabilis«. — Jutri na praznik sv. Treh kraljev pri pontifikalni škofovi maši ob desetih Filkejeva maša »Oriens ex alto«, gradual Foersterjev, ofertorij Kimovec, pred mašo Premrova pesem »Razglašanje Gospodovo«, po maši Riharjeva. Sodeloval bo vojaški orkester. Pri zadnji maši ob pol dvanajstih bo slovensko petje z orglami in orkestrom. Izvajale se bodo sledeče slovenske cerkvene pesmi: Belarjeva »Glej zvezdice božje«, Riharjeva »Razglašanje Gospodovo«, Premrova »Le spi, nebeški Detec« in Razglašanje Gospodovo ter Riharjeva »Zveličar nam je rojen zdaj«. — V četrtek na rojstni dan Nj. Veličanstva kraljice Marije se bo pri pontifikalni škofovi maši ob desetih izvajala Premrova maša v čast sv. Jožefa, Foersterjev gradual, Kimovec ofertorij in Tebe Boga hvalimo.

Cerkev sv. Jožeta. Praznik Razglašanja Gospodovega. Ob 8 slovesna sv. maša z blagoslovom. Missa lubilate Deo sl. R. Wagner z orkestrom gradual Omnes de Saba sl. P. Griesbacher po oferti. O Deus ergo amo To sl. I. B. Müller, tantum ergo v Es sl. dr. Fr. Kimovec.

Cerkev sv. Križankah. Ob pol 11 (pridiga odpade) slov. sv. maša z blagoslovom. Missa pastoralis v D sl. A. Ribovsky z orkestrom gradual omnes de Saba sl. P. Griesbacher po oferti. hodie nobis sl. I. Benz, tantum ergo sl. I. Deschermeier.

Duhovne vaje za moše so v Domu od 18. do 22. januarja. Prošimo pravočasnega obvestila. — Vodstvo Doma.

II. vanja kongregacija pri č. uršulinkah ima danes popoldne ob 2 mesečni shod. Pridite vse. — Odbor.

Bogoiskatelji

Liturgično jedro praznika, ki ga obhajamo 6. januarja, je ljudska domisljija prav tako ozaljšala, kakor zatemnila. To je prav lahko razumljivo. Modri, ki sledi zvezdi preko pustinja, njihovi čudni doživljaji s Herodom v Jeruzalemu, njihovo skrivnostno poreklo in končno romanje njihovih svetih ostankov, dokler ne najdejo svetega mesta v Kōlnu ob Renu — vse to je kar ustvarjeno, da vzbuja ljudsko fantazijo, da snuje legendo dalje in dalje. Cerkev daje prazniku še širši pomen. Za njo je to praznik razodetja Gospodovega. Razodel se ni le Modrim iz daljne dežele. Razodel se je tudi Janezu ob reki Jordanu in razodel se je kot Bog svojim apostolom s čudežem v Kani Galilejski. Cerkev toraj hoče, da bi v srcu vernikov trojno odmevala resnica, da se je Bog sam razodel človeštvu.

Ta misel je tako lepa in dobra, da bi njeno lepoto mogli obseči le tedaj, ako bi izmerili vse hrepenenje, s katerim je človeštvo v vseh časih željno iskalo Boga. V stvarstvu imamo le njegovo podobo, njegovo senco, le zagonetko o Njem. Kaj je še tako močno hrepenenje po Bogu v človeškem srcu, vendar zastoj iščemo njegovega obličja. Čeprav je njegovo solnce na nebu, vendar to ni On sam. Naj še tako krasno žare gore v snežnem sijaju in naj še tako mogočno buči morje, vse to ni njegova podoba in ne njegov glas. A po njem, Neskončnem, žejna neutešljivo vsako ustvarjeno srce. Posebno tedaj ga išče človek, ako ga usoda težko preizkuša. Kje je Bog? Kolikrat se je že razlegla ta trepetajoči, hrepeneči krik v molčečo vesoljnost! Klicali so milijoni trepičih v svetovni vojni, kličejo oni, ki so kruha lačni v revščini in pomanjkanju, kličejo oni, ki so pravice lačni in žejni, ker bi radi, da bi Bog govoril, kadar trpi nedolžnost, in da bi udaril, ko zloba in krivica žanjeta zmagovalavje.

Bog se je razodel svojemu stvarstvu in mu je govoril besede večne resnice in je ustanovil cerkev, ki naj ohranja njegovo besedo, resnico in njegovo ljubezen.

Ampak čudno je to, da ljudje vseeno ne najdejo Boga. Prečudno, da gre ves ta vek kakor slep mimo njega. To je globoka skrivnost modernega človeka, da ga niti stiska, niti nahujska duševna beda ne privede več k Bogu. Ne rečemo: saj govore o Bogu, a »boge«, o katerem zlogujejo, je kakor kulisa pravega Boga. Govore tudi o religiji, a tako, da religijo postavljajo oprek s Cerkvijo. Baš sedaj v praznikih je bilo po svetovnem časopisju mnogo čitati o skrivnosti Učlovečenja in tudi v nekaterih naših listih. Zdelo se je, kakor da »so vstali novi bogoiskatelji«. A ni bilo tako. Kar vedo povedati o krščanstvu, je to, da ima sicer lepe ideale, ki jih pa ne more provesti v življenje. Kajti, še vedno so goljufi na svetu, še vedno slaba stanovanja, še vedno se oglašča beda in smrt — kaj bi s takim krščanstvom, ki ni v 2000 letih moglo rešiti človeštva tolikih težav! — Ideal, ki ga vsi ti moderni »bogo-

iskatelji« iščejo v krščanstvu, so le zemeljski blaguri.

Modri so iskali drugače. Niso iskali dobrih stanovanj, ne bogato obloženih miz, ne dragocenih oblek. Iskali so več. Iskali so Boga in so ga tudi našli. Kadar bi krščanstvo ne moglo več dati Boga, potem bi smeli reči, da je odpovedalo.

Očividno gre za demagogijo. Moderna kultura se tako daleč oddaljuje od Boga, da že ne doume več bistva svojega hrepenenja. Ali gre človeku res samo še za zemeljske dobrine in ga edino te morejo še osrečiti? Toda, ni uboječ, ki je nesrečen, temveč tisti, ki smatra svojo revščino za brezupno, zavrženo stanje. Kako naj bi bil sicer sv. Frančišek v svoji golj revščini iz vse duše srečen?

Razodetje Gospodovo ni veliko po tem, da je imelo za posledico res velik kulturni razmah in porast zemeljskih dobrin, ampak v tem je njegov neskončni pomen, da je prineslo odrešenje, milost, pomirjenje duš in zagotovilo nesmrtnosti. Vse to smo z Njim sprejeli in imamo dovolj in obilo, ako imamo le Njega. Prav to naj nam bi prinašal tudi vsakoletni spomin Gospodovega razodetja: mir z Bogom in z ljudmi, nadnaravne nagibe za požrtvovalnost in ljubezen, notranjo zadovoljnost in veselo krščansko upanje. Krščanstvo se nikdar ni ogrevalo za prazna čuvstvovanja. Njegova morala je bila vedno tuka, da je imela pogum in svobodo reči pobožnemu, da je njegova pobožnost prazna in brez haska, ako je ne spremlja delavna ljubezen. A zato se še davno ne sme meriti krščanstva zgolj po materijelnih učinkih. Mi smo poštenji dovolj, da, bolj poštenji kot je socializem, komunizem, liberalizem in vsi različni sistemi, ki obljublajo svojim vernikom paradizi na zemlji. Mi naše življenje imenujemo s pravim imenom. Imenujemo ga boj, kraj preganstva, dolino solz. To namreč je in bo ostalo človeško življenje vse dotlej, dokler se človeškim »osrečevalcem« ne bo posrečilo, da zgrade mesta, v katerih ne bo bolnišnic in pokopališč in dokler ne ustanove države, ki bi bila prosta zločincev.

Gospod se nam je razodel. Med nami je. Prav tako, kot se je razodel Modrim, Janezu Krstniku ob Jordanu in apostolom v Kani. Verno oko zre njegovo skrito življenje v Cerkvi, ki jo je ustanovil. Verna srca ga nosijo skritega v sebi kakor najdražji zaklad, gledajo ga v tabernaklu, sprejemajo ga v svetem obhajilu. Verno srce sledi njegovim stopinjam tudi v stvarstvu in v vsej naravi vidi utisnjen njegov obraz. Na revno zemljo si je postavil svoj šotor. To je veselo oznanilo, ki ga danes oznanjajo cerkveni zvonovi. To je skrivnost nebes, ki osrečuje tudi zemljo, kolikor je to mogoče v tem minljivem stanju. Zemeljskega paradiza nam Gospod ni obljubil, a vodi nas, če mu sledimo, v nebeški raj. In potem je vse v dobro tistim, ki Boga ljubijo.

Nujna sila v enotnem kaz. zakoniku

O stanju nujne sile govorimo takrat, kadar grozi komu za pravne dobrine nevarnost, ki je ni sam zakrivil. Bivši avstrijski in srbski kazenski zakonik nista govorila o stanju nujne sile, pač pa ta pravni slučaj urejuje enotni kazenski zakonik.

Dejanja, ki se storijo v stanju nujne sile, da se z njimi rešijo pravne dobrine s tem, da se druge poškodujejo, niso kazniva. Kdor je v stanju nujne sile, je pred razpoljem, ali svojo pravno dobrino pogubiti ali pa jo na škodo drugega rešiti. Enotni kazenski zakonik mu dovoljuje, rešiti jo na škodo drugega pod gotovimi pogoji.

V nevarnosti se nahajajoča pravna dobrina se da rešiti na več načinov: 1. z oškodovanjem drugih pravnih dobrin, 2. z opustitvijo zakonite dolžnosti, 3. s kršitvijo zakonite obveznosti.

Pravna dobrina, ki se reši s protipravnim dejanjem, mora biti z ono, ki se pogubi, v takem razmerju, da je vrednost pogubljenega enaka ali manjša od rešene.

Nevarnost mora biti istočasna. To se pravi, da mora obstojati takrat, ko se poškoduje ali pogubi tuja pravna dobrina. Protipravno ravnanje, ki ima za posledico pogubo tuje pravne dobrine, mora biti edino sredstvo za rešitev lastne pravne dobrine in se nevarnost, ki ji preti, ne da na noben drug način odvrniti kot edinole s protipravnim dejanjem. Poškodovanje tuje pravne dobrine ne sme iti dalje, kot je za rešitev potrebno.

Nevarnosti, radi katere je nastopilo stanje nujne sile, ne sme zakriviti tisti, ki pogubi tujo pravno dobrino. Ako bi nevarnost predvideval ali pa jo z lastnim dejanjem sam povzročil zato, da bi lahko nekaznivo poškodoval ali pogubil tujo pravno dobrino, bi bilo to premišljeno dejanje, ker je nevarnost sam zakrivil.

Ako se je mogoče nevarnosti, radi katere je nastalo stanje nujne sile, ogniti s pobegom, se mora dotičnik te možnosti poslužiti in se odstraniti.

Če bi bila poškodba, ki se je storila v stanju nujne sile za odvrnitev nevarnosti, večja od nevarnosti, ki je pretila, potem dejanje ni

več nekaznivo. Pač pa sme sodišče radi nevarnosti nastalo stanje nujne sile upoštevati pri odmeri kazni in jo radi tega omiliti.

Za gotove vrste ljudi ta določba nekaznivosti za dejanja, storjena v stanju nujne sile, ne velja. Med te spadajo tisti, ki so dolžni, izpostavljati se nevarnosti. Poklicno so dolžni izpostavljati se nevarnosti n. pr. vojaki in mornarji. Ako bi te vrste ljudi v stanju nujne sile storili radi rešitve lastne pravne dobrine protipravno dejanje, bi ne bili nekaznivi, čeprav bi bila nevarnost istočasna, ki bi je ne bili sami zakrivali in ki bi se ne dala drugače odvrniti.

Pravne dobrine, ki se smejo štiti pred nevarnostjo pogube ali poškodbe, so v zakoniku deloma našete, deloma so prepuščene presoji napadenega. Na prvem mestu je življenje. Tak slučaj bi bil pri hribolazcih. Eden od hribolazcev, ki sta zvezana z vrvo, pade v globočino in obvisi na vrvi. Tovariš ga ne more vzdržati in prereže vrv. S tem reši sebi življenje, oni pa se ubije. Dalje našteva zakon telo, prostost, čast, imovino. Končno pravi: »in druga dobrina«, s čemur razširja krog zaščitnih dobrin na druge, manjše od naštetih.

Protipravno dejanje v stanju nujne sile sme storiti ne samo tisti, ki hoče odvrniti nevarnost od sebe, ampak tudi tisti, ki odvrne nevarnost od koga drugega. Dejanje, ki se stori za odvrnitev nevarnosti, je sicer protipravno, zakon le izključuje kaznivost, toda samo do gotove meje.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevski izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60 —.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

V pečurskem smrtnem carstvu

Malo mestice Pečur — na rusko-letonski meji — še globoko spi... Počasi se trgajo sive koprene goste megle in nenadoma se vzpne pred menoj mračno trdnjasko zidovje, ki teče s svojim drobecim se robčastim nadzidkom od stolpa do stolpa in ščiti samostansko ozemlje... Mogočni, kljubovalni stolpi stoje po gričih na straži. Med griči teko in se križajo globoki trdnjaski jarki, ki potekajo v širni ravni. Pod ruskim stražnim stolpom, kakor ga tolikokrat srečujemo v filmu, z belim podzidjem in temnorjavim lesenim nastavkom, s hodnikom in kupolo, vodi gruda-sta pot do samostana, mimo zidov in beračev, ki spadajo med živi samostanski inventar. Preko izhojenih, širokih stopnic gre pot nizdol v globok lij, v katerem leži samostan, pisani vrvež cerkva in hiš z gozdom makov in križev.

Preko vseh gleda odvažno in samozavestno novgorodski zvonik, visok zid, v katerega debelih odprtih dolbinah prosto vise zvonovi. Melanholično drobe svojo pesem, brez zveze in ritma, kakor truma molilcev, katerih vsak poje svojo lastno pesem in na... Z levejih vrhov zro ponosno visoki trdnjaski zvonovi, kajti peruški menihi niso znali le psalmov peti — več nego enkrat so z mečem branili svetišče svete Device proti divjim tolpom in vojskam. Ob teh zidovih so se tudi razbili valovi Napoleonovih čet. V spomin na to je zgradil car na enem izmed gričev veliko katedralo z zlato kupolo, katere križi so zvezani med seboj z zlatimi verigami. Pa vendar v svoji beli gosposčini ne spada prav med živo pisane cerkvice in plave makovke.

Samostan, katerega predstojnik je bil preje kak ruski knez, je ustanovil v 15. stoletju neki puščavnik; dvor mu je bil vedno zelo naklonjen.

Preko širokega trga, tlačaneza z okroglim kamenjem, vodi pot v skalno cerkev. Svet somrak ovija skalne stebre. Menihi so ravno pri službi božji. Debeli oblaki kadila se plazijo okoli oltarjev. Morje svečic gori pred resno zročimi iknami, katerih težki zlati okvirji in z dragulji posejane krone in obleke bleste in žare v zubljih mavričnih barv. In luči se zbirajo in tko v pestrobčno morje, kakor če solnčni žarki prodro v kristalno deželo.

Pred enim izmed oltarjev stoji, obdan od svojih duhovnikov, opat, z zlato krono na glavi in oblečen v težko, šumečo oblačilo iz svilene nega brokata.

Menihi stoje pred pultom, visoke postave v dolgih, črnih suknjah, na glavi črne popevske kape, s širokimi trakovi, ki valove preko dolgih las do široke brade, ki mogočno pokriva prsi. Zdelo se mi je, da so se apostoli vrnili na zemljo, da bi v temni katakombi peli in molili.

Na skalnih tleh kleče in leže verniki, ženske v pisanih krilih in belih pokrivalih, nežno črtane obraze pobežno krijoč v rokah; kmetje v grobih blazah in debelih kožuhih.

Menihi pojo svoje psalme, čudovito čisto in preprosto, sedaj tožečo jasno, da zveni kakor krik otroka, ki obupno kliče na pomoč svojo mater — sedaj zopet mirno, globoko in zamolknolo kakor angelski zbor, ki v globoki zbranosti pada pred božjim Veličastvom na kolena.

Menih me odvede iz cerkve in vodi dalje po ozki samostanski ulici, da mi pokaže samostanske zaklade. Pred v skalo vsekanimi vrati odrine težki zapah in nasproti nama zavje siva mračnost; prižgeva si sveči in korakava v katakombe, nizdol po skalnih stopnicah in dolgi, temnih hodnikih.

Nenadoma stojiva pred oltarjem svete Device, katere slika v težkem zlatem okviru kraljuje v skalni dolbini. S svetim spoštovanjem pozdravi menih Madonno, pade molče na kolena, dekter se njegovo čelo ne dotakne peska, se trikrat pokriža, poljubi prste svoje desnice in se z njimi dotakne Marijine slike.

Marijino glavo venča zlata krona, a na njej gore v motnem siju vijoličastih svetilk trije rubinasto-rdeči dragulji. Iz srebrnih niti stkana tenčica obdaja nežni Marijin obraz. Na prstih plemenito oblikovane roke, ki se, ukazujoč molč, dviga proti plemenito očrtanim ustam, se tajinstveno leskečeta safir in smaragd. Marijina bela svilena obleka je vezana z velikimi in majhnimi biseri, ki se bleste in leskečejo kakor luna, ko v jasni zimski noči plove po nebu. Resno in strogo zre iz obraza, ki je temen in rujav kakor pri nubijskih ženah, dveje črnih oči. Tako pomenljivo zre name ta slika, tako prodirljivo, kakor da bi mati zrla v najgloblji kot mojega srca.

Globlje in globlje stopava nizdol po labirintu temnih hodnikov, ki se križajo na vse strani in dreve v gluho noč. Grozljivo tiho je doli. Mehka tla počro vsak šum naših korakov. Šumenje oblek, vsak zvok našega glasu se izgubi, odhaja v črno temo in se ne vrača več. Tako mi je, kakor bi se spuščala v širni spodnji svet, odkoder ne pušča nikogar več nazaj. Čisto tiho gorita najini sveči, zublja se

plašno upogibata, kakor bi se bala goste teme, ki nama od vsepovsod zija nasproti.

Tedaj — se čutom javi trohnoba; gost in vedno gostejši nama leze nasproti njen dub. Motni zubelj začne sikati in prasketati. Skalnote stene stopijo narazen in se razširijo v hodnik, vodeč v grobnico. Dolbina se vrsti za dolbino, nekatere zaprte z belo ploščo, ki je poslikana s sveto podobo, druge odprte: v nizki, ozki votlini se beli v črnem oblačilu mrtvaško okostje.

Korak za korakom, previdno tipaje, sledim menihu v dolg hodnik. Žarki rdečih, vijoličastih in temnozelenih svetilk motno migljajo v temi. Nenadoma začne moja senca begati preko nečesa, se lomiti in... Desno in levo leži v dolgi vrsti krsta ob krsti v strahotni enakomernosti — smotra pečurskih pokojnikov. Menih dvigne pokrov ene izmed krst in iz nje se mi zareži nasproti mumificiran mrljč z upadlimi lici in globoko ležečimi očmi; zvrlečni obraz obdajajo gosti, kuštravi lasje. Tako mi je, kakor bi bil že celo večnost v tem podzemskem svetu, kakor da bi si že tudi sam iskal skalno duplino ali pograd, kamor bi tiho legel. Tako daljen mi je vsak spomin na zgoraj.

Na svojevrsten način leže tu v svojem strašnem miru te mračne zijajoče votline, kakor bi to, kar hranijo, ne bilo nič — strašna enakost. — Samostanski predstojnik leži poleg priproste brata, učenjak poleg nekoga, ki svoj živ dan ni znal pisati ne brati. Knezi in mogočnjaki ruskega carstva so med njimi, pred katerimi je nekoč vse upogibalo hrbtice; in nič jih sedaj ne loči od tistih, ki leže poleg njih in so jim nekoč spoštljivo snažili čevlje. Kako skromni so vsi! Kdor je nekoč nosil zlat križ in z dragulji vdelan prstan, zlat krono, dragocena svilena oblačila, je vzel tu doli s seboj le črno suknjo. Za nekaj kratkih let zemškega življenja so si gori zidali palače, sedeli na mehkih blazinah. Da počakajo velikega dne so pa legli v hrupav zaboj, ki je le za silo zbit skupaj iz šest reposliskanih desk; niti zgleda niso vzeli s seboj. In vojniki in bojar, ki sta gori tako važno rožljala z orožjem in plašila in mučila siročino, sta postala čudno tiha in skromna, nočeta več gospodovati, tako miroljubna sta do revežev, ki leže poleg njih. Tu doli se tehta veljava tako docela drugače nego gori.

Smehljaje me pogleda moj spremljevalec. Čuj! — Najprej tiho, potem pa glasneje in glasneje polzi po skalnih stenah mrmranje melanholično zvonečih glasov, se plazi po krstah in mrmra iz vseh dolbin. Vmes dčne zamolkli udarci kladi. In kakor duh se premika v ozadiju hodnika črna senca.

Mlad duhovnik menih, čegar dolgi, svileni, plavi lasje se mehko svetijo v somraku, sedi na krsti in kleše ter reže mehki peščenjak, pri tem pa s toplim, globokim glasom iskreno prepeva svoje psalme. Če ne bi bil sam videl, ne bi verjel — mož v najboljših letih, v čegar očeh se bliska in iskri ogenj življenja, čegar nežni obraz in lepa roka pričata o odličnem pokolenju, sedi dolge dneve spodaj med mrtvimi, si kleše svoj grob in ga meri z lastnim telesom. Njegova edina skrb je, da mu prijateljica smrt nakladi dovolj časa, da ga dovrši. Moj spremljevalec smehljaje pokaže na odprto dolbino, v kateri bo nekoč sam čakal velikega dne.

Kajti pečurski menihi imajo pravilo, da si vsak sam izkleše svoj grob. In bogati in revni, knezi in kmetje, ki prihajajo pod varstvo pečurske Matere božje, najdejo tu svoj mir, njihovo krsto postavijo v hodnik in tam stoje kakor na smrti. Mehki kamen in suhi zrak izsesata sokove njihovega telesa, da se posuši in izpremeni v mumijo.

Boljševiki so se drznili nekoč svetoskrusko prodreti v to svetišče smrti. Samostanski predstojnik jih je napotil tu doli, ko so od njega zahtevali zakladov. S puškinimi kopiti so razbili veliko votlino in vlomili krste. Toda namesto blestečega zlata in plamenečih draguljev so jim iz krst zazijali nasproti mrtvi menihi; tedaj je kozake prešinila groza. Moštvo, ki se preje ni balo ne prestola ne oltarja in ni spoštovalo človeškega življenja, je zbežalo pred strašnim veličanstvom smrti, se pehalo po hodnikih na plan, zasedlo konje in v divjem tiru odvihralo, pustivši samostan nedotaknjen. Nekaj pušk so pustili na mestu in te leže še sedaj. S spremljevalcem sem vstopil v vlomljeni grob. Iz ruševin razbitih krst resno in žalostno zro trije bradati meniški obrazi. Vse je ostalo, kakor so bili pustili boljševiki. In v Pečurju je utrjena vera, da ne bodo prej našli miru, dekter se njihove duše ne vrnejo v Pečur in prosijo mrtve odpustanja.

Nasproti vlomljeni votlini visi dragocena slika od smrti vstalega Kristusa. Težko zlato na sliki in pa dragoceno kamenje se je lesketalo tedaj kakor danes, toda boljševiki se slike niso dotaknili.

Iz globokega groba se vračava zopet na beli dan. In čim više se vzpenjava, tembolj se raduje življenje. In čim bolj se izgublja duh po trohnobi, tem jasneje bije srce. Tu je

Ob zatonu carske Rusije

Kljub temu upu je carska rodbina še naprej verjela Philippu in ko je sestavil zastopnik Obrane v Parizu, Raškovski obširno poročilo o Philippu in njegovih sleparijah in to predložil carju, je padel v nemilost — Raškovski. Car pač ni hotel slišati slabih vesti. Toda na vse zadnje je postal položaj Philippov vendarle nevzdržen in bogato obdarovan se je moral Philippe vrniti v Francijo.

Ob slovesu je zapustil carici sveto podobo z zvončkom. Ta zvonček naj bi po zatrjevanju Philippa vedno začel sam od sebe zvoniti, kakor tro bi se carski dvojici približal slab človek. Obenem pa je Philippe carici pro-rokoval, da ji bo Bog v kratkem poslal novega prijatelja, ki ji bo zvesto stal ob strani ob vseh nevarnostih. Kmalu po svoji vrnitvi v Francijo pa je Philippe umrl, ker ga je žalost po izgubljenih lepih dnevih v Carstvu Selu čisto potrla. Njegovi pristaši pa so trdili, da sploh ni umrl, temveč se pri živem telesu odpeljal v nebesa.

Carica dobi sina.

Pravi ruski ljudje na dvoru niso nikdar bili zadovoljni z uplivom, ki ga je imel na carsko rodbino gospod Philippe, kajti bil je tujec. Zato so se dolgo trudili, da bi opozorili carsko dvojico na domače čudodelce, ki bi tudi carja bolj priklenili na pravoslavno cerkev. Zlasti se je mnogo v tem oziru prizadeval dvorni duhovnik oče Teofan. In tako se je oče Teofan spomnil, da je v začetku devetnajstega stoletja živel v Sarovu menih Serafim. Bil je to pravi ruski človek, ki ga je ves narod častil kot svetnika in čudodelca. Kjer je bil Serafim pokopan, je bil studenec, kateremu je ves narod v okolici priznaval čudodelno moč. K temu studencu so po smrti Serafima vedno romale velike množice in iskale leka za svoje bolezni. Zlasti so se zatekale k temu studencu tudi žene, ki niso imele otrok. Oče Serafim je začel sedaj opozarjati dvorske ljudi na očeta Serafima in jih prepričevati, da bi moral biti ta že davno proglašen za svetnika. Ali temu se je mnogo visokih duhovnikov uprlo. Zlasti pa je bil nasproten tej kanonizaciji minister Pobjedonoscev, ki je bil vrhovni prokurator sv. sinoda. Nasprotno pa se je car silno navdušil za predlog očeta Teofana in pričel z vso silo delovati za uresničenje tega predloga. Počasi je tudi strl ves odpor in dne 30. julija 1903. je bil z velikimi svečanostmi proglašen menih Serafim za svetnika pravoslavne cerkve.

Te svečanosti so silno uplivalo na carico in proti večeru so se pojavile na obrazu carice rdeče pege, ki so bile vedno znak njene največjega razburjenja. Kmalu je bil tudi pojasnjen glavni vzrok razburjenja. Ponoči so odvedli carico nekateri popi in nekatere njene najintimnejše dvorne dame k studencu Serafima in tu se je carica okopala ter vroče molila, da bi dobila sina. In v resnici je po preteku določene dobe dobila Rusija prestolonaslednika.

Veselo carja je bilo neizmerno in vsi dostojanstveniki ter svečeniki, ki so bili za Serafimovo kanonizacijo, so bili bogato obdarovani. V svoji delovni sobi pa je car obesil veliko sliko svetega Serafima in ko se je pričela rusko-japonska vojna, so dobili vojaki slike Serafima.

To veliko veselje carja pa je kmalu zagrenila težka bolezen, od katere je bolehal carjevič. Še težje pa je ta bolezen uplivala na carico, ki si je očitala, da je ona kriva bolezni, ker je bila ta v njeni rodbini. Poklicani so bili najboljši zdravniki, a nobeden ni mogel pomagati. Ni čuda, če je nato iskala carica pomoči pri raznih čudodelcih in jasnovidcih, zlasti še, ker je bila vedno bolj nagnjena mističizmu. Tako so se vedno bolj množili na dvoru razni čudodelci in po odhodu Francoza Philippa je prišla cela vrsta drugih, od katerih pa si ni nihče pridobil posebnega upliva. Mnogi od njih so bili pravi idioti in epileptiki.

Samo tibetanskemu coperniku Badmaje-ju se je posrečilo, da si je pridobil v resnici velik upliv, to pa radi svojih izrednih sposobnosti. Badmajej je bil doma iz Transbajkalske gubernije in je bil sin Burjata, nekda

mogočnega naroda, ki sedaj že počasi izumira. Svojo mladost je preživel ko vsi Burjati na stepi, pozneje pa je obiskoval gimnazijo v Irkutsku, ki jo je tudi dovršil. Ko Tatari, tako so tudi Burjati visoko civilizirani in med Burjati so analfabeti redki, večinoma pa znajo vsi Burjati tako ruski ko mongolski alfabet. Po dovršenih študijah se je upisal Badmajej na petrogradski univerzi, kjer je študiral mongolsko-kitajsko jezike. V Petrogradu je prestopil v pravoslavno cerkev in njegov krstni botej je bil sam car Aleksander III, ki je že takrat spoznal izredne sposobnosti Badmajeja. Ker mu je bil car botej, je imel Badmajej pravico vsak hip priti na dvor in naravnost naslavljati pisma na carja.

Po dovršitvi univerze je stopil Badmajej v državno službo in bil nastavljen v zunanem ministrstvu. Obenem pa je bil nastavljen tudi kot lektor mongolščine na petrogradski univerzi. Opevano so mu poverili razne politične misije, zlasti kadar se je šlo za točno poznavanje vzhodno-azijskih razmer. V carjevem dnevniku je o tem več beležk. Tako se na nekem mestu pravi: »Danes sem se razgovarjal z Badmajejem o mongolskih zadevah.« Za časa rusko-japonske vojne je bil poslan Badmajej v svojo domovino, da pridobi mongolska plemena za Rusijo. Pri tej priliki je dobil Badmajej 200.000 rubljev za podkupovanje uplivnih Mongolov. Badmajej je svojo nalogo sijajno izvršil, vtaknil pa vseh 200.000 rubljev v svoj žep, ker je tudi brez podkupovanja dosegel svoj cilj.

Badmajej je večkrat govoril o tibetanski coprniki in tibetanskem zdravstvu, ki se je vedno gojilo v njegovi rodbini. Njegov starejši brat Saltin je bil strokovnjak za »azijsko medicino« in je imel v Petrogradu »tibetansko« lekarno, ki pa ni posebno uspevala. Ko pa je prevzel lekarno Pjotr Aleksandrovič, to ime je dobil Badmajej pri krstu, je iz zakotne trgovine skoraj postal velik sanatorij, v katerega so hodili ljudje iz vseh družabnih krogov. Vsi so verjeli Badmajeju, ki je govoril, kako je že v svoji domovini spoznal vse mistične tibetanske črne znanosti, ki more dognati tudi tajne sile usode. Za vse te ljudi je bil Badmajej »modrijan z vzhoda« in njegovi pristaši so trdili, da more tudi najbolj trdovratno bolezen ozdraviti s svojimi čarodajnimi sredstvi. Zlasti pa je slovel Badmajej kot zdravnik v težkih slučajih živčnih bolezni in posebno za ženske duševne bolezni.

Laboratorij Badmajevega sanatorija je bil urejen po vseh pravilih tibetanske coprnike. Samo mojster je smel vstopiti v laboratorij in s pomočjo magičnih retort in tajinstvenega zaklinjevanja je delal svoja zdravila, ki so imela po večini tudi mistična imena. Tako so se imenovala: Infuzum iz Aroka rastlin, Nivrik-prašek, Nientski balsam, tibetanski življenjski eliksir.

Toda sanatorij Badmajeja je imel še drugo čudodelno moč, ki se je zlasti pokazala na političnem polju. Kdor je hodil v njegovo lekarno, ta je bil na dvoru dobro zapisan in kdor je jemal zdravila Badmajeja, ta si je navadno tudi zasigural dobro državno službo. Ista imena, ki so bila na bolniški listi Badmajeja, so se dostikrat brala prihodnji dan na ministrski listi ali pa kje drugje na prvi strani uradnega lista. Kajti car se je čisto navadil, da ni samo poslušal nasvete Badmajeja, temveč tudi imenoval pred vsem one, ki jih je priporočil Badmajej.

Badmajej je vodil o svojih pacientih zelo natančno kartoteko. Pri vsakem pacientu je bilo točno zapisano, kateri stranki pripada in kakšno je njegovo politično mišljenje. Dostikrat je bilo pripisano imenu: »Desno stran treba okrepiti.« To pa se ni nanašalo na pljuča, temveč na duno. Badmajej je bil v živahni korespondenci z vsemi svojimi bišimi pacienti in jim pismeno sporočal svoje nasvete in navodila. Med temi pacienti je bilo mnogo ministrov in dvorjanov in v teh pismih se je vedno bolj mešala tajinstvena tibetanska medicina s politiko. Skoraj je na ta način dobil Badmajej tako velik vpliv, da se je iz njegovega sanatorija določala v mnogih vprašanjih usoda vse Rusije.

Ta veliki upliv na carja pa si je pridobil Badmajej s svojim izvrstnim medicinsko-političnim zdravljenjem carja. Car je mnogo trpel od želodčnih bolečin in te je dobro kuriral Badmajej z nekaterimi zelišči. Politične težave, ki so mučile carja, pa je znal Badmajej dobro preganati z veliko diplomatsko spretnostjo in državniško uvidenostjo, kakršna je bila na dvoru prava redkost. Tako si je znal pridobiti Badmajej spoštovanje carske rodbine in ko je nekoč poskušal minister Hvosťov skaliti upliv Burjata, je kmalu spoznal, da carska dvojica ne dopušča nobene ga napada na Badmajeja.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

Naročajte „Slovenca“!

V. W. Peinsipp. (Prev. A. V.)

Pod žezlom zlatega teleta

Kakšno vreme bo jutri? To je za Američana skoroda vprašanje vseh vprašanj. O tem nas more preveriti že dejstvo, da vsi dnevniki, kolikor jih izhaja v Združenih državah, brez izjeme priobčujejo najskrbnejše sestavljena vremenska poročila na čelu prve strani. Naravnost življenjskega pomena pa je pozimi vreme za brezposelne po velikih mestih.

Pet milijonov brezposelnih.

Cim se približa zima, se z njo za milijone približa tudi brezposelnost. Posebno to zimo je armada brezposelnih ogromno narasla. Poznaveči razmer trde, da je tačas v Združenih državah pet milijonov ljudi brez dela in zaslužka. To je tudi za tako bogato deželo, kakor je Amerika, prava šiba.

Vsako jutro se odpravijo trume brezposelnih v Newyorku na borze dela, ki pa imajo oddati tačas vedno le razmeroma malo mest. Najlažje še dobe delo ženske, mladostniki in zamoreci, tri kategorije, ki se zadovoljujejo z najmanjšimi plačami in prevzemajo najtežja dela.

Vsi ostali, ki zopet ostanejo brez dela, se razkrope po cestah in iztikajo za časniki. Tod in tam pozabi kdo dnevnik na klopi v parku ali ga vrže v zaboj za smeti ali enostavno na ulico. Cim je našel list, se brezposelni zanima samo za male oglase, v katerih se ponuja delo. Če najde kaj primernega, iztrga inserat, ga spravi v žep in se napoti dalje, z upognjeno glavo in tisto utrujenostjo, ki na prvi pogled izdaja brezposelnega.

Če se potem zastre nebo s sivimi, nizkimi oblaki in potegne hladan veter, se uboga brezposelna para podviza, da dožene, kakšno vreme napovedujejo listi za prihodnji dan. Če napovedujejo sneg, potem se brezposelnemu razvedri obraz, kajti sneg pomeni zanj kruh.

V mestu, kakor je Newyork, se ne sme ustaviti promet niti za hip. Zato hite spravljati sneg s cesta, kakor hitro neha snežiti. Newyorška mestna uprava ima za kidanje snega vsako leto znatno vsoto v proračunu. Kadar je malo snega, se vsota ne porabi, včasih je pa treba znatno prekoračiti proračun. Cim več snega, tem več dela za brezposelne.

Letos je tudi v Newyorku padel prvi sneg za božič. Občina je za čiščenje najela 52.000 ljudi, ki so delali tri do štiri dni in zaslužili po osem dolarjev dnevno.

Zanimiv in pretresljiv je pogled na tako trenotno zbrano delavsko armado, ki čisti sneg po newyorških cestah. Poleg krepkega moža, ki dela z zanosom in kaže, da mu delo ne prizadeva nobenih težav in ga ne utruja, opazimo ponižne ljudi, ki lezejo vkup in se zde preplašeni kakor tepeni psi; delajo s sklonjeno glavo in zdi se, kakor bi se bali, da jih kak mimoidoči znanec ne bi spoznal. Nekateri so oblečeni v stare obleke, ki še izdajajo prvovrstnega krojača, drugi drhte od mraza v letni obleki ali pa v površniku, pod katerim dostikrat niti srajce ni. Mnogo je zapitih in potročenih obrazov brezupnih izgublencev, ki nikdar niso vedeli, kaj je dom ali pa so ga izgubili že tako davno, da se ga več ne spominjajo. Mnogo je tudi tujcev; tam-le je ruski emigrant, ki dela s sklonjeno glavo in stisnjenimi ustnicami, počasi in neveselo — bivši bogat knez. Da, sneg v Newyorku je premnogim zadnja rešitev v največji stiski.

Vendar je treba priznati, da bajno bogati Newyork ne prepušča vse skrbi za reveže, za brezposelne vremenskim bogovom, marveč da misli nanje tudi rasa. Predvsem se mnogo prizadevajo zanje dnevniki. Najboljšim pisateljem je poverjena naloga, da obiskujejo reveže in pišejo potem pretresljiva poročila o razmerah, ki so jih tamkaj našli. Ta poročila, ponazorjena s fotografijami, prinašajo listi pod ogromnimi naslovi. Nekateri dnevniki pošiljajo list brezplačno vsem, ki darujejo za reveže najmanj en dolar. Potem je tu Zveščalna armada, katere člani pobirajo darove za reveže po vseh cestah in lokalih in dobi pomoč vsakdo, kdor v stiski potrka na vrata enega njenih domov, ki jih tudi ponoči na daleč označuje velik, razsvetljen križ.

Mnogo store posamezne verske občine, ki imajo istotako organizirano pomoč za reveže; odlikujejo se posebno katoličani in židje. A treba priznati, da tudi mnoge protestantske in druge verske ločine z vnuemo izpolnjujejo zapoved ljubezni do bližnjega.

Pri vsem tem je v Newyorku, kjer se v zlatih templjih časti zlato tele kakor nikjer drugod na svetu, toliko brezdane bede, da je vsa dobrodelnost le kapljica v morju. Rane, ki jih seka krivičen družabni red, se pač ne dajo izlečiti s samo dobrodelnostjo.

Zibel ameriškega velezočinstva.

Poleg največjega bogastva in največje bede pa ima v Newyorku svoj sedež tudi največje zločinstvo; trojica, ki vsekakor spada skupaj. Ameriški velezočini, ki ima svoje niti razpredene do najvišjih javnih mest, se je rodil uprav v Newyorku, dasi tekmuje sedaj z njim v tem pogledu zelo uspešno mlajši Chicago, zibelka zločinskih veledružb: Stirideset roparjev, Mrtvi zajci, Plavokrvni Američani, Atlantiska garda, Peklenska kuhinja, Krvavi sod, kitajske Tong itd. itd. — je tekla pred približno sto leti v kosarnah bede po tedanjih predmestjih, kjer je razsajala mrzlica, kjer pa danes teko najlepše ceste in stoji najvažnejše

Sergij Winkelman:

Aleksander Črupov

»Molčite, nihče ne sme slutiti, da sem tu. Ali ima soba Vašega očeta še kak poseben dohod?«

»Moj oče? — Kaj se je zgodilo? Vi mi ne kaj prikrivate?«

»Ne sprašujte! Rotim Vas! Ali je še kak drug dohod v spalnico Vašega očeta?«

»Skozi galerijo,« je dihnila Ksenija. Komaj je mogla še govoriti.

»Dajte mi ključ!« je dejal Črupov naglo.

»Prosim Vas, dajte hitro!«

Ksenija se je obotavljala.

»Rotim Vas, Ksenija. Če hočete, da bo rešen Vaš oče, potem mi dajte ključ!«

»Moj oče, kaj je z mojim očetom?«

Tedaj ji je vzel Črupov ključ iz roke. »Bodite mirni! Ostanite v sobi in molčite, molčite! Obljubite mi to!«

Obotavlja se mu je dala roko Ksenija in gledala za njim vsa v strahu, ko je takoj nato izginil.

Črupov je skozi galerijo vdrl v spalnico. Slišal je mirno dihanje spečega kneza. Tako temno je bilo v sobi, da ni mogel razločiti nobene strani v sobi. Par sekund je bil Črupov čisto tiho, da se orientira. Tesnoben molk, v katerem je bilo slišno samo hropeče dihanje kneza, nato pa — hrustajoč šum, kakor da bi miška nekje grebla. Deščeni oboj na steni se je premaknil tik za malo mizico, ki je stala pred knezovo posteljo. Bela roka se je prikazala, pošastno bela roka — prsti so se gibali sekundo dolgo nad kozarcem, ki je bil na mizi in v istem hipu je ta roka tudi že izginila. Sedaj se je zgodilo nekaj tesnobnega, nekaj čudnega, da je Črupovu skoraj zastala kri v žilah. Knez se je vzdignil v postelji, kakor na povelje neke tajinstvene in nevidne sile ter zagrabil kozarec, da ga izpije. V tem hipu je iztrgal Črupov knezu kozarec iz rok in ga zagnal na tla. Obenem so zagorele luči v sobi. Razburjeni moški glasovi so mu udarili na uho. Nakrat začuti, kako so ga od zadaj zgrabili in zvezali. Pred njim je stal Uglarski. Črupov je prebledel. Sedaj je vsega konec, si je mislil: Videl je kneza Kajakina v postelji, kakor da bi ga hipnotično sredstvo čisto ohromelo. Nakrat je zagledal v sobi Ksenijo.

»Motite se, Uglarski, Črupov ni noben zločinec!« je vzklila preplašena.

Uglarski se je smejal.

»No res! Govorite vendar Črupov, recite, da ni res,« je kričalo dekle, čisto iz sebe od groze. Toda Črupov je molčal.

Molčečega so odpeljali, Ksenija pa se je brez zavesti zgrudila ob očetovi postelji.

II.

Nad Petrogradom so bučali zvonovi katedral. Petrograjske cerkve so z zvonovi oznanjale velikonočno nedeljo. Morje zvokov se je razlilo nad mesto. Od samostana Aleksandra Newskega so zadoneli zvonovi in z Izakove ter kazanske katedrale je v mogočnem bronastem ritmu pel velikonočni pozdrav v hladno petrograjsko pomladansko noč, ki so jo razsvetljevali tisoči in tisoči svečk v čast Gospodu. Molče je čakala množica na sveti trenutek, ko se ji bo oznanilo, da je Kristus vstal. V kazanski katedrali so stali ljudje, glava pri glavi v sapo jemajočem molku. Nihče ni videl čisto v črno oblečene žene s pajčolanom, ki je stala pod zlatim ikonostasom svete Device. Svojo glavo je stiskala ob steber, ki je nosil sveto podobo. Njen obraz je bil bel ko sneg na modrem laplazelu.

»Hristos vaskresje,« je šepetala, tiho ponavljaje besede škofa. V petju mogočnih zborov, ki so zadoneli v proslavo Gospoda, so se zgubile bolesterne prošnje, ki jih je šepetala v pretrganih besedah k sveti Devici Mariji.

V tem se ji je približal mož, ki jo je že dolgo od zadaj opazoval. Neodločen in nekoliko neroden je obstal pred njo, ker se ni upal motiti je v njeni bolesti. Dolgo je tako čakal. Najbližji duhovniki in drugi svečeniki so se ravno pripravljali, da odidejo v svečani procesiji s cerkvenimi zastavami in najvišjimi

sodne palače — med cestami Broadway, Kanastreet in Pash Row. Kmalu se je začela teh zločinskih družb v svoje namene posluževati politika in jih zato tudi kriti in ščititi. Prvi je šel na to pot stotnik Rynders, politični vodja 6. okraja kralj five Points. Tu je polagoma nastalo glavno gnezdo zločinskih tolp.

Najdrznejši zločinski elementi so bili tedaj sleparski igralci, ki so imeli tako ogromne dohodke, da so mogli z visokimi vsotami podpirati politike, ki so ščitili njihove igralske brloge. Kakor srednjeveški vojvode in velikaši v Italiji, tako je imel v tistih časih tudi vsak ameriški politik svojo tolpo bravičev. Vršile so se pravcate poulične bitke; neljube politične ali gospodarske nasprotnike je odstranila najeta krogla ali bodalo. Policija je molčala. Molčati je moralo tudi sodišče ali pa izreči oprostilo razsodbo.

Da se poslej te razmere niso ravno posebno izboljšale, priča najnovejši slučaj Vitale-Terranova. — Sicilijanska mafija je imela že prej po mnogih ameriških mestih svoje podružnice; odkar pa ji je šel fašizem do živega in jo v materni deželi iztrebil, se je tembolj zajedla v Ameriki, posebno v Newyorku in Chicagu. V zadnjih letih se je zgodilo v teh dveh mestih nešteto nepojasnjenih umorov,

znaki vere iz boljše hiše. Sedaj je vstala tudi klečeča žena počasi in z vidnim naporom. Tedaj je hitro stopil k njej mož in jo tiho vprašal:

»Ali ste vi kneginja Ksenija?«

Pritrdila je in se obrnila k njemu s svojim objokanim obrazom.

»Jaz sem sluga Aleksandra Črupova. Moj gospod je bil obsojen na dvajset let prisiljenega dela v Sibiriji. V osmih dneh odide transport v Sibirijo. Z mislijo na Vas, kneginja, bo zapustil Petrograd.«

Ta novica je pretresla Ksenijo tako silno, da ni mogla govoriti. Samo s težavo jo je vodil Varilanko k izhodu. Vrata so bila odprta. Nepregledna množica je stala odkrita pred cerkvijo in stotine sveč je migljalo v hladnem zraku.

Ksenija je pogledala Varilanko. Hotela je nekaj vprašati, toda solze so zadušile njen glas. V silnem joku se je izkloala njena bolest, ki jo je skrivala že štiri mesece brez solz v svojem srečju.

Drugi dan je nenadoma prišla Ksenija v hišo Črupova. Varilanko ji je prišel nasproti, ves začuden nad nepričakovanim obiskom, ker je bila tako zelo zavita v pajčolan, da je ni takoj niti spoznal. Čisto utrujena se je sesedla na stol. Nekaj trenutkov je vladal tesnoben molk. Delovna soba Črupova je vzbudila v njej nove, bolesterne občutke. Molče in s solzami v očeh se je ozirala po sobi, zagledala pisalno mizo, za katero je zadnjič sedel, vzela v roke posamezne predmete, ki so ležali po mizi nedotaknjeni, odkar je Črupov zapustil hišo. Potem je zagledala sliko njegovega očeta.

»Ali je to njegov oče?« je nenadoma vprašala.

»Da, to je njegov oče!«

»Ali še živi?«

Varilanko je odkimal. Samo s težavo je mogel potlačiti svoje razburjenje, ni pa mogel temu ubogemu dekletu povedati resnice.

»In njegova mati?« je vprašala nato Ksenija.

»Je umrla ob rojstvu gospoda.«

»Potem je bil pač tvoj gospod vedno sam?«

»Po smrti očeta, vedno.«

»Ali je oče že dolgo mrtev?«

Varilanko je vzdignil proti dekletu roke, da naj neha z vprašanji. Ali je vedela za grozno resnico ali pa je bilo vse le slučaj.

»Oh, kneginja,« je dejal z glasom, ki se je tpešal od razburjenja, »ne sprašujte me po tem.«

Ksenija se je začudila postopanju Varilanka. »Zakaj ne?« je vprašala začudena.

»Ne ve, ona ne ve,« si je mislil Varilanko in odlašal z odgovorom.

»Ker vam ne morem povedati resnice, vsaj vam ne,« je dejal Varilanko, ki se mu je tresla roka.

»Ali je resnica tako grozna?« je vprašala znova, še bolj začudena nad njegovim čudnim obnašanjem.

»Ja vas, kneginja, vsekakor. Za vas je resnica grozovita.«

»Jaz pa hočem zvedeti resnico, vso resnico in nič polepšano!«

Težko je sopesl. Vzravnal se je pred njo, čisto pokorni njegov obraz je okamenel, da se je prestrašila, ko je opazila to silno spremembo na obrazu moža.

»Torej dobro, kneginja! Vso resnico boste zvedeli in nič polepšano. Oče mojega gospoda je umrl od krvnikove roke!«

Prevzeta od groze je omahnila nazaj.

»Na javni ulici so ga obesili na cestni svetilki, po nedolžnem so ga obesili samo zato, ker je imel nesrečo, da ni bil všeč svojemu grozovitemu sodniku, ko je hotel obraniti nezastiteno ženo od bičev pijanlih kozakov.«

»Kaj ga niso postavili pred sodišče?« je vprašala Ksenija s tresočim glasom. Slutila je, da pride sedaj nekaj groznega.

»Sodnik je bil znan po tem, da ne dela dosti ceremonij.«

bombnih atentatov in roparstev. Slednjič se je newyorški policiji posrečilo odkriti celo dobro organizirano družbo morilcev in izsiljevalcev, ki ji je bil pokrovitelj newyorški mestni sodnik Vitale, predsednik pa italijanski veletrgovec z zelenjavo — kralj artičok Terranova. Ta družba — kakor vse ostale zločinske družbe v Ameriki — se je skrivala pod političnim plaščem in se imenovala Sicilijanska narodna zveza. Ob volitvah je delala za demokratično stranko, kateri je pripadal tudi sodnik Vitale. Kakšno vlogo igra zločinstvo v newyorškem javnem življenju, pričajo podrobnosti, ki so jih o priliki razkrinkavanja okrajnega sodnika Vitalija objavili ameriški listi. Vitali je bil priredil v demokratičnem klubu v okraju Brouxantipe velik obed, na katerem so najeti roparji napadli goste in jih oplenili. Vendar pa je bil glavni namen obeda ta, da bi Terranova dobil nazaj menico za 20.000 dolarjev, katero je bil podpisal nekemu braviču zato, da je umoril dva neprijetna nasprotnika Terranove — nekega Yaleja in nekega Marlowa. Ta bravo je bil tudi povabljen na obed in je imel seveda menico s seboj. — Tako tedaj se dela v Newyorku. Kakor trdijo listi, je med člani demokratičnega kluba v okraju Broux tisoč oseb, ki so bile že sodnijsko kaznovane.

»In kdo je bil ta sodnik?« je vprašala komaj slišno.

»Knez Ivan Kajakin!«

»Moj oče!« je zakričala vsa v grozi Ksenija in omahnila.

Se enkrat je Varilanko popisal grozovito dejanje, ki ga je videl na lastne oči. »Tu pred sliko svojega očeta pa je moj gospodar prisegel, da bo maščeval očetovo smrt.«

Vsa zbegana je pričela Ksenija krčevito jokati. Sedaj ji je postalo marsikaj jasno. Sedaj ga je razumela in sedaj je vedela, da ni mogel delati drugače. In vendar ji je na rešil očeta. Zaradi nje je rešil očeta! Ta misel jo je znova opogumila in postala je odločna. Hitro, skoraj navdušeno je pričela govoriti Varilanku. Vse bo poskusila, da reši ljubljene moža.

Varilanko pa je žalosten odkimaval v glavo, ker ni verjel, da je rešitev še mogoča.

Naglo je šla Ksenija domov. Tu je bila samo ena pot: svojemu bratu je morala vse razodeti. Aljoša je bil ravno za par tednov doma na dopustu. Čeprav ji ne bo lahko bratu odkriti tajnost svojega srca, vendar drugega izhoda ni bilo.

Neopaženo je prišla v svojo sobo in se preoblekla za kosilo. Zopet je bila prožna in njena mlada sila se ji je vrnila. Njene kretnje so bile nagle in odločne, ne več ko prejšnji dan, ko je bila vsa ohlapna in brezmejno trudna. Sedaj je bil pred njo cilj, ki ga je hotela doseči z železno disciplino.

Ko je vstopila v obednico, sta oče in brat že sedela za mizo. Stari knez ji je dal roko in jo hotel poljubiti na čelo, ona pa se mu je izvila s kretujo, ki jo zmoro samo žena, ki hoče skriti svojo antipatijo. S tihim začudenjem je opazil knez zadržnost svoje hčere. Celo bratu se je zdelo čudno ponašanje Ksenije, ki se mu je zdela nenavadno bleda in nedostopna. Nepopisno je trpela Ksenija v tem trenutku. Z naporom vseh sil je zatajila svojo bol in vstajajoče sovraštvo do očeta. Vedela je, da ga sovražijo. V svoji brezskrbni in na spremembah bogati mladosti pa ni nikdar resneje premislila o vseh onih dogodkih, ki so bili vzrok očetove nepriljubljenosti. Sedaj, ko je v lastnem srečju občutila rane, ki so zopet izhajale le od očeta, je začela neverjetno trdo in samozavestno misliti.

Takoj po obedu je odšla v svojo sobo in dala poklicati brata.

Aljoša je prišel takoj. Svojo sestro je ljubil nežno. Takoj jo je vprašal, zakaj je bila tako zadržna do očeta.

Sedaj je Ksenija šele spoznala, kako silno težko ji bo priznati tajnost vročega srca.

O atentatu je zvedel Aljoša na Kavkazu, da pa naj bi bil atentator ljubimec sestre, ga je zadelo ko strela. Samo počasi se je mogel privaditi na misel, da se je Črupov vrnil samo zato, da reši očeta. Stari knez ni nikdar govoril o tej stvari in pustili so ga v negotovosti, če je sploh ta atentat doživel, ali pa se mu je vse samo zdelo ko v sanjah. Aljoša je bil tako potr, da sploh ni mogel priti do nobene jasne misli. Razna čustva ko ogorčenost, bes, razžaljeno samoljubje, čast in čut dolžnosti, vse to se je mešalo v njem in ga spravilo v čudno napetost, v kateri je pač čutil, da hoče Kseniji pomagati, da pa ne ve, kako bi jo prepričal, da bi vse to opustila. V svoji ljubezni do Črupova Ksenija sploh ni mogla najti boljšega zagovornika ko sebe samo. »Jaz sem ga spravila v težko ječo, samo jaz,« je jokala neutolažljivo. »Ali grem ž njim v Sibirijo, ali pa nočem več živeti, če ga ne rešim.«

Aljoša je hodil po sobi gori in doli. Njegova onemoglost ni izvirala toliko iz pomanjkanja fantazije, da bi si izmislil načrt za rešitev, ko iz nesposobnosti, da bi še naprej prenesel jok sestre. Aljoša je bil mlad, poln življenja in nenavadno nadarjen za strategijo; zaradi strateških študij je tudi odšel na Kavkaz. Toda ženskih solz v takem obsegu še ni doživel. Vseeno pa tako, kakor si je izmislila Ksenija, ne bo šlo. Zvez in dobrih odnošajev je imel dovolj, toda na ta način bi mogel doseči kvečjemu odložitev kazni, s čemur pa ne bi bilo mnogo pomagano.

»Tu je samo še ena možnost,« je dejal nakrat po dolgem premišljevanju.

Ksenija je vzdignila glavo. Njen jok se je ustavil in mladi knez je dobil pogum, da je pričel zopet tolažiti Ksenijo. Ta je vstala, šla k bratu, ga prišla za rame in dejala: »Govori vendar, povej mi Aljoša, kakšna rešitev je še mogoča!« Čez njen objokan obraz je hušnil žarek upanja.

»Beg,« je dejal Aljoša kratko in odločno.

»Beg...« Prestrašila se je. Sto nevarnosti ji je zaplavalo pred očmi. Potem pa je dejala resno: »Rusinja sem in pokazala bom, kaj vse naredi ruska žena za moža, ki ga ljubi.«

Štiri mesece je že sedel Črupov v ječi. Vse mogoče so poskušali, da ga pripravijo k govorjenju, pa zaman. Do prave razprave pa še ni prišlo. Zakaj ne, ni vedel živ krst. Čudno je tudi bilo, da ni bilo pri Črupovu nobene hišne preiskave, tem bolj nenavadno je bilo, da so ga pošiljali v Sibirijo. Izrečena je bila razsodba brez pravomočnosti. Upali so, da se bo Črupov proti takšnemu postopanju uprl in da bo na vse zadnje prisiljen spregovoriti o motivih svojega dejanja, o soudeležencih in o obsegu gibanja, čegar nevarnost je policija spoznala, ki ga pa ni mogla do konca odkriti. Toda nič podobnega se ni zgodilo.

(Nadaljevanje 11. nedeljo.)

Ob vstopu v novo leto

Ob zaključku enega leta in pričetku drugega, ko je potrebno, da se napravi o vsaki stvari bilanca, je prav umestno podati obračun tudi o slovenskem radiu, obenem pa je prav tako potrebno podati tudi nekaj splošnih programov naprej.

Govoriti o delu slovenskega radija v preteklem letu presegla možnost kratkega časopisnega članka. Naj se člankar kakor hoče in le malo poglobi v vso ogromno materijo, vse veliko delo, ki ga je lani slovenski radio postal, takoj mora spoznati, da je tu na mestu le kulturna študija. Če izznamemo kratek odmor poleti, je slovenski radio vse preteklo leto vsak dan podajal svojim poslušalcem toliko kulturnih dobrin, da bi bila vsaka statistika o tem senčna slika vsega tega. Le eno dejstvo naj označi kot del za celoto slovenskega radija je postal v naši javnosti tako važen, tako neobhodno potreben činitelj, da bi nastala velika vrzel, ako bi v kateremkoli slučaju nakrat prenehal.

Moralen in prestižen uspeh, ki ga je slovenski radio l. 1929 dosegel, je popoln. Popoln je tudi njegov kulturni uspeh. Če pogledamo katerokoli postajo v bližini ali v svetu, o vsaki moremo reči, da bi le težko dosegla tako kmalu po svoji ustanovitvi enako lepe uspehe.

Neznatna je bila peščica radio amaterjev pred ustanovitvijo slovenske radio oddajne postaje in danes! Danes postaja radio stvar množice. V vseh slojih so krepko zastopani radio poslušalci, sami progresivnejši elementi našega naroda so to, najbolj uka željni in najbolj dostopni za kulturno povzdigo.

Od začetka je bila usoda naklonjena slovenskemu radiu. V Ljubljani je zrasla krepka oddajna postaja, ki jo je dobila v upravo Prosvetna zveza. Od začetka so odločali o razvoju slovenskega radija podjetni, pogumni, vztrajni ljudje in to je bila vsa skrivnost njegovega napredka.

Od tedaj pa do konca leta je število radio naročnikov na Slovenskem naglo naraščalo. Dne 31. aprila 1929 jih štejemo že 5862, koncem l. 1929 pa je njihovo število že preseglo 7000. Da tudi pri nas nismo brez »komarijev« je gotovo, dasi oblasti nastopajo strogo proti njim. — Odstotek radio naročnikov pa je v Sloveniji štirikrat večji, kakor v vsej državi. Sprejem ljubljanske postaje je boljši, kakor vseh drugih postaj v bližnjih mestih; v Dalmaciji n. pr. neprimerno boljše čujejo ljubljansko postajo kakor pa Zagreb ali Beograd. Torej tudi v tem oziru more biti bilanca ugodna.

Koliko dobrega je napravil slovenski radio za naše rojake v tujini in v tujih državah, kdo naj bi znal to preceniti. Ganljiva pisma, ki so prihajala v Ljubljano od naših rojakov v Vestfaliji, Belgiji, z Dunaja in s Koroskega, ko so poslušali Ljubljano, vedo o tem najbolje povedati. Koliko bridkih ur je radio olajšal našim rojakom pod tujim jarmom! Slovence v Jugoslaviji pa je radio seznanjal o njihovi usodi in njihovem življenju. Časno je radio v preteklem letu vršil narodno-obrambeno delo.

Naša društva in radio

Večina naših društev razpolaga z večjo ali manjšo, bolj ali manj udobno dvorano, v kateri se vrše njene prireditve. Take prireditve seveda zahtevajo mnogo truda, ker so vsi sodelujoči sicer stalno zaposleni s svojim dnevnim delom. So pa zato tem večjega pomena in imajo tem večjo vrednost. Vendar pa si naše podeželsko ljudstvo želi pogostejše takih prireditev, kar pa je ravno iz prej navedenega vzroka zelo težko. Bodi že kakorkoli, na kmetih poteka življenje vendar le bolj ob strani ostalega kulturnega dogajanja, kar utegne imeti svojo dobro stran, a se vsaj dandanes ne more več stalno dopuščati. Ljudstvo samo želi prireditve in stikov z ostalim kulturnim življenjem. Najlepši izhod je pri tem za naša društva — radio, s katerim morejo vsaj delno zadovoljiti želje in potrebe našega podeželskega ljudstva. Precej naših društev je že toliko naprednih, da je žrtvovalo večjo vsoto za nabavo radio-aparatur. S tem je vsakemu društvu omogočeno, da priredi vsako nedeljo ali na poljubnem delavnik v svoji dvorani — koncert, igro, opero, zabavo, karkoli. In to ne le v prenosu iz Ljubljane, ampak tako rekoč iz vsega sveta. Vsako naše društvo mora pri svojem prosvetnem delu iti s časom in uporabljati moderna sredstva — poleg filma tudi in predvsem radio.

Delavske organizacije in radio

Prišli smo tako daleč, da se prireajo v našem radiu delavske ure, pri katerih nastopa delavstvo s svojimi voditelji. To važno pridobitev mora delavstvo znati izkoristiti. Zaman bo trud tovarišev v Ljubljani, če ne bo vse delavstvo Slovenije in še preko njenih meja pred zvočnikom poslušalo sleherni izvajanje delavske ure. Večina naših delavskih organizacij razpolaga z lastnimi prostori. Naj ponovimo danes zopet svojo željo, da si vsaka naša organizacija omisli aparat z zvočnikom. Pred aparatom naj se zbira za časa oddajanja delavskih ur, pa tudi sicer, kadar bi se nudila prilika poslušati kaka zanimivejša in važnejša stvar vsa članska družina. Vsekakor se mora potem doleteti le eden, ki bo sam upravljal in oskrboval aparat, ker bi ta sicer kmalu odpovedal... Radio bo postal stalen vir zabave in stalna prilika za izobraževanje vsemu članstvu. Potem nam bo postala društvena soba vse bolj domača in vse bolj prijetno shajališče tovarištev.

Nagradno tekmovanje

Kakor čujemo, pripravljajo Radio-Ljubljana za tork 7. januarja ob 20 zvečer nagradno tekmovanje ob priliki mešanega programa, ki ga bodo tvorile orkestralne točke, pomešane s ploščami. Poslušalci bodo morali sporečiti našo postajo, katera točka se je oddajala s plošč in katero je igral orkester. Razpisujejo se tri nagrade, za tistega, ki se mu bo posrečilo, da označi največ točk pravilno. Nagrade tvorijo: 1 par slušalk, dalje polletna naročnina našega tednika za radio-fonijo »Radio-Ljubljana« in tretjič Andreeva knjiga »Radio«. Svojim cenjenim bralcem želimo pri tekmovalju obilo sreče.

O vsem programu, ki ga je radio v l. 1929 oddajal, moremo reči le najpovoljnejšo in najlaskavejšo sodbo. Ali to nazadnje ni toliko naša stvar, temveč mnogo bolj stvar radio naročnikov samih. In ti so se že izrazili v istem smislu. Anketa, ki jo je lani Radio Ljubljana priredila je slovenski radio program popolnoma opravičila, nad 90 odstotkov odgovorov se je izreklo popolnoma zadovoljnim s celotnim radio programom. Mala polenca, pa tudi debela bruna, ki so se lani tako rada metala radiu pod noge z gotovih strani, so bila s tem postavljena v pravo luč. Pa tudi v tem oziru je zmagal radio, zakaj tik ob koncu leta se je izkazalo na skoraj demonstrativen način, da so postali nekdanji nasprotniki — pristaši radija in bi celo bili pripravljeni »priateljsko« pomagati.

Kvaliteta radio programa je bila ves čas na višku. Glasba: zabavna, resna, cerkvena, poljudna, vokalna, zborovska, orkestralna, solistovska, kakršna koli, vedno je prijetno izpolnjevala svojo nalogo in pripravljala poslušalcem obilo užikov. Predavanja: iz filozofije, veroslovja, zgodovine, naravoslovja, narodopisja, literarne in umetniške teorije, higijene, praktična predavanja, vedno jih je večina poslušalcev z veseljem in zanimanjem poslušala. Dovolj uspehov so imeli učni tečaji iz češčine, srbohrvaščine, esperanta in drugih uspehov. Vse polno je ljudi, ki so se ogledali za učenje jezikov žele, ko so jih čuli v radiu. Radio je seznanjal poslušalce z domačo književnostjo in dramo, slovenski ustvarjajoči umetniki so pogosto nastopili pred mikrofonom.

Tudi za zabavo je skrbel radio. Naš odlični humorist Milčinski je bil zvest prijatelj radija in si vzbudil med poslušalci mnogo simpatij. Tudi na mladino ni radio pozabil ter je »radio tetka« vzorno vršila svojo nalogo.

Slovenski radio je spremljal vse važnejše dogodke v našem javnem življenju. Spominimo se le na proslavo desetletnice univerze, na vselej, na odkritje ilirskega spomenika. Izčrpna in točna so bila vselej njegova dnevna poročila in poslušalci so bili po radiu vedno najprej in najtočnejše informirani, kaj se dogaja doma in kaj v svetu.

Tudi na posamezne stanovse se je radio oziral. Vršila so se v radiu poljedelska predavanja, obrtniške in delavske ure itd.

Nastevanje vsega, kar je radio lani nudil, bi zavzel prevelik obseg. Omejimo se le na to, kar smo podali v splošnem. **Bilanca slovenskega radija za l. 1929 je častna in razveseljujoča.**

In cilji za l. 1930? Si je mogoče misliti lepših ciljev, kakor da gre radio po isti poti, kakor je šel dosedaj: vsestransko izpolnjevanje tega, kar nudi v svojih programih ter prodiranje med najširše narodne plasti. Geslo za l. 1930 bodi: radio v zadnjo kmetisko hišo, v vsako meščansko in delavsko stanovanje, radio v vsako slovensko družino!

Oglasite se!

Radio-Ljubljana naproša svoje poslušalce, naj mu blagovolijo sporočiti, kateri program v preteklem letu jim je najbolj ugajal, kateri predavatelj jim je najbolj všeč in kaj želijo, da bi se v predavanjih največkrat obravnavalo.

Človeško telo — oddajna postaja. Pred nekaj leti so pričeli na tehniki v Milanu s poskusi, ki naj bi dokazali, da izžareva človeško telo električne valove. Ti valovi naj bi se dali celo meriti. Ti poskusi so deloma ugodno uspeli, zlasti, če je oseba, s katero so se ti poskusi vršili, bila tako zvani »medij«, to se pravi, če je imela posebno senzitivno telo. Francoski specialist za živčne bolezni Motneau v Parizu pa je sedaj baje ugotovil, da zmore človeško telo izžarevati električne valove v dolžini od 22 do 45 mm. Torej, da je človeško telo nazadnje nekaka radiooddajna postaja. Da je mogoč Motneau to dokazati, je konstruiral posebno občutljive aparate, ki reagirajo na še tako neznamenit električni tok. To odkritje je izredno važno, zlasti v pogledu na ostala skrivnostna elektromagnetna svojstva telesa.

Radio-naročnike opozarjamo posebno še na ponedeljkov prenos cerkvene glasbe iz stolnice ob pol 12. Stolni cerkveni zbor bo izvajal slovenske božične pesmi (starejše s spremljevalnim orkestrom). Isti dan ob 8.30 zvečer je prvi prenos iz Lipskega. Sodelujejo operna pevka Gerhardt Elena, lipski simfonični orkester in lipski Radio-orkester. Na programu so dela: Regerja, R. Straussa, Wolfa itd.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 5. januarja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 O reklam, predava gosp. Martelanc. — 10.20 Versko predavanje, škof. tajnik g. Jagodič. — 11 Koncert Radio-kvarteta — Slovenska glasba. — 15 Inž. Lupaš Ferdo: Življenje v Siamskem pragozdu. — 15.30 Draune: Zmaga ljubitelja. Božična igra. — 16.30 Kuplet, poje gosp. Bučar. — 17 Na harmoniko igra g. Stanko. — 20 Slovenski večer v orkestru in pesmi (Radio-orkester). — 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Lahka glasba — teret šiška.

Iesencel — Radio aparate prodaja in montira solidno in z garancijo: Radio — Jože Markež.

Ponedeljek, 6. jan.: 10 Versko predavanje, dr. Ciril Potočnik. 10.20 Inž. Lupaš Ferdo: Razgledi za naše trg-gospodarske stike z daljnim Orientom. 11 Reproduc. glasba. 11.30 Prenos božičnih pesmi iz stolne cerkve. 12 Koncert radio orkestra. 15 Koncert domačih (poje dr. Kozinov kvartet). 16 Potovanje v Južno Ameriko, predava g. Berden. 16.30 Vesela glasba: Radio orkester. 20 Prenos iz Lipskega. 22 Časovna napoved in poročila.

Torek, 7. jan.: 12.30 Reproduc. glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Dr. Rožič: Po sedanjih Grčiji. 19 Dr. R. Kolarič: Napake slovenskega pisanja. 19.30 Ruščina, poučuje dr. Preobražensky. 20 Mešan sporod. Pevski večer g. Lovštevca in reprodukcije njenih pesmi na ploščah. 21. Konec radio ork. 22 Čas. napoved in poročila, nadalj. koncerta.

Drugi programi:

Ponedeljek, 6. januarja.

Belgrad: 10.30 Reproduc. glasba. 12.40 Opoldanski koncert radio kvarteta. 20 Božične seže, predavanje. 20.30 Prenos internacionalnega koncerta iz Berlina. 21.30 Dnevne vesti, čas. — **Varšava:** 10.15 Prenos službe božje. 12 Glasbena matineja varšavske filharmonije. 17 Popoldanski koncert. 18.20 Mladinska ura. 20.30 Internacionalni koncert iz Berlina. 23 Plesna glasba. — **Budapest:** 10 Služba božja. 11.15 Protestantska služba božja. 12 Koncert opernega orkestra. 15.30 Mladinska ura. 17 Popoldanski koncert. 19 Radio kabaret. 20.30 Prenos iz Berlina, nato večerni koncert ciganske orkestra. — **Dunaj:** 10.20 Pevski koncert deškega zbora. 11 Koncert dun. simf. orkestra. 15.30 Popoldanski koncert. 17.45 Ukrajinske narodne pesmi. 19 Koncert na kitare. 20 Pesmi. 20.30 Prenos iz Berlina, nato večerni koncert. — **Milan:** 17 Koncert kvarteta iz Torina. 20.30 Zabavna glasba. 21.15 Koncert radio orkestra. — **Praga:** 20.30 Internacionalni koncert iz Berlina. 22.15 Reproduc. glasba. — **Langenberg:** 16.45 Božična igra za mladino. 14.30 Popoldanski koncert. 20 Večerni koncert. 20.45 Dve slušni drami v odlomkih, nato plesna glasba. Rim: 17.30 Koncert rimskega kvarteta. 21.02 Koncert starih napolitanskih pesmi, vmes komedija. Berlin: 20.30 Internacionalni konc. večer. 22.30 Pouk v plesu, nato plesna glasba. — **Katovice:** 10.15 Prenos službe božje. 15.20 Prenos koncerta iz Varšave. 17 Ljudski koncert. 18.20 Mladinska ura. 19.45 Malo glasbe. 20.30 Prenos internacionalnega koncerta iz Berlina. 23 Plesna glasba. — **Stuttgart:** 11 Katoliška jut. slovesnost. 12 Promenadni koncert. 13 Reproduc. glasba. 14 Narodne pesmi. 17 Popoldanski koncert radio orkestra. 19.30 Velik večerni koncert. 21.30 Literarne paradije. 23 Plesna glasba. — **M. Ostrava:** 10.30 Nabožna glasba. 11.30 Glasbena matineja. 12.30 Opoldanski koncert. 15 Božična igra »Pelehem«, v 4 dejanjih. 19 Radio kabaret. 20.30 Internationalni koncert iz Berlina. 22.15 Zabavna glasba.

Torek, 7. januarja.

Belgrad: 10.30 Reproduc. glasba. 12.40 Koncert ciganske orkestra. 15 Popoldanski koncert ciganske orkestra. 16 Ura harmonike. 17 Naš božič, novela. 17.40 Narodne pesmi. 20 Koncert božičnih pesmi. 21.10 Koncert salonskega orkestra. 22.10 Zabavna glasba. — **Varšava:** 17.45 Popold. koncert. 19.25 Prenos iz Krakova. 19.50 Prenos iz opere v Poznaniu. — **Budapest:** 12.05 Koncert vojaške godbe. 15.30 Mladinska ura. 17 Reproduc. glasba. 19.10 Koncert ciganske orkestra. 20.30 Koncert opernega orkestra. 22 Recitacije v nemščini, nato koncert Jazz-orkestra. — **Dunaj:** 11 Dopoldanski koncert. 20.05 Fr. Werfel recitira lastna dela. 20.50 Pester večer, nato zabavni koncert. — **Milan:** 11.25 Reproduc. glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 16.30 Mladinska ura. 17 Koncert kvinteta iz Torina. 20.30 Prenos iz Torina. 23.40 Plesna glasba. — **Praga:** 20 Koncert vojaške godbe. 21 Narodne pesmi. 21.30 Klavirski koncert. — **Langenberg:** 17.30 Popoldanski koncert. 20.05 Večerni koncert. 21 Koncert iz Bachovih del. — **Rim:** 13 Koncert radio kvinteta. 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Prenos iz opere ali koncert iz studia. — **Berlin:** 20.30 Pesmi. 21.45 »Pariski življenje«, opereta. — **Katovice:** 16.20 Reproduc. glasba. 17.45 Popoldanski koncert iz Varšave. 19.15 Malo glasbe. 19.45 Prenos opere iz Poznania. — **Stuttgart:** 13.15 Reproduc. glasba. 16 Popoldanski koncert radio orkestra. 19.30 »Sv. 3 kralji«. 20.15 Ruska glasba. 21.30 »Kapitel -7«, serijozna igra. 22.30 Angleške pesmi — popevke. — **Torino:** 17 Popold. koncert radio kvinteta. 19.15 Večerni koncert. 20.45 Prenos iz opere. — **M. Ostrava:** 11.30 Reproduc. glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 16.30 Popoldanski koncert. 17.15 Ruske romance. 19.05 Koncert vojaške godbe. 21.30 Reproduc. glasba.

Sreda, 8. januarja.

Belgrad: 17.30 Koncert orig. turške glasbe. 18 Popold. koncert zabavne glasbe. 19.30 Opereta glasba. 20.30 Kristusovo rojstvo v umetnosti, predavanje. 21 Dnevne vesti in čas. 21.10 Večerni koncert radio kvarteta. 22.10 »Norec in smrt«, drama. 22.40 Zabavna glasba. — **Varšava:** 20.30 Prenos iz Katovic: a) Večerni koncert, b) Literarni nomenki, c) Koncert solistov. 23 Plesna glasba. Budapest: 14 Popoldanski koncert opernega orkestra. 19.30 Zborni koncert. 20.45 Recitacijski večer, nato koncert cig. orkestra. — **Dunaj:** 11 Dopoldanski koncert kvarteta. 15.30 Popoldanski koncert kvarteta. 19 Händlov oratorij: »Esther« za soli, zbor, orgle in orkester, nato zabavni koncert. — **Milan:** 17 Koncert kvinteta iz Torina. 20.30 Prenos opere »Vesele skrivnosti«, nato koncert radio orkestra. — **Praga:** 19.05 Zabavna glasba. 20 Veliki koncert. — **Langenberg:** 20 Večerni koncert. 21 Vesela sreda, nato plesna glasba. — **Rim:** 13.15 Koncert radio kvinteta. 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Veliki pevski in simfonični koncert mladinskega zbora. — **Berlin:** 19 Večerna zabava. 20 »Idomeneus«, opera. — **Katovice:** 16.15 Mladinska ura. 16.45 Reproduc. glasba. 17.45 Popold. koncert iz Varšave. 19.10 Malo glasbe. 20.30 Večerni koncert. — **Stuttgart:** 13.15 Reproduc. glasba. 14.15 Mladinska ura. 16 Popoldanski koncert. 19.30 Pesmi na lutnjo. 20 »Idomeneus«, opera. — **M. Ostrava:** 11.30 Reproduc. glasba. 12.30 Opold. koncert. 16.30 Mladinska ura. 17.30 Klavir. koncert. 19.05 Večerni koncert. 20 Orkestralni koncert.

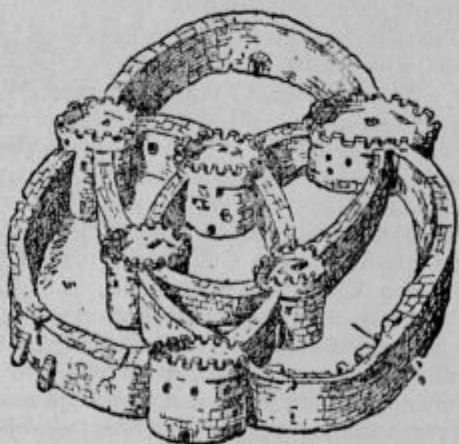
Čvrsto kot hrast in trajno

mora biti Vaše zdravje ob hladnem vremenu. Zima črpa telesne moči in napravlja Vaše telo sprejemljivo za vse bolezni. Zadostna zaloga energije nudi najuspešnejši odpor proti mrazu in Vas okrepi, da morete nemoteno uživati ugodnosti zimskega športa. To odpornost morete doseči na zelo enostaven način: pijte vsak dan za zajutrek in malico skodelico OVOMALTINE. Ovomaltine je koncentrirana naravna krepilna hrana, ki vsebuje najbolj redilne sestavine, ima prijeten okus, in se lahko prebavlja. Ovomaltine se naglo pretvarja v zdravo kri, ki tvori energijo in zvišuje telesno in duševno sposobnost. — Dobiva se povsod za ceno Din 18:50 za škatljo. Zahtevajte brezplačen vzorec sklicujoč se na oglas v »Slovenec« pri tvrdki Dr. A. Wander, d. d., Zagreb.

Šteparije z zavarovalninami v Vojvodini

Pred tremi, štirimi leti so pričela v Subotici kakor gobe po dežju rasti in se ustanavljati razne posmrtno zavarovalne in ženitvene družbe. Ni bilo starejšega človeka v Subotici, katerega ne bi bili razni ljudje upisali skoro v vse posmrtno zavarovalne družbe, da bi po njihovi smrti dobili premijo. Ravno tako je bilo z ženitvenimi družbami. Član, ki je bil vpisan v družbo, je dobil gotov znesek denarja, če se je v gotovem roku oženil. Ta leta je bilo v Subotici zelo mnogo porok in povprečno je bilo sklenjenih na teden 40 zakonov. Vse te družbe pa so pričele v kratkem času izgrevati svoje člane ter niso izplačevale vsakemu, temveč samo po protekciji, tako, da so morale posredovati oblasti. Po izvršenih preiskavah so prišli mnogi pred sodišče ter je še sedaj več članov raznih uprav po ječah, nekateri pa še čakajo rešitve apelacije in kasacije. Pred Pred kratkim je bila zadnja posmrtna družba v Subotici in sicer »Prva jugoslovanska posmrtna družba« na pritožbo članov poklicana na odgovornost ter je bila skoro vsa njena uprava aretirana, pozneje pa izpuščena na svobodo. Vsakdo je mislil, da je s tem stvar rešena, ali veliko senzacijo je vzbudil te dni sklep okrogne senata, ki je odredil, da se nadaljuje razprava proti upravi te družbe in da se vsekakor zasilijo okrog 24 obtožencev in nad 300 oškodovancev. Zaključek te afere pričakuje Subotica z velikim zanimanjem.

Razporedi stražo!

Na gornji sliki je šest trdnjavskih stolpov in trije zidani krogi. Stolpi so razdeljeni tako, da so v vsakem krogu štirje. Porazdeli 21 vojakov v šest stolpov tako, da bo v vsakem stolpu drugo število, v vsakem krogu pa enako število vojakov. Koliko vojakov bo v posameznih stolpih in koliko v vsakem krogu?

Za pravilno rešitev razpisujemo nagrado dve nagradi:

1. Cankar Ivan: Moje življenje.
2. Burnett F. H.: Mali lord Fauntleroy.

Rešitev križaljke »Izstreleke«

Navpično: 1. raketa v vsemirje, 2. vat, 3. lan, 4. mars, 5. reka, 8. Laze, 9. neon, 11. Ivan, 12. rana, 15. Eva, 16. kri, 18. planet, 19. Saturn, 20. Nana, 21. Oslo.

Vodoravno: 1. val, 4. makar, 6. Atene, 7. slana, 10. ave, 11 i zvor, 13 vesna, 14. Nemka, 17. vir, 18. Paris, 20. namesto, 22. Ana, 23. Rus, 24. ne, 25. no.

Pravilnih rešitev križaljke »Izstreleke« nam je došlo 115: za nagrado sta izžrebana:

1. Perme Alojz. (Fejgel: Po strani klobuk.)
2. Merala Rajko. (Detela: Tujski promet.)

Naznaniam preselitev

svoje tvrdke v
Aljaževo ulico 35
Telefon št. 3339

Priporočam se cenjenemu občinstvu še za nadaljno naklonenost.

Angelo Battelino, mestni stavbenik

Manofin

nova idealna pasta za umivanje rok, očisti in desinficira najbolj umazane roke. Prepriajte se! Doza po Din 8- in 13-ml. **Doži se v drogerijah, parfumerijah in specializiranih trgovinah. Naročilo sprejema glavno zastopstvo »Manofin« Novomesto. V Ljubljani: Drogerija Gregorje.**

Pot v kolonijo smrti

Strahote jetniškega življenja

Nedavno so francoski listi objavili vest, da bodo pariškega draguljarja Mestorina prepeljali v zloglasno francosko kolonijo Guayano. Mestori je pred letom dni umoril skupula Truphemea, njegovo truplo spravil v bližino predmestja Merum, tam polil z bencinom in zažgal. Radi tega je bil obsojen na dosmrtno ječo. Mnogim se bo čudno zdelo, zakaj je treba čakati leto dni, preden »bagnard« (kaznjencec) odpeljejo v kaznjensko kolonijo.

Guayana je daleč. Državo ta pot precej stane in se ne sme za to uporabiti niti potniška niti vojna ladja. Potniki bi bili brez dvoma razžaljeni, če bi potovali skupno z kaznjenci. Zato si je »Centrala francoskih kaznilnic« nabavila par ladij, ki so prirejene nalašč za prevoz kaznjencev. Večinoma so to stare demonstrane vojne ladje, katere so pretvorili v plavajoče zapore. Polovica notranjosti ladje je spremenjena v 100 železnih kletk. Vsaka kletka more sprejeti do deset kaznjencev. Da bi se preprečil vsak upor, je možno te kletke v teku dveh minut spraviti pod vodo. Razen tega nosi vsak kaznjencec na nogah dolge in težke verige, na katere se za časa vožnje pritrdi še težka železna krogla. V kletkah je popolnoma temno. Samo zjutraj in zvečer se za četrto ure odpro mala okna, da prodre notri nekoliko svežega zraka. Pazniki, ki so oboroženi s karabinkami, se menjajo vsako uro. V kletkah

težko železno kroglo in je zaprt v posebni celici. Tu se ne more niti pretegniti, tako da mora ostati ves čas vožnje, ki traja po več dni, sključen. Pobegniti je skoro nemogoče, vendar se je pred nekaj leti posrečilo nekaterim kaznjencem, da so pobegnili. Na neki manjši postaji so se vrgli na paznike svojega vagona, jih pobili in skočili iz vlaka. Medtem pa so to opazili pazniki drugih vagonov in začeli streljati na nje. Sedem kaznjencev je bilo na mestu ubitih, dva pa težko ranjena.

V trdnjavi la Rochelle jih sprejmejo novi pazniki, ki jih odvedejo v tamkajšnji zapor, kjer ostanejo nekaj dni. Nato pa jih parnik, preurejen v plavajoči zapor, v eni uri prepelje na otok St. Martin de Re.

Ta mali otok je pravi zemeljski raj, kamor so iz neznanih razlogov postavili to stransko »bagn« (ječo). V zaporu na tem otoku vlada železna disciplina. Nedaleč od ječe se nahaja trdnjava, čije posadke je mogoče takoj alarmirati. Treba je iti skozi troje vrat, a pred zidom pa je globok jarek, kakor pri kakih srednjeveških trdnjavah. Ko kaznjencec sname okove, ga slečejo in preiščejo. Vse to se vrši namenoma zelo surovo, ker na ta način pazniki spoznajo slabše in strahopetce, katere potem pridobijo za svoje konfidente. Tu se nadzorovanje ne more vršiti brez špijonov. Ti morajo najprej obiskovati nekako šolo, kjer se uče, kako bodo vršili špijonsko službo.

Bivanje na otoku de Ré je za večino kaznjencev pravo mučenje. Tudi tu je tišina in molk vrhovni zakon. Delo je zelo težko in skoraj nihče ni v stanu izvršiti vsega dela, ki je predpisano na dan, radi česar kaznujejo kaznjence z najstrožjimi kaznimi. Hrana je zelo slaba in celo kosilo ali večerjo mora kaznjencec povžiti v 5 minutah. Takoj nato gredo na sprehod po dvorišču, kjer morajo celo uro tekati naokrog v svojih lesenih cokoljah, tako da se pogosto kak šibkejši kaznjencec onesvesti.

Med kaznjenci, ki so določeni za Guayano, se nahajajo tudi tako zvani »clochards«, to so »nepoboljšljivi«. To so večinoma že večkrat predkaznovani tatovi, katere po prestani kazni prepeljejo v Guayano. Niso kaznjenci in morejo svobodno živeti v Guayani, toda skozi celo življenje ne smejo zapustiti kaznjenske kolonije. Ni prav, da s temi »clochards« na otoku de Ré ravno tako postopajo kot z drugimi kaznjenci.

Ta krivica je povzročila, da je poleti leta 1928, prišlo do velikega upora v kaznilnici na otoku de Ré, o katerem pa je bilo zelo malo čitati v francoskih listih. Upora se je udeležilo 200 kaznjencev. Dva dni je rabila trdnjavska posadka, da je zadušila upor. Število mrtvih so zatajili in odhod kaznjenskega parobroda je bil odložen za več mesecev. Toliko časa je bilo namreč treba čakati, da se je število kaznjencev zopet izpolnilo.

Kaznilnica v Guayani pa je pravi raj v primeri z ono na otoku de Ré. Tam je saj malo več upanja na beg.

Francoski predsednik o krščanski tradiciji

Kakor znano, je novi pariški nadškof msgr. Verdier pred svojim odhodom v Rim obiskal predsednika francoske republike Doumergue-a. Pri tej priliki je predsednik tekom zelo prisrčnega pogovora tudi izjavil: »Krščanska tradicija je ena največjih sil Francije. Demokracija bi je ne smela zatajati ali odbijati od sebe. Moderna družba potrebuje duševnih sil. Razmaha krščanske tradicije ne smemo ovirati.«

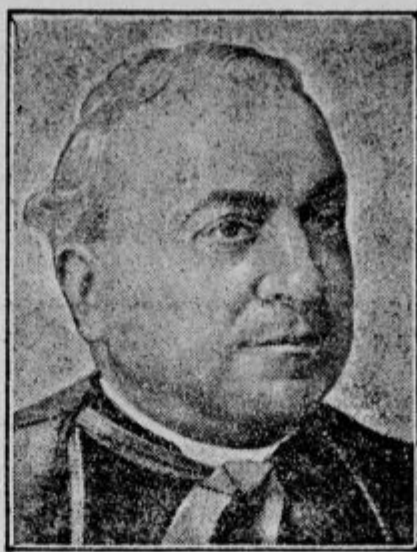
se čisto dogajajo najstrašnejše drame. Zgodi se, da kaznjenci svojega tovariša, ki jih ali izdaja ali pa vara pri igri, umore na ta način, da ga lepo počasi zaduše. Niti ladijski zdravnik ne more na njem ugotoviti znakov nasilja. Truplo potem denejo v vrečo in ga brez vsakih ceremonij vržejo v morje.

Francija ima zdaj tri ladje za prevoz kaznjencev. Dve vršita obalno službo, tretja, največja pa je določena za pot v Guayano. Toda preden se nabere dovolj kaznjencev za prevoz, je treba čakati leto dni. V tem času se zbere 500—600 teh nesrečnežev, določenih za pot v kolonijo smrti.

Kaznjencec pa mora skozi razne jetnišnice, preden nastopi pot na Guayano. Prva od teh je ogromna kaznilnica v Fresnesu, ki obstoji iz petih stavb. Ena teh stavb je vzorna jetnišnica, na katero so strokovnjaki ponosni. Ima centralno kurjavo, električno razsvetlavo in higijenično urejene kopalnice. Hrana je okusna in raznovrstna, tako da kaznjenci imenujejo to stavbo »sanatorij«. Tu so navadno zaprti politični kaznjenci in pa tudi kriminalni, ako pripadajo višjim družabnim razredom. Tu je bil nedavno zaprt tudi bivši minister Clotz. Za Guayano določeni kaznjenci pa so zaprti v neki drugi zgradbi, ki je od ostalih ločena z visokim zidom. Tja se stekajo kaznjenci iz vse Francije. Tu vlada večni mir in molk. Vsaka glasnejša beseda ali poskus razgovora s sosedom se kaznuje s kaznijo »boite« (temna ječa). Ko sprejemajo nove kaznjence, jih odvedejo v veliko dvorano, kjer se morajo sleči. Preiščejo jim obleko, vpišejo v knjigo in vzamejo odtiske prstov. Takoj, ko je kaznjencec zaprt v svoji celici, se prične koncert trkanja. Takoj ko sosedas zaslišita prihod novega soštopana, začneta trkati po zidu. Navadno zna že preje vsak kaznjencec abecedo trkanja, če ne se je pa hitro nauči.

Začne se spraševanje, pojasnjevanje itd. Toda včasih se odpro vrata in paznik zasači »telefonista«. Teden temne ječe mu ne odide. Ko se začuje zamolkli glas sirene, se morajo kaznjenci pripraviti za spanje. Sleči se morajo do gola in dati obleko pred vrata celice. Potem pridejo pazniki in natančno pregledajo vse kaznjence, če ni morda kdo kaj skril, s čimer bi poskusil beg ali pa samomor. Ko je to pregledano, se kaznjencec vleže na posteljo. Celica je celo noč razsvetljena.

Kandidati za Guayano ostanejo ponavadi samo 2 do 3 mesece v Fresnesu. Ko se jih zbere dovolj, da se formira kolona za transport, jih odpeljejo na drugo postajo, to je otok Saint Martin de Re. Ta se nahaja v bližini obalne trdnjave la Rochelle. Vsaka kolona rabi za pot do trdnjave po več dni. Vsakokrat odpošljejo po 40—50 kaznjencev. Prevoz se izvrši v potrebnih vagonih, preurejenih v celice. Vsak kaznjencec dobi na noge verige s

Sprememba v papeževem državnem tajništvu. Dosedanji kardinal državni tajnik Gasparri (na levi) je radi visoke starosti in bolezni odstopil. Na njegovo mesto je papež imenoval bivšega berlinskega nuncija kardinala Pacellija (na desni).

Ureditev avtoprometa v Vatikanu

Vatikanski guverner Serafini in rimski guverner knez Boncompagni-Ludovisi sta pred kratkim podpisala sporazum, ki vsebuje določbe glede avtomobilskega prometa v vatikanskem mestu in v ostalem Rimu. V tem sporazumu so določeni tudi znaki za vatičanske avtomobile, ki so dosedaj skoro izključno nosili znake diplomatskega zbora, črki C. D. (Corps Diplomatique). Vatikan in Italija jamčita medsebojno tudi za priznanje izdanih patentov in šoferskih izkaznic. Za vatičansko mesto so bile izdane še posebne določbe glede avtomobilskega prometa in ravno tako bodo tudi vatičanske oblasti izdale za šoferje izkaznice.

Boj proti zvočnemu filmu

Odkar je začel zvočni film osvajati kinematografsko tržišče sveta, je nastala v vrstah glasbenikov in godbenikov velika zmešnjava. V Ameriki, na Angleškem in zadnje čase tudi na Francoskem so se združili glasbeniki v posebne organizacije in nedavno se je v Parizu vršil velik sestanek glasbenikov, ki so preračevali posledice, ki morajo s splošno uvedbo zvočnega filma v najkrajšem času nastati. Ze danes so po mnogih podeželskih mestih po raznih ustanovah, kavarnah, gostilnah in kinematografih razpušeni številni orkestri, ker so na njihovo mesto stopili gramofon, megafon, mehanični klavirji in radio. Zvočni film pa bo glasbenikom zadal zadnji udarec. Ker pa je nemogoče, da bi se lastnikom kinematografov prepovedala uvedba zvočnega filma, bo imela organizacija glasbenikov zelo težko stališče in se njen boj moral omejiti izključno le na propagando proti zvočnemu filmu.

Ford gre tudi na sov. trg

Henry Ford je brez dvoma najpodjetnejši in najhrabrejši industrijalec sveta. On se ne boji nobenega rizika in tudi ne nevarnosti konjunktura. Nedavno se je odločil, da svoje delo prenese tudi v sovjetsko Rusijo. V Nižem Novgorodu je začel graditi ogromno tvornico, v kateri bodo že naslednje leto pričeli izdelovati Fordove avtomobile. V začetku bodo v tej tvornici samo zlagali avtomobile, in sicer iz delov, ki bodo že gotovi prispeli iz Amerike. Toda ko bodo tvornice popolnoma urejene, bodo začeli graditi avtomobile na licu mesta. Na koncu petletnega roka, v katerem bodo tvornice popolnoma dovršene, trdi Ford, da bodo tvornice v Nižem Novgorodu na leto izdelale in postavile na trg okrog 100.000 avtomobilov, od katerih bo 30% osebnih in 70% tovornih voz.

Afriška kultura pred 7000 leti

Leo Frobenius, znani kulturni raziskovalec, ki se nahaja sedaj na novem študijskem potovanju v Afriki, se je po natančni preiskavi zagonetnih razvalin v Zimbabve vrnil v Kapstadt. Kakor poročajo, je Frobenius na tem študijskem potovanju prišel do prepričanja, da je bila pred 7000 (?) leti, torej približno pred 5000 leti pred Kristusom na ozemlju od jezera Nyassa do dežele Basuto razširjena visoka kultura. Tam bivaajoči narod je častil mesec in zvezde. Preostanki te kulture se nahajajo v Zimbabve. Ti najstarejši kulturni ljudje temnega dela zemlje so morali imeti precej znanja v geologiji; poznali so tri kraje, kjer so se nahajale dragocene rude in so izkopali globoke rove. Eden teh rogov, ki so ga odkrili pri gori Rooi, je 45 čevljev globok in 95 čevljev širok; uganka je, kako so rudarji mogli delati brez luči in zračenja. Dejstvo, da so gotovo obli-o bronu, ki so jo izdelovali samo v Afriki, našli v starih predmetih v Egiptu in Samariji, kaže na to, da so kovino v Afriki spravljali na sever. Frobenius je mnenja, da izvira ta zgodnja kultura v Afriki iz Indije. Neko svetišče, katero je odkril, odgovarja v slogu indijskim razvalinam.

Svetinja ob poroki italijanskega prestolonaslednika, katero bodo razdelili med odlične osebnosti.

Romantična ženitev

Na Španskem je še vedno dovolj romantike. To dokazuje tudi razprava, ki se je te dni vršila pred sodiščem v La Coruna proti Izmaelu del Rio Vazqueza. Ta se je zagledal v lepo Natalijo. Ljubil jo je iz celega srca. Pisaril ji je pisma, skladal pesmi in prosil, da mu pokloni svoje srce in svojo roko. Natalija pa ga je odbijala. Ko so bila vsa prizadevanja zaman, ji je začel pretiti. »Jaz sem pripravljen na vse,« ji je pisal. Lepa Natalija pa se ni dala oplašiti, marveč je pismo izročila sodišču in vložila tožbo. Državni pravdnik je takoj v začetku razprave zahteval za to grožnjo kaznen petih mesecev zapora in 3500 peset odškodnine za prestop strah. Po njegovem govoru pa se je dvignila tožiteljica in izjavila, da odstopa od tožbe, ker se je pred nekaj dnevi poročila z obtožencem. Sodnikom ni preostalo drugega, kakor da prekinejo razpravo in častitajo mladi zakonski dvojici.

Smešnice

Peter prinese demov šolsko izpričevalo. Oče ga vpraša: »No, kateri si pa?«
»Če še enega prekosim, potem bom predzadnji,« je Peter odgovoril.

»Oče, danes smo se v šoli učili, da živali vsako zimo menjajo svoj kožuh.«
»Pst, tiho, otrok moj, da ne sliši mama.«

O uspehih pomlajevanja je slišal tudi neki Skot in sklenil, da se bo tudi on podvrgel operaciji. Zato je bilo potrebno dolgo potovanje. Šel je na koledvor in zahteval vozni listek.

»Ali ne bi raje vzeli tudi listek za nazaj,« ga je vprašal uradnik.

»Ne,« je odvrnil Skot, »nazaj pridem morebiti kot otrok.«

Kinematograf v Paisleyu, ki je, kakor smo poročali, na Silvestrov večer zgorel. Pri požaru je zgubilo življenje 72 otrok.

ZA NAŠE MALE

Mirko Kunčič:

Voščilo novotetnih zvonov

*Tinka, tonka ... Staro leto
se od vas je poslovilo,
mnogo lepih sanj in upov
v hladni grob vam položilo.*

*Tinka, tonka ... Novo leto
naj bo plodno kakor njiva;
sanje, nade pokopane —
naj semena bodo živa:*

*naj vzkaliijo, naj rodiijo
kakor klasje zrna zlata —
da ob letu — tinka, tonka —
vaša žetev bo bogata!*

Bela miška

I.

Kako čudežna je bila tista poljana! Povsod je bilo v tleh polno luknjic, mišjih hišic. Miške so podnevi čepale v svojih luknjicah, poslušale črne murne, ki so se oglašali zlasti zjutraj in zvečer, a same so samo zvečer prihajale na polje. Hodile so v mesečini med zlatim žitom, ki jim je prijazno šepetalo in pozdravljalo njihovo kraljico.

Da, miške so imele tudi kraljico: lubko, popolnoma belo miško, ki je imela snežno-belo dlačico in je bila zelo lepa. Imenovala se je Belka.

Da, da, res čudežna je bila tista poljana! Včasih — v mesečnih nočeh — so miške zapregle srebrno zaprego, v katero so se kar same vpogle. In so vozile na majhnem, z rdečo deteljo in makom okrašenem vozičku, po poljskih stezicah svojo malo kraljico. Veselo so vzklikale Belki, ki jih je ljubeče gledala in jih pozdravljala z drobno belo šapico.

Belka je bila svojim podložnim zelo skrbna kraljica. Med letom ni smela nobena miška obirati in glodati korenin. Pozneje, ko je žito dozorelo, ni smela nobena krasti zrnja. Zato so bili kmetje mišk kar veseli in jih niso preganjali.

S čim so se pa preživele miške? — boste vprašali.

Kadar je prišel čas žetve, so morale tudi miši mnogo delati. Ženice so žito požele, ga poverale v snope, naložile na voz in odpeljale.

Ko so ženice opravile svoje delo, se je pričelo delo mišk. Pri žetvi se je streslo polno žitnih zrn, mnogo klasja se je izgubilo in marsikatera slastna žitna bilka je odpadla. Tega žita kmetje niso pobirali, ker so sami hoteli, da ostane nekaj za pridne miške. Urno

so brzele drobne živalce po polju, pobirale zrna in jih odnašale v svoje žitnice globoko v zemlji, da so bile preskrbljene za vse leto, prav do prihodnje žetve.

Miške so radovalno opravljale svoj posel. Belka jih je pri delu opazovala s prijaznimi rdečimi očesi in pomagala svojim podložnikom z nasvetom; sama ni mogla delati, ker je bila prešibka in prenežna.

Bela miška je bila srečna in zadovoljna med svojimi sestricami. Nikoli si ni mislila, da je bilo kdaj drugače.

Po tistem polju je pa hodil skoro vsak dan v mraku visok sublat mož, grdega obraza, hudobnih oči, kozje bradice, ovit v črno haljo. To je bil strašni čarovnik Strahovid. Kdor ga je pogledal, je čutil pred njim neznan strah. Tudi miške so se ga bale. Kadar

so ga zagledale, so se razbežale; le Belka je obstala pred njim in ga zamišljeno gledala. Vedno se ji je dozdevalo, da ga pozna že zdavnaj, zdavnaj, ko še ni bila drobna miška in je morala biti nekaj drugega. A ni se mogla spomniti, kje in kdaj je že videla Strahovida ...

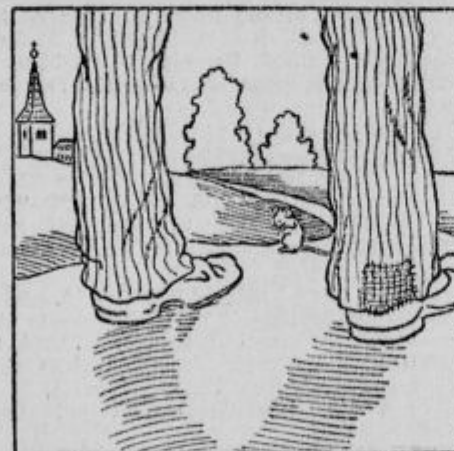
Čarovnik je srepo gledal in se ji zlobno smehljaj. Ona pač ni vedela, kakšen hudobnež je in kaj je že vse slabega storil.

Kadar je odhajal s polja, je mrmral predse in zavil v svojo haljo korakal po poljski stezi kakor velika pošastna senca. Miške so se oddehnile.

Ob nedeljah je zazvonilo v beli cerkvi sredi polja. Druge miške se niso dosti brigale za to, a bela miška je kar vztrepetala, ko je začula brnenje zvona, ki je odmevalo med zlatim žitom in vabilo ljudi k zgodnji jutranji maši.

Tam v daljavi za gričem je vstajalo solnce. V rosinh kapljah je drhtela narava. Vse miške so se spale, le Belka je hitele, gnana od nezane sile, tje k cerkvi. Ko se ni bilo nikogar v cerkvi, razen starega gluhega cerkovnika, se je stisnila v mračni kot in žalostno strmela pred oltar.

Zgodilo se je, da so imeli otroci prvo obhajilo. Ko so bile prišle na vrsto deklice, je miška pričela kar plakati. Curkoma so ji solze lile iz oči. Nihče je ni videl, nihče ni poznal njene bolečine, le sama jo je čutila. Vsi ti ljudje so ji bili tako blizu in zdelo se ji je, da je bila tudi sama nekaj taka mala deklica ...

Ko je odhajala iz cerkvice, je mahoma stal pred njo čarovnik, kakor da je bil zrastle iz zemlje, in se ji na moč zlobno zarežal:

»Zakaj hodiš v cerkev, miška neumna? Moliti ne znaš in ne moreš in tudi ne boš nikoli znala. Ha, ha, ha, nikoli, da veš — nikoli! Ostala boš mala, zanikarna miška do konca dni ...«

Miška je začutila težko bolečino. Drobno srce ji je utripalo, kakor bi kdo v njem tolkel z majhnim kladivcem. Vendar ni sovražila čarovnika. Mito ga je pogledala in odbrzela nazaj k svojim miškam.

Tisto leto so poročali časopisi o strašni vojski, ki so jo imele med seboj črne in sive podgane. Tudi v mesto za poljem so prišle črne podgane in se po kanalih borile s svojimi sivimi sestrami. Sive podgane pa svojih domov niso hotele zapustiti. Premagale so visiljke in jih zapodile v beg.

Tisto leto je bila zelo slaba letina. Miške so se neko noč posvetovale in sklenile, da si poljske rodovitnejšo zemljo za svoje domovanje. Podale so se na pot. Baš tedaj se jim je približala črna podgana vojska. Ker so poljske miške prsteno-sivkaste barve, so jih podgane smatrale za zavrnice svojih sovražnic — sivih podgan — in napadle so jih.

Oglašila se je bela miška in ukazala tovarišicam, naj se skrijejo in razbeže po luknjah, one pa, ki ne morejo v svoje luknje, naj zbežijo in se skrijejo v groblje koncem njive. Belka je nato odbrzela, še preden so podgane mogle ugotoviti, da so imele miške tudi svojo kraljico.

Belka je odhitela proti potoku, ki je tekla čez polje in se skrila pod nizko stalo. Kjer je sklenila prenočiti. Zeblo jo je in tako osam-

ljenno se je čutila. Hudo ji je postalo za svojimi prijateljicami. Naposled je zaspala in se prebudila, ko je ležal nad zemljo še mrak in je bila poljana odeta z gostim plaščem jutranje megle.

Tedaj se je pritihovala k Belki miška Dolgouška, poznana veseljakinja, ki je imela daljša ušesa kakor njene tovarišice. Zamigala je z ušesi in povedala krajci, da so se miške srečno rešile, da pa podgane počivajo v bližini. Svetovala ji je, naj gre z njo, da jo varno pripelje nazaj, ali pa naj počaka, da podgane odpotujejo.

V tistem hipu je vstala iz megle senca, visoka senca hudobnega čarovnika.

»Strahovid, Strahovid,« je šepnila uboga Belka.

»Da, da jaz sem. Izgini Dolgouška, sicer bo po tebi,« je z zamolklim glasom dejal Strahovid in dvignil debelo gorjaco. Dolgouška je preplašena pobegnila. Belka pa je ostala, drhtela po celem telesu in plašno čakala, kaj bo.

»Ti misliš, da boš ostala pri teh bedastih poljskih miškah, ki so te izvolile za svojo kraljico, kajne? O, pa se hudo motiš, draga moja! Dalje moraš! Gorje ti, če greš nazaj v polje!« Preteče je dvigal roke in miška je videla, kako se mu je zelen ogenj zablskal v očeh ...

»O, saj grem, saj grem!« je plašno zavilila in hušnila mimo njega ... Brez zajtrka je bila tisto jutro ubožica in kar pajčevine je čutila v želodcu. Spomnila se je, kako ji je strežnica Dolgouška vsako jutro prinesla dober zajtrk ... Zdaj je poravnica gotovo že doma in striže z dolgimi uhliji in pripoveduje svojim tovarišicam, da Belke nikoli več nazaj ne bo.

Po dolgem, napornem romanju je sirotica miška prispela do obzidja neznanega mesta. Visoko proti nebu so štrleli stolpi in stene mestnih hiš in kar bala se je, da bi se vse skupaj ne porušilo nanjo ... Saj se je čutila tako neskončno majhno in neznatno pred vso to ogromnostjo in veličino ...

Pod mestom je bil napeljan širok jarek, po katerem se je izlivala voda. Tje se je podala miška iskat zavetišča.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

Kako sem praznoval(a) božič.

7.

...Ko je nastopil večer smo prižgali lučce in molili Jezuščka v jasecah. Potem je očka zaigral na harmoniji in smo zapeli:

»Sveta noč, blažena noč ...«

Mamica je prinesla iz kuhinje božične dobrote, katerih smo se ob zvokih radia željno poslužili. Tako nam je kaj hitro minil čas. K polnočnici smo šli vsi skupaj: Očka, mama, sestre in jaz. Res lep, prelep je božični večer! Srečno novo leto ti želi

Marica Juvan,
učenka III. razr. v Kresnicah.

8.

...Proti večeru smo postavili jaselece in okrasili božično drevesce. Potem smo prižgali lepe pisane svečice in izmolili vse tri dele rožnega venca. Po večerji smo veselo prepevali in igrali domno.

Sveti večer nam je minil v radosti in sreči.

Marija Janežič,
učenka II. razr. na Polici pri Višnji gori.

9.

Ze dolgo čitam lepe povestice v »Slovenec«. Povest o Jokcu sem spravil, da jo bom še pozneje čital. Sveti večer pa sem praznoval tako le:

...Pri jasecah in lepo razsvetljeni smrečici sem deklamiral pesenico »Božična noč, bratce pesenico »Sre delinske, sestra pa »O presladko Detecet. K polnočnici sva šla z bratom skupaj, ker streževa pri sv. maši.

Lojze Krumberger,
učenec III. razr. na Lazih.

10.

Ko je legel na zemljo mrak, smo prižgali električne lučice okrog božjega Deteta in sem ves ganjen zapel s svojimi sestrami in bratcem božično pesem ...

Drugi dan sem čital zanimive povestice v »Slovenec«. Zal mi je, da je povest o Najdenčku Jokcu že končana.

Tudi jaz Ti želim srečno novo leto!

Franc Habič,
učenec V. a razr. v Zg. Kašlju.

11.

Deveto leto obhajam božične praznike. Prvo veselje je bilo na božičnici v šoli pri č. šolskih sestrah. Videli smo lepe žive jaselece. V njih je ležal Jezušček in se ljubeznivo oziral po nas. Nato je zavesa padla — Jezušček je zaspal. Pričelo se je obdarovanje otrok.

K polnočnici sem šla s teto k sv. Jožefu nad Celjem. Tam sem videla krasne jaselece. Orgle so zadonele, pevke na koru zapele — meni se je zdelo, da sem v nebesih ... Med sv. mašo je bilo tudi obhajilo, katerega sem se udeležila tudi jaz.

Doma me je čakalo novo veselje: pod smrečico so ležala lepa darila ... Na božični dan smo se otroci med seboj domenili, kako bomo dobremu očku veselje napravili z voščili za god.

Marica Mulej,
učenka IV. razr. pri č. sestrah v Celju.

12.

Prišel je sv. večer. Po večerji smo se zabavali z različnimi igrami. Ko je bila ura pol dvanajstih, smo se odpravili k polnočnici. Na sinjem nebu so žarele zlate zvezdice; vse je bilo mirno in tiho, kar je bil sv. večer ...

Aleksander Javornik,
učenec II. razr. na Ledini v Ljubljani.

13.

Ko sva z očetom, ki je cerkovnik, postavila v cerkvi jaselece in oltarje okrasila, sva zaklenila cerkev in še doma naredila jaselece. Bilo je zelo lepo in srečen sem bil. Spomnil sem se, koliko otrok zmrzuje in trpi glad na sv. večer. Rad bi jim pomagal — a kako ...? Pa saj je moral tudi Jezušček v hlevčku zmrzovati.

Pri polnočnici sem stregel duhovniku pred oltarjem. Ali Ti znaš ministrirati, striček? Ako ne znaš, ti je lahko žal, ker je to opravilo na moč lepo!

Pozdravljam Te in Ti voščim novo leto!

Ludvik Tramte,
učenec IV. razr. v Škofji Loki, Zabnica.

*

Prejel sem toliko dopisov, da najbrž ne bom mogel vseh objaviti. Kotičkarji mi tudi ne smejo zameriti, da sem njih gostobesedne spise znatno skrajšal. Če bi tega ne storil, bi v današnji številki razen odgovorov sploh ničesar drugega objaviti ne mogel!

Kotičkov striček.

Resnico je povedal.

Sestra vpraša brata, ki hodi v prvi razred: »Kdo izmed vas pa najbolj zna v šoli?« Bratec modro odgovori: »Gospodična učiteljica!«

Lepo je bilo!

Učitelj vpraša Zabkarjevega Jožka: »No, Jožek, kako si praznoval božič?«

Jožek navdušen: »Lepo, gospod učitelj! Najedel sem se potice tako, da me še danes trebuh boli!«

Kaj je Micki prinesel Jezušček.

Učitelj: »Kaj pa je tebi Jezušček prinesel, Micka?«

Micka: »Jezuščka v jasecah.«

Mnogo bi rad.

Očka: »Kaj naj ti kupim za božič, mali?« Štiriletni sinko: »Nič.«

Očka: »Kaj se to pravi — nič! Nekaj si vendar želiš, ali ne?«

Sinko: »Kar si jaz želim, mi itak ne boš kupil.«

Očka: »No, kaj pa je takega? Povej, povej!«

Sinko: »Pravi aeroplan in vlak!«

Zdravilo.

Jožek: »Mama, mene tako trebuh boli.«

Mama: »Aha — saj sem vedela! Zakaj si ga pa tako nallačil s sladkarijami in poticami? Zdjaj pa imaš!«

Jožek: »Ko so pa potice tako dobre.«

Mama: »Dobre, hm, seveda so dobre. A to ni dobro, da te zdaj trebuh boli! Ali hočeš kako zdravilo?«

Jožek: »Še en kos potice mi daj!«

Prenaglii se je.

Učitelj v šoli razlaga: »Ako kdo izmed vas najde na cesti ali kjerkoli kako reč, jo mora vrniti lastniku, ali pa jo oddati na magistratu. Ali se je komu že kaj takega pripetilo?«

Martinek (dvigne roko): »Naš ata je nekoč našel zlato uro.«

Učitelj: »Ali jo je pridržal?«

Martinek: »Ne, gospod učitelj.«

Učitelj: »Ali ste slišali otroci? Tako je treba! (Se obrne k Martinku) No in kje je uro oddal? Na magistratu?«

Martinek: »Ne, ne, gospod učitelj. Prodaj jo je ...!«

Kralji boksa

Zelo mnogo se v Ameriki zadnje čase razpravlja o svetovnem prvenstvu bokserjev. Največ zanimanja je posvečeno naravno boju za naslov svetovnega prvaka težke kategorije. Ta naslov je sedaj prost, kajti Gene Tunney ne reflektira nanj in se je odrekel. Prav tako je neosvojeno svetovno prvenstvo v polteški in srednji teži. Največ izgledov za svetovno prvenstvo težke kategorije imata danes Jack Sharkey in Maks Schmeling. Amerika se danes silno navdušuje za Schmelinga, ki si je znal ustvariti za časa svojega bivanja v Ameriki posebno priljubljenost. Angleški strokovnjaki pa se naravno veliko bolj zavzemajo za Scotta in zato neradi omenjajo Schmelingovo ime v zvezi s svetovnim prvenstvom.

Marca meseca si bosta stala Sharkey in Schmeling nasproti. Lahko seveda pričakujemo do tedaj katerega presenečenja, kajti veliko je še dobrih bokserjev, ki niso še vrgli puške v koruzo in imajo še nado na pridobitev. Posebno nevaren je Norvežan Oton Porath, potem Griffith, Paulino, Young, Stribbling in Risco, ki je bil še pred kratkim resen tekmeč, toda poraz po Griffithu ga je najbrže izbrisal iz svetle vrste mojstrov in ga lahko zato izpustimo iz kombinacije. Zanimivo je še, da v Ameriki ne govorimo ničesar o zamorcu Goodfrey, ki ga prav lahko pristežemo k najboljšim bokserjem na svetu. Težko, da bi mu dali priliko udeležiti se katerega boja za prvenstvo. Opravila pa sta najbrže Campolo in italijanski orjak Carnera, katerega najbrže ne bodo niti pustili v kako odločilno borbo.

Ne smemo pozabiti, da je boj za svetovno prvenstvo v boksu precej drugačen kakor v kateremkoli prvenstvu druge sportne konkurence. Pri boksu namreč čisto zavisijo le od dobre volje managerjev, kdo namreč bo prišel v odločilni boj za svetovno prvenstvo. Več izgledov ima na vsak način oni bokser, ki uživa kako posebno popularnost in ki s svojim nastopom napolni blagajne »lažnih« managerjev. V tem oziru važni za managerje so predvsem Schmeling, Sharkey in Oton Porath.

V polteški teži pa ne najdemo tako privlačnih junakov, kot v težki kategoriji. Kot najboljši velja Slattery, ki je pred kratkim premagal mnogo obetajočega Rosenblooma. Slattery bo nastopil še proti Jale Okounu in verjetno je, da bo tudi iz tega boja izšel kot zmagovalac in tako zasedel mesto svetovnega prvaka v polteški kategoriji.

Podoben je položaj v srednji teži bokserjev. Tudi tukaj ni mnogo kandidatov. Na vodilnem mestu je Mike Walker, ki pa bo moral sedaj nastopiti le v polteški kategoriji. Vsled tega ima največ izgledov Rene Devos, ki je edini iz Evrope z veliko nado na svetovno prvenstvo svoje kategorije.

Naslov svetovnega prvaka v polsrednji teži pa je že osvojen po Amerikancu Jackie Fieldsu. Edini resen tekmeč mu je Mac Larnan. Ta dva se bosta letos še prav gotovo udarila.

Sedež prvaka peresne teže se tudi maie. Battalino je pred kratkim postal prvak z zmago nad Francozom Routis, toda ogrožajo mu naslov resni tekmeči kot Kid Chokolade, Pud Taylor in Carl Mastro.

Amerikanska bokerska oblast je priznala naslov prvaka v bantam teži črncu Al Brownu, toda ves Newyork se temu protivi in smatra, da bantam teža nima še prvaka.

Ker sedaj ni za več vrst teže določenega prvaka, bodo imeli managerji lepo priliko pri svetovnih bokskih tekmah napolniti si svoje žepce. Kandidati za te tekme pa bodo le oni, ki po mnenju managerjev »vlečejo« publiko k prireditvam.

NOGOMET.

Milan : Berlin 4 : 2 (3 : 1). Berlinska reprezentanca je doživela v Milanu nepričakovan poraz. Čeprav so Italijani v prvem polčasu vodili že s 3 : 0, vendar ne moremo trditi, da so Nemci slabo igrali. Če bi bila le nemška branila malo bolj vztrajna, bi neodločen rezultat dosti bolj odgovarjal igri obeh moštev. Italijani so imeli zelo razpoloženo napadalno vrsto, ki je napravila Berlinu mnogo dela pred njihovimi vrati. Igrišče je bilo v slabem stanju. Gledalcev je bilo nad 20.000.

Razgled po Angliji. Na vodilno mesto je po zadnjih tekmah prišel lanski prvak Sheffield Wednesday (30 točk), ki mu sledi Manchester City (tudi 30 točk, toda slabša razlika golov). Na tretje mesto pa je zopet prišel Aston Villa (28 točk). V drugi ligi vodi Oldham (33) pred Blackpoolom. Po srečni zmagi so v škotski ligi zasedli prvo mesto Glasgow Rangers (33) pred Aberdeenom (32).

Smuški tečaj JZSS

Jugoslovanski zimskosportni savez razpisuje 10dnevni smuški tečaj na Sv. Križu pod Golico in to za začetnike kakor tudi manj izveščane. Pričetek tečaja je 15. januarja. Skupni odhod prijavljenec se bo pravočasno objavil. Prijave sprejema tv. J. Gorec, Ljubljana, proti prijavnini 50 dinarjev. Zaključek prijav 10. januarja.

Iz klubov

S. K. Ilirija. Seja klubovega načelstva bo v torek, 7. t. m. ob 20 v kavarni »Emona«-L. — Prihodnja plenarna odborova seja je določena na ponedeljek 13. t. m. — V smislu sklepa zadnje plenarne seje naproša predsedstvo gg. načelnike sekcij, da skličejo do 10. t. m. plenarne seštanke svojih sekcij v svrhu izvolitve novih sekcijških načelstev ter sestave proračuna in tekmovalnih programov za tekoče leto. Novi sekcijški odbori naj izročijo proračune do 12. t. m. opoldne klubovemu tainištvu v kavarno »Evropa«. — Tainik.

S. K. Ilirija (plavalna sekcija). Plenarni seštanek članstva plavalne sekcije bo v torek, 7. t. m. ob 18 v zadnji sobi restavracije hotela »Slon«. Dnevni red: konstituiranje sekcijškega

načelstva, razvrstitev treninga v zimskem kopališču, tekmovalni program za tekoče leto. — Tainik.

TURISTIKA

Planinci, pozor! SPD v Ljubljani je prejelo večjo pošiljko »Planinskih koledarjev« za leto 1930. Koledar je sedaj izpopolnjen. Vsebuje kratek popis vseh tur po naših gorah, kombinacije in čas hoje za vse vrhove in kočice, dalje vsebuje navodila, kako se ima turist za državati, ako mu preti nevarnost, ali če je v nevarnosti, kako se kliče na pomoč itd. Kdor hoče imeti tak koledar, ki je tako rekoč neobhodno potreben za turista, naj si ga kmalu preskrbi, ker bodo pošli.

Smučarski kurz, ki je bil napovedan pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru od 1. do 10. januarja, se bo vršil povodom pravoslavnega božiča od 5. do 15. januarja istotam. Prijave je poslati na oskrbnico hotela Sv. Janez g. Marico Jerajevu ali na SPD v Ljubljani.

Brezplačni dvodnevni nadaljevalni smučarski kurz na Veliki Planini v dne 5. in 6. januarja. Koča oskrbovana, smuka idealna. Tečaj vodi tainik SPD g. Ivan Tavčar.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Nedelja, 5. januarja ob 15: PETERČKOVE POSLEDNJE SANJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: ZIVLJENJE JE LEPO. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 6. januarja ob 15: PETERČKOVE POSLEDNJE SANJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: BITKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Torek, 7. januarja: Zaprto.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Nedelja, 5. januarja ob 15: TRUBADUR. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: TICAR, opereta. Izven.

Ponedeljek, 6. januarja ob 15: EVGENIJ ONJENGIN. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20: ŠVANDA DUDAK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Torek, 7. januarja: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 5. januarja ob 15: PISKROVEZ. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20: RADIKALNA KUR. Znižane cene. Kuponi.

Ponedeljek, 6. januarja ob 15: GRUDICA. Otroška predstava. — Ob 20: ORLOV. Kuponi.

CELJSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 8. januarja ob 20: KROG S KREDO. Gostovanje Mariborčanov.

Iz pisarne opernega gledališča. V nedeljo, 5. t. m. ob 3 popoldne se poje po daljšem presledku zopet popularna Verdijeva opera »Trubadur« kot ljudska predstava pri znižanih cenah. V glavnih vlogah nastopijo priljubljena ga. Z. Vilfan-Kunčeva in vlogi Leonore, dalje ga. Stagliar, Ribičeva in gg. Primožič, Kovač, Rumpel in drugi. Dirigira g. A. Neffat.

Zvečer se izvaja dobro uspela opereta »Tišare« z go. Poličevo, Majdičevno, Balatkovo in gg. Drenovcem, Povhetom, Pečekom v glavnih partijah. Dirigent H. Svetel.

V ponedeljek 6. t. m. pa se poje popoldne ob 3 priljubljena opera »Evgenij Onjegin« kot ljudska predstava. V glavnih partijah nastopijo ge. Majdič, Stagliar, Spanova, Striševa in gg. Primožič, Križaj in drugi. Dirigira N. Štritol.

Zvečer pa se izvaja »Švanda dudake«, pri kateri nastopijo ga. Poličeva, Thierry, Kovač, Janko, Rumpel in prvič v vlogi vraga g. Betetto. Dirigent

Iz društvenega življenja

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov priredi v nedeljo, dne 5. januarja 1930, ob pol 8 zvečer in sv. Treh kraljev dan, dne 6. januarja 1930, ob pol 8 zvečer božičnico v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Spored: 1. Pevske točke moškega zbora pod vodstvom g. prof. M. Bajuka. 2. Sv. farcij. Misterij iz časa katakomb. — Režija g. L. Pečar. 3. Sv. Treh kraljev dan, 6. januarja: Božično obdarovanje. Vstopnina: Sedež I. vrste 8 Din, II. vrste 6 Din, III. vrste 4 Din, stojlišča 3 Din. Predprodaja vstopnic: V nedeljo 5. januarja in na sv. Treh kraljev dan od 10 do 12 v društveni sobi Rokodelskega doma in zvečer eno uro pred pričetkom pri blagajni. K obilni udeležbi vabi odbor.

Višnja gora. Tukajšnje katoliško prosvetno društvo uprizaro v »Domu na Faric« danes ob 18 in jutri, na praznik, ob 15 ljudsko igro »Domen«. Prijatelji poštnene zabave in smeha iskreno vabljeni.

Prosvetno društvo na Črnučah vprižori v nedeljo 12. januarja ob 3 popoldne v društvenem domu dramo »Materiško srce«.

Ekskurzijski fond Akademskega kluba elektrotehnikov v Ljubljani vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v ponedeljek, 13. t. m., v dvorani mestnega magistrata točno ob 17.

Zveza Slovenskih vojakov Ljubljana - Moste ima širši sestanek danes ob pol 10 popoldne v gostilni g. Marenčiča v Mostah, katerega naj se udeleže vsi člani. — Odbor.

Godbeno društvo »Gračašec« Vič-Glince priredi v nedeljo 5. januarja koncert v restavraciji »Končana«, Rožna dolina, ki jo na novo otvori znani g. Rudolf Cafuta.

Društvo sodnih poduradnikov in slug v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor na dan 12. januarja ob 1 popoldne v justično palačo, soba 28 v Ljubljani. Pozivamo gg. tovariše, da se občnega zbora zanesljivo in polnoštevilno udeleže. — Odbor.

Poizvedovanje

Naša se je pred nekaj tedni kompletna rezervna pnevmatika Continental (mera 5.225 X 20) v bližini Trebnjega na Dolenskem.

On in ona

se Vam predstavljata kot mlad par. — Strinjata se v vsem, tako tudi v vprašanih negovanj in lepote.

Ako želite pravilno negovati Vaš obraz, Vaše roke, tedaj dosežete to najbolje s FELLER-jevimi ELSA-mili zdravja in lepote, katerih delovanje tiči v njihovih medicinskih sestavinah.

Elsa-milo iz ličnega mila, posebno fino cvetlično milo, napravi nežno in mehko kožo.

Elsa-milo iz alijsne kreme, izrednega v n. a. bogatih vitaminih pen.

Elsa-milo iz rumenjaka, zelo blago, tudi za nego deteta.

Elsa-glicerinsko milo, najbolj za razpokane roke.

Elsa-boraksovo milo, odlično proti solnim negam, močnim in drugim napakam.

Elsa-katunovo milo, razkužilo, učinkovito za pranje glave.

Elsa-milo za britje, bogatih gostih pen z razkuževalnim sredstvom.

Po pošti 5 kom. Elsa-in in na izbiro štane 52 Din franke, ako se denar pošlje naprej, na povzetju 62 Din.

Elsa-Creme-pomada proti solnim negam in nečistosti, daje božji priključni toč in m. dost.

Elsa-pomada za rast las, na boljša zaščita proti prhljaju in izpadanju las.

Po pošti 2 lončka ene ali po 1 to ček vsake Elsa pomade štane 40 Din franke če se denar pošlje naprej, na povzetju 50 Din.

Elsa-Shampoo, idealen prašek za pranje glave, 1 komad Din 3.30.

Dan za dnevno negujte telo z Elsa-preparati

Io pomaža

Dobiva se povsod. Kjer ne, izvolite naročiti na: **BUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubična Donja, Elsatrg št. 134.**

Lepe orehe

letošnje, kupuje v vsaki množini

F. MATHEIS' OVI NASL. V BREŽICAH.

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

AKO RABITE TISKOVINE
ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI
PROSPEKTE I. T. D., TODA SE
NE MORETE ODLOČITI, V KAK-
ŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,
BLAGOVOLITE SE OBRNITI
VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V
VSEH TEH VPRAŠANJH VAM JE
DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA
UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD,
V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOGE
VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠU-
JEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO
PO ZMERNIH CENAH. — PRORA-
ČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNIŽOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRKOLIVNICA • K. J. GOVEZNICA

IVANKA VERBIČ roj. KNAFLIČ
POROČENA
VRHNIKA SMARTNO PRI LITJI

Advokat dr. Furlan Anton
kasacijski sodnik v. p.

otvoril odvetniško pisarno
V NOVI MESTU
v Pintarjevi hiši na Ljubljanski cesti

Srečno in veselo novo leto
želi tordka
JOSIP MARN
splošno plekarstvo in slikarstvo
Ljubljana, Dunajska cesta 9

Obilo sreče v novem letu
želi
ALBERT ROJINA
Englisch Tailor,
Celovška cesta št. 14
LJUBLJANA

Prostovoljno gasilno društvo v Bohinjski Bistrici
proda dobro ohranjen

ODER
z več scenerijami in celotno električno napravo.
Cena po dogovoru. Vprašanja poslati na naslov
navedenega društva.

Ali ste že poravnali naročnino?

ALI BABA,
Guinea, Guyana, Kambodija, Kamerun, Labun, Liberia, Madagaskar, Martinique, Miquelona
Monenegro, Niger, Nyassa, Obervolta, O. eanie, Persije, Reunion, Rhodesije, Senegal, Somali
Sudan, To. o, Turčije, Uogari, Veticana, Wallis-Futuna. — Celeta za Din 7.—, istočasno
prejmete zanimivo zbirko in na ogled zvezek našega mednarodnega časopisa. Pišite še danes na

Cosmophilatelist - Luzern - Švica

3 besede
Altvater
Gessler
Jägerndorf
najboljši rastlinski liker
se v Jugoslaviji povsod dobi
Zastopsivo: Janko Uhler, Maribor, Stolna ul. 5

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje v trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon štev. 2328

Službe iskalci

Prodajalka

dobro izurjena v mešani stroki želi premeniti mesto. - Cenjene dopise na upravo »Slov.« pod značko »Marliiva in poštna« št. 150.

Privatni uradnik

s srednješolsko in akad. komerc. naobrazbo, z znanjem slov., srbohrv., češkega, nem. in ital. jezika, sloven. in nem. debatne stenografije ter mnogoletno prakso, želi za trajno izpremeniti mesto. - Cenj. ponudbe pod: »Strokovnjak« na upravo Slov.

Boljšje dekle

vajena vseh hišnih del in tudi kuhe, želi mesto pri boljši družini, najraje na Gorenjskem. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Pridna in poštna« št. 214.

Krojaški mojster

mlad, išče delo na dom (v pošte pride samo za konfekcijo), zmožen vsakega najfinjšega dela in vsake množine. Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Večji promet« št. 199.

Mesar

in prekajevalski pomočnik išče službo v mestu ali na deželi. Nastop lahko takoj. - Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod šifro »Prekajevalec«.

Trgovski pomočnik

mešane stroke želi premeniti službo v mestu ali na deželi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 259.

Vizbodob

Krepkega vajenca

ki ima veselje za mizarško obrt, takoj sprejem. Janez Logar, mizar, Žezniki 92, Gorenjsko.

Žensko

srednjih let, pametno in pošteno, za pospravljanje sob, čiščenje v hiši sploh, v letovističarskem kraju, sprejem takoj. Dobro je, če se razume tudi na kuhanje in šivanje. Plača po dogovoru. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 120.

Za majerja

sprejem starejšega družinskega očeta na večje posestvo. Za oskrbovanje dobi nekaj parcel za svoje pridelke. Inventar na razpolago. Ponudbe pod »Ugodna prilika« 14.784 na upravo »Slovenca«.

Moško pisarn. moč

za razna pisarniška dela, vajen knjigovodstva, se sprejme v trajno zaposlitev. Ponudbe pod »Pošten« na upravo »Slov.«

Nahod

povzroča čisto vsakršne bolezni prehlajenja. Ne pojavlja se samo glavobol, izgub teka, mrzlica, utrujenost in nesposobnost za delo, marveč vsled zabasane nosu se mora dihati skozi usta in to povzroča večkrat katar, influenco, vnetje v sredini ušes i. t. d. Zato se priporoča, da se ob pojavi nahoda jemlje »NOSAL« prašek proti nahodu. »NOSAL« uničuje bacile, je zelo prijeten in vporabi, ker ne zamaši nosu, marveč zjamči prosto dihanje skozi nos. Zahtevajte tedaj v lekarnah NOSAL-Bahovec v plombiranih skatljah po Din 10.—. Ako ga ne dobite, Vam ga pošlje proizvajalec 4 skatljice za Din 40.—.

Lekarna
Mr. Bahovec
Ljubljana

Deklico

ubogih staršev, okoli 15 do 17 let staro sprejem takoj. - Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru.

Učenko

za strojno pletenje se sprejme takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 299.

Blagajničarka

in prodajalka za trgovino stekla in porcelana v Ljubljani, se sprejme. Naslov v upravi lista pod št. 218.

Kuharica

dobra in spretna se išče za takojšen nastop. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 265.

Hišnica

brez otrok se sprejme. - Vidovdanska cesta 3.

Služkinjo

iščem za na deželo k trgovini za takoj. Dobrodošla starejša, vajena perila, kuhe itd. Tudi gluha izkušena se sprejme. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kranjica« št. 131.

Kuharico

dobro, samostojno, zdravo in snažno sprejem. Oseb 15. Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj, plače in s priloženo sliko na upravo »Slov.« pod »Trgovina v mestu na deželi« št. 14.714.

Majer

za kravji hlev z 2 ali 3 delavnimi silami, dobri molzec in čuvaj blaga, se sprejme pri graščini Turinš, pošta Ptuj Slovenija, št. 14.521.

Šivilja

izurjena v krojenju samostojno se sprejme. - Naslov v upravi pod št. 175.

Mizarsk. pomočnika

izvežbanega v mizarški stroki, posebno za pohištvo, sprejem. - Svete Ivan, mizar, Tomišelj, p. Studenec-Ig.

Dekla

vajena vseh kmečkih del, zdrava in poštena, dobi takoj trajno službo. Ponudbe pod »Dekle« na upravo.

Sprejemmo

pisarniško moč

z znanjem slovenščine in nemščine v govoru in pisanju, obeh stenografij in strojepisja za pisarniška dela, ev. za statistična dela. Pismene ponudbe z navedbo plače na upravo »Slovenca« pod »Točno in vestno« št. 195.

Mladenič

poštenih staršev se sprejme za slaščičarsk. učenca. Nastop takoj. Pavla Arnež, slaščičarna, Jesenice - Fužine.

Služkinjo

ali kuharico, ki je služila več let pri eni in isti družini, sprejem takoj. Naslov v upravi pod št. 211.

Kavarniški vajenec

se sprejme s hrano in stanovanjem. Kje, pove uprava pod št. 233.

Kuharica

za vsa hišna dela se sprejme proti dobri oskrbi in plači takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kuharica 1000«.

Vajenec

se sprejme za kleparstvo in vodno instalacijo. - Alojzij Smolej — Kranj.

Šofer

za avto Chevrolet, osebni, se sprejme. Ponudbe na upravo pod št. 194.

Pouk

Šoferska šola
I. oblika konces. Camernik, Ljubljana Dunajska c. 36 (Jugoslavija). - Tel. 2236
Pouk v praktične vožnje

Otvoritev

novih tečajev

francoščine, nemščine, angleščine, ruščine, italijanščine. Moderne metode; temeljito, hitro in zanimivo. Akademsko nabozirani predavatelji. - Vošnjakova 4. - Vpisovanja: 10—12, 18—20.

Šoferska šola

obl. konces. I. Gaberšček, bivši komisar za šoferske izpite v Ljubljani, Bleiweisova cesta 52.

Prikrojevalni tečaj

Krojači, šivilje, nešivilje! Ako se hočete hitro in z majhnimi stroški priučiti krojenju in izdelovanju garderobe po najnovejši modi, obiščite šestdnevni - na željo 14-dnevni - pouk krojenja. Ker imamo generalno zastopstvo inozem. modnih listov za krojače, šivilje, zato se samo pri nas vidi najnovejše novitete. Krojni pouk potom pošle. Izdelava krojev. - Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. Nov pouk 12. jan.

Dijaki

Dva nižješolca

sprejem na stanovanje z zajtrkom za mesečno 160 Din. Naslov v upravi pod št. 208.

Stanovanje

Stanovanje

5 lepih parketiranih sob se odda s februarjem v sredini mesta pod ugodnimi pogoji stranki, ki bi bila pripravljena investirati in popraviti stanovanje. - Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod šifro »Lepo stanovanje«.

Stanovanje

soba in kuhinja, se odda. Dravljice št. 100.

V Radovljici

išče za takoj s o b o (z ali brez opreme) event. z vsjo oskrbo uradnik. - Cenjene ponudbe pod »Soba v Radovljici« upravi Slovenca.

Stanovanje

z 2 sobama in kuhinjo, v l. nadstropju, se odda takoj mirni stranki brez otrok. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 172.

Meblovana soba

parketi, elektrika, poseben vhod, se odda dvema gospodoma ali gospodičnima. Trnovska ulica 23, dvorišče.

Opremljena sobica

se odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 261.

Stanovanje

soba in kabinet, ki se lahko preuredi v kuhinjo, se odda. Naslov pod št. 241.

Stanovanje

oddam takoj z veliko sobo, kuhinjo, električno razsvetlavo in pritliklami, tik avto postaje ali 8 minut do železniške. Vevče 91, D. M. v Polju.

Oddam stanovanje

soba in kuhinjo, stranki brez otrok, takoj. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 207.

Vnajem

Slaščičarji, pekli

V Kranju, velikem industrijskem mestu, središču Gorenjske, oddam v našem lepe prostore in lokal za prodajo ali grem kot družabnik k večjemu peku, slaščičarju za specialna peciva. - Naslov in ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Pekarija« št. 14.319.

Iščem lokal

primeren za krojaštvo, v večjem industrijskem kraju Slovenije. Ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Hvaležen« št. 198.

Pisarniški lokal

iščem v sredini Ljubljane. Sprejem tudi, ako mi kdo odstopi primeren prostor od svojih poslovnih prostorov. Ponudbe oglasnemu oddelku »Slovenca« pod »Pisarna« št. 245.

Dva lokala

(obrt, skladišče, garaža) oddam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 267.

Vnajem

se odda trgovina z usnjem in mešanim blagom v Žalcu št. 13.

Posestva

Posestvo

naprodaj 15 oralo s hišo in poslopjem. Cena 70 tisoč dinarjev. Sp. Velovlak št. 10 pri Ptuj, pošta Moškanjeci.

Enonadstropna hiša

z gostilno v Mariboru se prodaja. - Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Stavbišča za vile

pod Rožnikom prodaja Pokojniški zavod, Gledališka ulica 8 IV.

Posestvo

njive, travniki, gozd, sadni vrt, z vsem gospodarskim poslopjem, v najboljšem stanju, se radi stalnega bivanja gospodarja v Ameriki prodaja. Dol. Straži 8 pri Novem mestu. Več se izve pri Janezu Senica, posestniku, Dol. Straži pri Novem mestu.

Enodružinsko hišo

malo, z lepim solnčnim dvosobnim stanovanjem, elektrika, vodovod, četrt ure od pošte, prodam. Cena po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Prijeten dom« št. 14.783.

Pozor, vpokojencil

Posestvo na krasni legi, 10 min. od farne cerkve in železn. postaje. Lepa hiša, 3 sobe, kuhinja in klet. Zraven velika njiva in sadonosnik, prodam za 55.000 Din. Kupec se takoj lahko vseli. - Peter Stiglic, Poljčane.

Hiša

enodružinska se po ugodni ceni prodaja. - Weber Stanko, Pobrežje, Vrazova 18, Maribor.

Prodaja se trgovina

takoj radi preselitve. Dobro eksistentno obsežno vpeljana, prijazna, s prijaznim stanovanjem, potr. gosp. poslo. a in vrtom, na prometni točki, vse v najboljšem stanju, blizu mesta, brez konkurence. Cena 200.000 Din. Ponudbe pod šifro S. R. Je. št. 14.660.

Hišo

eno ali dvodružinsko - kupim. Oddaljena sme biti od glavne pošte največ 20 minut. - Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Brez posredovalca«.

Trgovsko hišo

kupim. - Ponudbe pod »Rentabilna« upravi »Slovenca« v Mariboru.

Trgovino ali lokal

na prometnem prostoru Gorenjske vzhajem v našem, event. pristopim kot kompanjon. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gorenjska« št. 127.

Sadonosno posestvo

okroglo 20.000 kg jabolk, več ko 500 mladih jablan, zelo velika hiša, klet primerna za veletrgovino, njive, travniki za 4 glave, gorica, gozd, 5 minut od velike ceste - naprodaj. Podrobnosti daje Cizerlj N., Zavrč pri Ptuj.

Lepa, nova, enonadstrop. hiša

v Mariboru, Magdalensko predmestje, se zaradi družinskih razmer pocieni prodaja. - Pojasnila daje stavbno podjetje Franjo Vrabl, Maribor, Radvanjska cesta 20.

Pekarijo

specerijsko trgovino, enonadstropno hišo, zelo prometno, pri cerkvi in šoli, ne daleč od Maribora - prodaja Zagorski, Maribor, Tattenbachova 19.

Več hiš

majhnih in velikih v Mariboru prodaja od 150.000 Din dalje Zagorski, Maribor, Tattenbachova 19

Hiša

z gostilno, na dobrem prostoru, pripravna tudi za mesarijo, je ugodno na prodaj. Ponudbe na upravo lista pod »Maribor« št. 196.

Kupimo

20 % kronske bone

kupi Pučka štedionia i za ložni zavod d. d. Osijek Desatična ul. 27

Oglje in drva

vsako količino - kupuje stalno tvrdka Škrbec & Bartol, Ljubljana. Miklo-9 vsaj 20000

Vsakovrstno

zlato robu- po najvišjih cenah. CERNE juvelir Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Lokomobila

stabilna, v brezhibnem stanju, s predkurjavo in pregrevanjem, 35—50 HP, se kupi. Ponudbe z natančnim popisom pod: »Lokomobila« št. 197 na upravo lista.

Zenitbe

Dekle

neomadeževane preteklosti, dobro vzgojena, pridna gospodinja, s 17.000 Din gotovine, želi znanja s poštenim in resnim mladeničem - obrtnikom ali uradnikom - od 28 do 38 let. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Blag značaj«.

Slabe in trudne

se počutijo starejše osebe. Preizkušeno sredstvo, ki pospešuje obtok krvi, je naravni »PLANINKA« zdravilni čaj.

Zahtevajte v apotekah samo pravi »PLANINKA« od BAHOVEC v plombiranih paketi in z napisom proizvajalca.

Lekarna Mr. Bahovec - Ljubljana

Radio

Enocelni radioaparati z dvema slušalkama, anteno in ant. stikalom prodam za 500 Din. Majstrova 10.

Radio-aparat

tricevni, z zvočnikom »Kapsa«, anodno baterijo in akumulatorjem, prodam za 1000 Din. - Naslov v upravi »Slov.« št. 155.

Radio

tricevni, komplet, s finim zvočnikom, prodaja Umek, Glince, cesta XI, št. 12.

Radio aparat

tricevni, z zvočnikom, akumulatorjem, anodno baterijo in anteno, prodam za 1650 Din. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 250.

Pozvedbe

Puran

se je zatekel na Velesejmu. Lastnik naj se javi v pisarni velesejma.

Prodano

Stružnico

za les, konjček, postelja in vretenik, železni, prodaja Mihael Duhovnik, Medvode.

Budilke

3 letno jamstvo, 60 Din, dobite samo pri trvdki Ivan Pakiž, Ljubljana. Pred skofijo 15.

»Singer« šival. stroj

in koncertne citre - poceni naprodaj. - Sidar, Pobreška c. 9, Maribor.

Pletilni stroj 8/60

se ugodno prodaja. - Naslov v upravi pod št. 203.

Trgovsko opravo

Register blagajno in razen inventar ugodno prodaja Šterk, hotel »Bellevue«, Ljubljana.

Ogledalo

večje, brušeno steklo, primerno za modni ali brivski salon, ugodno naprodaj. Pojasnila v inzeratnem oddelku »Slovenca«.

»Schaffhausen«

precizne žepne ure najmodernejših oblik - nudi v veliki izbiri najceneje Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred skofijo 15.

Strojno pletilno

je edino ugodna prilika za takojšnje doseganje brega zaslužka in lastne ga podjetja brez posebnih stroškov in zamude časa. Učene tečaje se nastopijo lahko vsak dan. Izboljšati pletilni stroji »Walter« vedno v veliki izbiri na zalogi - F. KOS, Ljubljana Židovska ulica 5

Seno v balah

jabolka

prodaja

»Gospodarska zveza«

v Ljubljani.

Štiri stroje

</

Moške šole
in razno zimsko blago
kupite najceneje pri Ivan
Krošelj, Kette-Murnova c.
št. 15 in Zaloška c. št. 8.

Krušno moko
In vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. Zorman
Stari trg 32. Ljubljana

Čevljarji, pozor!
Obstoj in napredek Va-
šega poklica je zagotov-
ljen, če naročate prave
vzorke in gornje dele pri
Blatnik v Ljubljani, Hre-
nova ulica 20.

Mi slikamo vse!
Slike poobličja (Porträt-
bilder) razglednice slike
takoj izdelane, indu-
strijske in sportske slike
Novo vpetan fotostelie
namodernejši aparati
Fotomeyer Maribor, Go-
spodska 39

V Mariboru
je najugodnejši nakup ga-
lanterije, drobnarije, par-
fumerije, papirja, pletenin,
nogavic, vrvarskih izdel-
kov itd. na debelo in
na drobno pri
D. ROSINA, Vetrinjska 26

usrran
odnik za znamke za leto 1930.
Polijam za 100 komadi
raznih rumenih znamk
vsakomur, ki mi pošle vna-
pre 20 Din. Najstarejša trgo-
vina znamk v Jugoslaviji

Izidor Steiner, Zagreb
Zrinjski trg 14

žimn ce
modroce, posteljne mreže.
želez. postelje izložitelj
otomane, divane in dr.
tapetniške izdelke dobite
najceneje pri **RUDOLFU**
RADOVANU, tapetniku.
Krekov trg št. 7 (poleg
Mestnega doma).

Patent fotelji
in kanapeji, patent oto-
mane v najnovejših ob-
likah in najceneje izde-
lavi dobite samo pri
RUDOLF SEVER
Ljubljana, Marijni trg 2.

Friedler-jev patentiran
GAMMA
za rast las
najpopolnejši sredstvo
proti izpadanju las
tvorbi prhlaja - lasnih
bušk.

GAMMA
milo za lase
najpopolnejše sredstvo
stivo za izpiranje las
Zdravniško preizkušeno
in priporočeno — Do-
biva se v vseh lekar-
nah in drogerijah.
Zastopstvo **MADA**,
drogerija — Subotica.

Ia kranjske
klobase
in **Ia ljubljansko**
kislo zelje
pravkar došlo.
VID MURKO,
sprederija in delikatesa,
Maribor, Meljska cesta 24.

Kaso,
vedno sveže oddaja na debe-
lo in na drobno
A. VOLK Ljubljana
Resljeva cesta 24.

Specialna delavnica
za previjanje električnih
motorjev in popraviljanje
vseh električnih aparatov
F. Perčinčič, elektromeh.
podjetje, Gosposvetska 16
(restavracija pri „Levus“).

IVORNICA
STAMPILJK
I. SOMLIK
MARIBOR
Aleksandrova cesta 34

Luksuzno
PECIVO
specijelno za praznike —
peče parna pekarna
tudi po naročilu.
Schmid
Maribor, Jurčičeva 6.
Razprodajalci dobe po-
pust. Razpošiljam povsod.

za manjše
in večje obrate

V teku

25 let

se je inštaliralo
nad

7500 KS

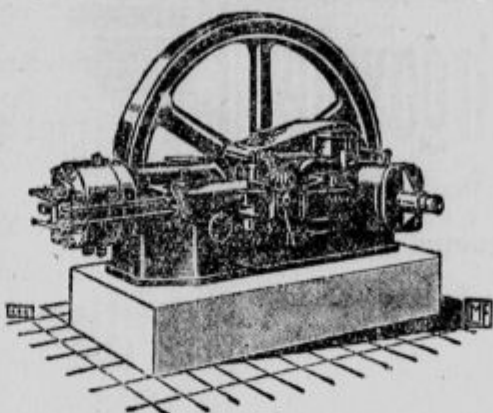
v kraljevini Jugoslaviji

Generalno zastopstvo:

Jugoslovenska **GANZ**
delniška družba

BEOGRAD, Karađorđeva 75, Telef. 23-90 44-33 ZAGREB, Draškovičeva 27, Telef. 55-87

Pogonska sila

Loebersdorf-ovi
Diesel-motorji

Golšo in slinčno bolezen

odpravi brez joda, brez zdravila, trajno in hitro,
sredstvo, zrađeno od o-0-0-0, ki se je to bolezn
sama rešila. (Za ob- stila prilo iti 750 v znamkah.

K. JILEK, Šternberk, Moravsko, Č. S. R.

Zajamčen u-pek. Frankirat pisma za Din 3-

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo težnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Gospodarska zveza
v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke --
žito -- m. evske izdel-
ke -- sadje -- špice-
rijsko in kolonijalno
blago -- južno sadje --

mesne izdelke -- seno
-- slamo -- kmetijske
stroje in orodje --
umetna gnojila -- ce-
ment -- premog i. d.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obretni meri,
vezane vloge po dogovoru ter brez vakega odbitka.
Tudi rentni davek plačuje hranilna casa sama. — Svoje pro-
store ima tik za frančosko cerkvijo v lastni palači,
zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva,
ki ga nudi lastna palača, veleposredstvo in drugo lastno
premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z
neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svo im-
premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.
Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov dinarjev.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo
na debelo

Premog domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske vrste.
Kovaški premog vseh vrst
Koks tvariški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ne-
pozabne mamice, stare mamice, sestre, tete in tašče, gospe

Jerice Kocjan

se tem potem prav pristočno zahvaljujemo. Posebna zahvala še
g. dr. Iv. Drobnič za njegov požrtvovalni trud, pevskega zboru
„Grafika“ za v srce segajoče žalostinke, častitim gg. duhov-
nikov in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo
spremili na zadnji poti v tako obilnem številu.
Ljubljana, dne 31. decembra 1929.

Zalujoči ostali.

Prehlad, ka-
šel, bronhitis, plju-
čni katar, davico
in vse pljučne bo-
lezni

zdravi
v raznih bolnicah
preizkušeni in pri-
poročeni, odlikova-
ni in patentirani
HUDOVSCIN
brezplačno dobi e na zahtevu
brošure raznih bolnik o iz-
burnosti Hudovscina.

Dobiva se v vseh
lekarh in droge-
rijah. Kjer ni vpe-
ljan se obrnite na
proizvajalca IV HU-
DOVSKI, lekarnar,
Niš, Vardarska 3.
1 skatija 32 Din s
poštnico vred tri
skatije 75 dinarjev
skupno s poštnico.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v velik
izbiri zelo poceni Najnovejši modeli otroških vo-
zičkov od priprostega do najfinerega in igračni
vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev naj-
novejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco.
Prošnja na obroke „Tribuna“ F. B. L., to-
varna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA,
Karlovska cesta št. 4.

Najvarneje in najboljše založite denar pri

Ljudski posojilnici
v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo
v Celju, v novi lastni palači na vogalu
Kraja Petra ceste in Vodnikovc ulice

Stanje hranilnih vlog nad
Din 85, 000,000. Obrestna
mera najugodnejša. — Za
hranilne vloge tamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posojilnikov z vsem
svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v
Celju ne plač. o nobenega reninega
davka

PRIJATELJI!

Zakaj so francoske linije najboljše in najkrajše v

Severno in Južno Ameriko.

Zato, ker
se francosko pristanišče **Le Havre** najbližje **New-Yorku** in
Ljubljani ker velikanski parniki „**Ile de France**“, „**Paris**“ itd.
vozijo samo 5 dni čez morje, ker je na parnikih izborno postrežba, okusna
domača hrana in „Bordo“ vino brezplačno pri vsakem obidu.

Najkrajša pot v **Južno Ameriko** pa gre preko **Marseille**
pristanišča **Argentina**
14 do 15 dni v

Cie. Gle Transatlantique
Chargeurs-Réunis, Sud-Atlantique
Transports Maritimes

Pojasnila daje brezplačno zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana

Kotlovrska ulica 75.

Zaradi preselitve

februarja 1930 v hišo št. 10 iste ceste,
nasproti evangelijske cerkve — prodajamo
vse v našo stroko spadajoče blago

po znižanih cenah

Elektrotovrdka

A. Verbajš

Gospodarska 13.

Potrt od žalosti naznanjam prebridko vest, da je moja
dobra ženica

Tilčka Vodenik

po dolgotrajni bolezni danes ob 4 umrla. — Truplo pokojnice
se bo dne 6. januarja ob 15 v hiši žalosti, Frančiškanska ulica
št. 21, blagoslovilo in ob 16 na pokopališču v Limbušu po-
ložilo k večnemu počitku. — Sv. maše zadušnice se bodo slu-
žile v frančisk. cerkvi v Mariboru in v župni cerkvi v Limbušu.
Maribor, dne 4. januarja 1930.

Šimon Vodenik.

Najboljši v materijalu in najlepši v
opremi so šivalni stroji, kolesa
„Gritzner“ in „Adler“ za
domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja brezplačno

Le pri

JOS. PETELINC

Ljubljana

polec Presernovega

spomenika ob vodi

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbo

Veliko, suho in zračno

skladišče

v sredini mesta se takoj odda. Vpra-
šanja na upravo lista pod št. 221.

Na samoupravnih višjih razredih realne gimnazije
v Murski Soboti je razpisano

učno mesto
za slovenščino

Prošnje je odposlati nemudoma ravnateljstvu.
Nastop službe takoj.

Ajdova moka Din 4-—

Polenta, zdrob 3-—

Koruzna činkv. moka 2-75

Pšenična jednotna moka 3-20

Razpošiljam vsako množico od 25 kg naprej.

Pavel Sedej, umetni mlin

Javornik, Gorenjsko.

za izdelavo ajdovih in koruznih

Uspeh pomade „MICHEL“

za lase. Kragujevac, 23. IX. 1929.
Pomadi „MICHEL“, Vasina 8., Beograd.

Pred gotovim čarom sem prejel
od Vas naročeno doro vaše po-
made, ki sem jo uporabil. Zato
prosim, pošljite mi še eno za 60 g
kot prej. Lase so mi počeli rasti
in zdaj se, da se mi bodo vsi izgub-
ljani lasje nadomestili.
S spoštovanjem
SAVA NIROLIČ, mltr. odel.
art. teh. zav. Kragujevac.
Pošilja po povzetju „MICHEL“,
Vasina 8., Beograd.
Prodaja tudi lekarna „Deltin“,
Knez Mihajlova 1., in droge-
rija „Ekskur“, Kolaričeva 8.

Radio! Jesenice Radio!

Zadostno izbrano, najugodnejši nakup, največjo garancijo, naj-solidnejšo postrežbo — Vam nudi

Radio - Jože Markč
Jesenice 54

Spodnještajerska ljudska posojinica v Mariboru

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daie posojila | Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

Obreštuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne odteguje vlagateljem rentnega davka

Naznanilo otvoritve trgovine

Centenemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim z današnjim dnem **1. 1. 1930.** v Škofji Loki v hiši g. Thalerja št. 108 na novo opremljeno **delikatesno trgovino** s točenjem brezalkoholnih pijač, kave, čaja, mleka itd.

Skrbela bom, da bo v zalogi vedno sveže blago po najnižjih cenah in solidna postrežba.

Za obilen obisk se najvljudneje priporočam

T. Kavčič

JAVOR * LOGATEC

LESNA INDUSTRIJA

Gabriel Oblak - Slovenija

Brzotavni naslov: Javor Logatec - Telefon interurban 5

Izdeluje vsakoršno pohištvo iz trdega in mehkega lesa, kakor spalnice, jedilnice, kuhinje i. t. d. Z jamstvom proti razsušitvi. — Cene zmerne!

Naznanilo!

Naznanjamo, da je s 1. januarjem t. l. izstopil iz naše službe in sicer oddelek za centralne kurjave, montažni nadzornik g. HERTLE FRIC. Priporočamo se za nadaljno naklonjenost ter beležimo z odličnim spoštovanjem

L. M. ECKER SINOVA

Pravi pot, ki vodi do ozdravljenja živcev! Bolni, izčrpani živi zagrenjujejo življenje, povzročajo mnoge bolezni, kakor bodljave irganja, omotico, tesnobo, šumenje v ušesih, motenje v prebavi, pomanjkanje spanja neveselje do dela in druge slabe pojave. Moja ravnanja izšla poučna razprava Vam pokaže pravo pot, kako se bote **osvobodili vseh takih bolezni**. V tej brošuri so opisani vzroki, postane in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah. — To veselo sporočilo zdravlja pošljem vsakomur **popolnoma zastonj**. Tisoči zahvalnic potrjujejo edini obstoječi uspeh neumornega vestnega raziskovalnega dela za dobrobiti trpečega človeštva. Kdor pripada velikemu številu živčno bolnih in kdor boleha na teh mnogoštevilnih pojavih, naj si takoj nabavi mojo knjižico utehe! **Prepričate se sami**, da vam ali neresničnega ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše, popolnoma **brezplačno** in franko ono poučno razpravo. Zadošča dopisnica na:

Ernest Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 318.

Samo 49 Din

Lasna protokolirana tovarna ur v Švici

Samo 49 Din

St. 125, Budika, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3 letno jamstvo . . . Din 49
St. 105, Enaka, 19 cm visoka . . . Din 64,20
St. 106, Enaka, z radijskimi štev. in kazalo Din 76
St. 120, Kovinasta ženska ura z dobrim koles. namazana in regul. 31 gar. Din 44
St. 121 Enaka z radijsk. štev. in kazalo . . . Din 58
— Cenik zastoni in franko —

H. SUTTNER -- LJUBLJANA 2

Ali Vam je znano

da že skozi 20 let prodaja

trgovina I. N. Šoštaric

v Mariboru, Aleksandrova c. 13

načeljške **ANGLEŠKO** in **ČESKO SUKNO** za plašče in obleke, volneno blago, batist, šifon, flanel, izgotovljene obleke in perilo, posteljne odeje, perje in puh, zastore, preproge i. t. d. Cene nizke, postrežba strogo solidna — En poskus zadostuje, in postanete naš stalen odnemalec

Zagrebska lesna trgovina

želi kupiti za svoje skladišče v Zagrebu

celokupno produkcijo

rezanece in tesanece lesa

kake večje in konkurence zmožne žage.

Ponudbe pod št. 4853 na Jugosl. Rudolf Mosse d. d., Zagreb, Zrinjski trg 20

Kadar imate opravka v Mariboru

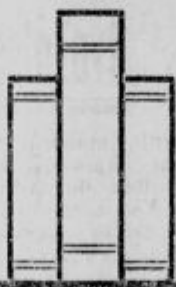
in predno si nakupite modno in manufakturno blago za moške in ženske obleke, kakor: najboljšo česko in angleško sukno za obleke in plašče, volneno blago, šifon, platno, flanel, odeje, puh, perje, preproge, mlinke sipe itd. Pogledite si bogato zalogo v staroznani trgovini

F. Krajnc nasl. Martin GAJSEK

modna in manufakturna trgovina

Maribor, Glavni trg.

**SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.**

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

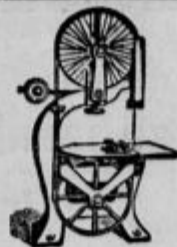
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

3 leta kredita

Vse vrste enostavnih in univerzalnih strojev

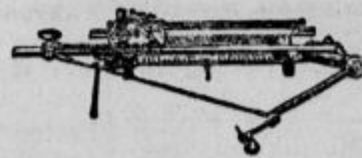
za mizarje, kolarje in žage

za pogon na jermena ali z vzgrajenim elektromotorjem. **Prvo vrsta izvršitev!** V krogličnih tečajih dobavlja

**Welker-Werke
J. Wachstein**

Wien X/6, Loxemburgerstrasse 14

Poset jugoslovanskega zastopnika brezplačen

»TRETORN«

varuje pred mrazom in se odlikuje po nenadkriljivi kakovosti in elegantni fasoni. Dobivajo se v vseh boljših trgovinah naše kraljevine

Kupujte samo

»TRETORN«

galoše in čevlje za sneg ker ni boljših.

Original „SLAVIJA“

stabilni motorji in lokomobile za kmetištvo in obrt

Krožne žage za žaganje drv. — Agregati za razsvetljavo in črpanje vode.

Motorji od 2 do 14 HP

Popoln enostaven sistem.

Absolutna zanesljivost. Automatično mazanje. Neznatna uporaba goriva.

Nobenih popravil

Generalni zastopnik za Dravsko banovino.

Anton Kremžar strojno podjetje **Št. Vid n. Ljubljano**

Zahtevajte ponudbe in pojasnila. Na Vašo željo Vas obišče naš zastopnik. Oglejte si našo veliko zalogo motorjev in poljedelskih strojev.

Glasbila direktno iz tovarne
ZAHTEVAJTE TAKOJ NAS
brezplačni glavni katalog
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik podr. MARIBOR št. B-102

Violine od Din 95.—, Mandoline od Din 135.—, Gitare od Din 207.—, Ročne harmonike od Din 85.—, Gramofoni od Din 345.—, Tamburice od Din 9.—

LOVSKE PUŠKE

Poerte - browning pištole - pištole za straženje psov - lovske in ribiške potrebščine ima v zalogi:

F.K. KAISER-puškarni Kongresni trg 9-LJUBLJANA

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

Brzotavni naslov: Gospobanka

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—

vloge nad 400 milijonov dinarjev

Podružnice:

Bled - Celje - Djakovo - Kočevje - Kranj - Maribor
Novi Sad - Sombor - Split - Sibenik

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. — Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod ugodnimi pogoji.